

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE
ECONOMICO-SOCIALĂ
A
COMUNEI CRISTIAN
PE TERMEN MEDIU 2008-2013
ȘI ÎN PERSPECTIVĂ PÂNĂ ÎN 2020**

Introducere

I. CADRUL DE REFERINȚĂ

I.3 POPULAȚIA

I.4 ECHIPAREA TERITORIULUI

I.5 INFRASTRUCTURA DE SUSȚINERE A ACTIVITĂȚILOR ECONOMICO - SOCIALE

I.6 SISTEMUL DE EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT - CULTURA

I.7 SĂNĂTATEA ȘI ASISTENȚA SOCIALĂ

I.8 PROTECȚIA ȘI CONSERVAREA MEDIULUI NATURAL ȘI CONSTRUIT

1. INTRODUCERE

Comuna Cristian a făcut un pas curajos și sigur atunci când a decis să elaboreze Strategia de Dezvoltare economico-socială pe termen mediu 2008-2013 și în perspectivă până în 2020. Decizia Consiliului Local de a participa la acest proiect a oferit atât consilierilor cât și cetățenilor oportunitatea de a se familiariza cu modelul deschis și transparent de administrare locală. Consiliul Local, cel mai important factor de decizie local, a participat la sesiuni în cadrul cărora au fost oferite rezultatele consultărilor referitoare la dezvoltarea localității și la viitoarele direcții ce trebuie adoptate. Sugestiile și comentariile primite sunt integrate în Planul Strategic elaborat pentru Primăria comunei Cristian.

În concordanță cu obiectivele proiectului și cu procesul de planificare strategică, oficialii locali, atât cei aleși cât și cei numiți, s-au întâlnit să discute problemele actuale și să identifice câteva din provocările cărora Primăria trebuie să le facă față. Aceasta trecere în revistă a situației prezente a început în luna aprilie 2008. Informațiile adunate au format o importantă bază pentru analiza SWOT (Puncte tari, Puncte slabe, Oportunități și Amenințări), care a fost coordonată atât de grupuri și organizații externe, cât și de oficialii locali.

Mijloacele și instrumentele necesare pentru realizarea unui proces eficient de consultare externă au fost dezvoltate sub îndrumarea și coordonarea Etape Advertising, firma de consultanță din cadrul proiectului. S-a pregătit o listă a persoanelor și organizațiilor ce urmau să participe la consultare, după care d-l primar Ioan Seucea a invitat grupurile să participe la întâlnirile de consultări organizate la primăria comunei.

Aparatul Primăriei a luat parte la procesul de pregătire în vederea familiarizării cu aptitudinile și sarcinile necesare pentru asigurarea succesului procesului de consultare. Aceștia au moderat sesiunile de consultări fiind asistați de partenerii consultanți. Cei care au participat la întâlnirile de instruire referitoare la consultarea publică au dobândit aptitudinile necesare continuării acestui proces și după încheierea acestui parteneriat

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Rezultatele procesului de consultare au generat o viziune largă asupra comunei Cristian datorită faptului că participanții au fost selecționați din practic toate domeniile de activitate din localitate. Profesori, elevi, oameni de afaceri, persoane din cadrul societății civile, pensionari, bărbați și femei din diverse domenii, oficiali locali aleși și numiți, cu toții au contribuit la rezultatele prezentate în Planul Strategic. Procesul de Planificare Strategică depinde de tipul de contribuții puse la dispoziție de către cetățenii comunității.

Situația existentă în Cristian în 2008 este prezentată sub forma analizei SWOT. Rezultatele au condus la elaborarea unei VIZIUNI și a unui plan de acțiune pentru viitorul comunei. Toată lumea trebuie acum să se angajeze la respectarea unui set de VALORI care vor coordona atât guvernarea cât și administrarea tuturor activităților civice. Aderarea la strategia descrisă în acest Plan va servi în viitor spre binele cetățenilor. Și acum, fie că noi toți să ne desfășurăm activitățile în armonie în vederea realizării localității ideale pe care ne-o dorim.

La elaborarea și realizarea Planului nostru Strategic au contribuit multe persoane. Toți cei care au participat sau contribuit la acest efort, fie că fac parte din cadrul administrației publice locale sau din publicul larg, merită mulțumiri pentru eforturile lor. Se justifică menționarea specială a contribuției valoroase a d-lui primar Ioan Seucea, a d-lui viceprimar Ioan Petrea și a întregului aparat al primăriei, toți fiind persoane cheie în cadrul procesului, contribuind cu cunoștințele, sprijinul logistic și resursele necesare realizării acestui proces.

PAȘII ÎN ELABORAREA STRATEGIEI

Pașii în căutarea unei soluții bine fundamentate economic care să aibă ca rezultat o strategie de dezvoltare a zonei: au fost următorii:

-Descrierea situației curente

- Planificarea realizării activităților

1. Stabilirea echipei de lucru

Realizarea strategiei este o muncă de echipă care trebuie să angreneze experții (consultanți), funcționarii publici cât și aleșii comunității, deoarece:

- grupul de experți are o anumită viziune în ceea ce privește politicile de finanțare pentru proiectele de dezvoltare locală sau comunitară,
- instituțiile administrației publice locale cunosc cel mai bine care sunt resursele locale (financiare și nefinanciare) care pot fi alocate în cadrul unor proiecte de dezvoltare;
- aleșii locali reprezintă comunitatea, și astfel se asigură reprezentativitatea strategiei.

Primăria a stabilit ca d-l primar să răspundă per ansamblu de colaborarea cu firma de consultanță. Acesta a îndrumat consultantul spre funcționarii care dețin informația necesară, a asigurat comunicarea cu consiliul local și a răspuns de organizarea consultărilor publice.

2. Culegerea datelor

La început s-a realizat o analiză a situației existente, având scopul de a

- determina baza economică a localității;
- identifica resursele;
- evalua structura și nevoile pieței forței de muncă;
- stabili un profil al populației și de a evalua tendințele demografice din ultimii ani;
- evalua starea de poluare a localității (ipotetică sau de perspectivă)

Activitățile din această etapă implică atât firma de consultanță, care a elaborat chestionarul, cât și autoritățile locale, care au furnizat informațiile pe baza acestuia. De asemenea, s-au cules informații de către experți și din statistici oficiale, precum: anuare statistice, baze de date ale comisiilor județene sau naționale de statistică, alte surse și statistici oficiale. Pașii care s-au realizat în această fază sunt:

- realizarea unui chestionar de către consultanți
- completarea chestionarului de către funcționarii de specialitate
- culegere date statistice din anuare, monografiile etc.
- consultarea unor studii de fezabilitate existente

Consultarea și o seria largă de activități s-au realizat cu sprijinul studenților de la Universitatea Lucian Blaga–Facultatea de Științe Agricole, Industrie Alimentară și Protecția Mediului (anul III-V).

Rezultat:

1. Profilul localității
 - 1.1. Istoric
 - 1.2. Așezare geografică
 - 1.3. Resurse
 - 1.4. Populație

3. Analiza documentelor programatice

Etapă de culegere a datelor despre localitate va fi continuată de una de analiză a documentelor programatice ale României (POR, POS, PNDR, strategia de guvernare) pentru: o identificarea politicilor și direcțiilor de dezvoltare europene și naționale, regionale, județene o identificarea fondurilor, programelor operaționale, axelor și măsurilor.

Această activitate a dat o viziune asupra tendințelor de evoluție a mediului rural (în strânsă conexiune cu dezvoltarea urbană a orașului Săliște , pentru a se asigura o dezvoltare locală durabilă și integrată, ținându-se cont atât de bunăstarea cetățenilor, cât și de mediul înconjurător. În urma acestei etape, s-a stabilit profilul de eligibilitate al localității, necesar în stabilirea surselor de finanțare nerambursabile în vederea găsirii unor soluții pentru problemele strategice ale comunității.

4. Prelucrarea datelor și realizarea strategiei

Această etapă a fost cea mai însemnată în cadrul demersului formulării strategiei de dezvoltare locală, solicitând implicarea întregii comunități, de la membrii persoane fizice la organizații publice și private și aleșii locali. Totodată, în această fază s-a încercat prelucrarea datelor oficiale cât și a informațiilor operative care vin direct de la locuitorii pentru care se întocmește strategia.

4.1. Prelucrarea datelor

Pe baza informațiilor culese în etapa a doua și a treia s-a realizat o analiză preliminară a caracteristicilor comunității vizate (consultanții).

Această analiză cuprinde:

- profilul localității;
- analiza cadrului strategic la nivel național, regional și județean.

Scopul analizei preliminare a fost de a structura mediul în care se plasează comunitatea și de a identifica potențialul real deținut de acesta.

Totodată în această fază, ținând seama de caracteristicile localității, s-au stabilit domeniile de interes, care trebuie supuse consultării publice. Domeniile care pot fi considerate de interes sunt:

- competitivitate economică, utilități publice, turism/agroturism, resurse umane, sport, tineret, cultură, servicii sociale, sănătate, mediu asociativ, multiculturalism, transport, comunicare, mediu înconjurător, infrastructură. Dintre toate acestea s-au ales de către consultanți, împreună cu primarul doar câteva, în funcție de nevoi.

4.2. Elaborarea designului strategiei

După identificarea domeniilor de interes s-a realizat designul strategiei. Mai întâi s-au identificat actorii implicați direct, indirect sau doar afectați de evoluția evenimentelor de o anumită factură. După evaluarea celor implicați în domeniul respectiv, s-a făcut o analiză SWOT, prin care s-au identificat punctele tari, punctele slabe, oportunitățile și amenințările celor mai importante sectoare ale vieții socio-economice a comunității respective. Stabilind astfel aspectele vulnerabile ale localității, pasul următor a fost analiza nevoilor comunității, ceea ce înseamnă definirea situației prezente și evaluarea acesteia în raport cu ceea ce este dezirabil.

Diferența dintre ceea ce există în prezent și ceea ce se dorește reprezintă nevoile comunității, care necesită programe și proiecte în vederea acoperirii lor.

Înainte de a trece la identificarea soluțiilor de rezolvare a problemelor, mai era necesară și o evaluare a capacității financiare a localității de a susține dezvoltarea domeniilor stabilite.

Având problemele identificate, s-au putut stabili obiectivele pe care primăria va trebui să le atingă într-o perioadă de 5-7 ani, să stabilească rezultate cuantificabile și să identifice proiecte pe care să le demareze în vederea atingerii lor. Un aspect foarte important îl constituie sursele de finanțare care le pot susține. Astfel, pe lângă luarea în calcul a utilizării fondurilor europene, naționale sau a creditelor, trebuie analizată și capacitatea de accesare a unor împrumuturi pentru susținerea dezvoltării.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Un proiect de planificare strategică trebuie să ia în considerare și necesitatea unui proces de evaluare proiectelor și rezultatelor vizate atât ex-ante, cât și post implementare. Monitorizarea derulării strategiei permite sesizarea noilor nevoi care apar pe parcursul aplicării acesteia. Astfel, strategia trebuie să includă și indicatori de evaluare.

Sintetizând cele prezentate până acum, pașii care au fost urmați în realizarea designului strategiei sunt:

- stabilirea domeniilor de interes
- identificarea actorilor implicați în diferite grade într-un domeniu
- analiza SWOT a domeniilor de interes stabilite
- analiza nevoilor
- analiza financiară a comunității
- propunerea proiectelor
- analiza capacității de creditare a comunității
- indicatori de evaluare a strategiei.

4.3. Consultarea publică

Designul strategiei va constitui cadrul de discuție pentru consultarea publică ce va urma. Consultarea publică este necesară pentru realizarea unei strategii care să țină cont de problemele de pe agenda sistemică. Stabilirea unui plan strategic pentru coordonarea unei comunități este un proces care trebuie să țină cont de principiile democrației, corelând problemele și soluțiile aferente identificate de către instituțiile și consultanții, care dețin expertiză în gestionarea resurselor, cu cele identificate de către cei direct implicați în anumite domenii de activitate.

În vederea consultării publice, pentru fiecare domeniu de interes s-au stabilit grupe tematice de lucru. Din aceste grupe de lucru vor face parte atât reprezentanții instituțiilor de profil, consilieri locali, cât și agenți comerciali, ong-uri și persoane fizice dornice să participe. Moderatorii întâlnirilor au fost funcționari ai primăriei, monitorizați de consultanți. Metoda de lucru care se va utiliza pentru consultarea publică va fi *grupurile interactive*. Membrii unui grup interactiv au la dispoziție o agendă și o problemă de rezolvat. Astfel de grupuri iau naștere în general în momentul în care există o problemă definită și se solicită idei. Discuțiile sunt nesistematizate și constau din enunțarea de alternative și evaluarea acestora. Sarcina moderatorului este aceea de a rezuma la momente potrivite, de a se asigura că toți membrii grupului participă și de a contribui cu idei. Se ajunge de obicei la consens, părerile finale fiind adoptate prin vot. Utilizarea acestei metode în cadrul întâlnirilor este menită să ducă la obținerea consensului public, fără a neglija însă rigurozitatea care se impune în demersul alcătuirii unei strategii.

Pentru organizarea consultărilor publice, funcționarul responsabil va stabili persoanele responsabile de moderarea grupelor tematice, realiza o bază de date cu persoanele fizice și juridice considerate cele mai potrivite sau reprezentative pentru fiecare domeniu de interes, va stabili mijloacele de informare, va contacta persoanele vizate și se va asigura de confirmarea prezenței acestora.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Aceste grupe de lucru au dezbătut în cadrul a trei întâlniri, care s-au desfășurat săptămânal, pe parcursul a 2 ore:

1. analiza SWOT și analiza nevoilor
2. obiectivele, rezultatele și proiectele propuse
3. monitorizarea strategiei și indicatorii utilizați în cadrul acesteia

Rezultate:

2. Analiza SWOT:

2.1. Puncte tari

2.2. Puncte slabe

2.3. Oportunități

2.4. Amenințări

3. Analiza de nevoi și a capacității de acoperire a acestora

3.1. Analiza nevoilor comunei

3.2. Analiza financiară a comunei

3.3. Profilul de eligibilitate

3.4. Analiza capacității de împrumut

4. Programe de dezvoltare:

4.1. Obiective

4.2. Rezultate așteptate

4.3. Propuneri de proiecte

4.4. Evaluarea ex-ante a impactului programelor

4.5. Stabilirea indicatorilor de evaluarea intermediară/sumativă a impactului programelor

5. Definitivarea strategiei și aprobarea acesteia de către consiliul local

După realizarea ajustărilor sugerate de către grupele de lucru se face o centralizarea datelor și se definitivează strategia. Strategia astfel realizată va fi prezentată în cadrul unei ședințe a consiliului local pentru analiză și aprobare. Dezbaterea strategiei de dezvoltare locală de către consiliul local s-a făcut în conformitate cu Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, adică strategia a fost anunțată publicului cu 30 de zile înainte de ședința consiliului local și s-a desemnat o persoană (d-l primar)

După aprobarea strategiei de către consiliul local, aceasta va fi publicată pe site-ul primăriei și se vor asigura condiții de consultarea a acesteia la sediu, dacă nu necesită modificări majore. Dacă ajustările sunt majore, atunci procedura de aprobare de către consiliul local se reia.

CAIET DE SARCINI - TEMA DE PROIECTARE:

Elaborarea Strategiei Comunei Cristian de dezvoltare economico – sociala 2007-2013 și în perspectivă până în 2020

Pornind de la misiunea Consiliului Local, așa cum a fost gândită de legiuitor și anume aceea de a se preocupa de nevoile comunității și rezolvarea acestora, de asigurarea prosperității locuitorilor care i-au dat girul în urma alegerilor libere, pentru realizarea și gestionarea serviciilor publice specializate, competente, echitabile și eficiente, Consiliul Local Cristian, a realizat o strategie proprie pentru perioada 2008 - 2013, cu scopul de a evalua și valoriza noi oportunități economice și investiționale, care să contribuie la realizarea obiectivelor sectoriale ale tuturor entităților ce cad sub competența administrației publice județene, în conformitate cu coordonatele strategice ale Programului de Guvernare, ale strategiei de dezvoltare a județului Sibiu și posibilitățile reale de acțiune ale Consiliului Județean, potrivit prerogativelor Legii 215/2001, legea administrației publice locale.

Statutul României de Stat Membru al Uniunii Europene începând cu 1 ianuarie 2007 a determinat necesitatea elaborării Planului Național de Dezvoltare 2007 – 2013, care încearcă să reflecte cât mai fidel prioritățile stringente de dezvoltare ale României la nivel național, regional și local și propune susținerea acestora prin investiții publice concentrate, alocate pe bază de programe și proiecte, reprezentând instrumentul fundamental prin care România va încerca să recupereze cât mai rapid disparitățile de dezvoltare socio-economică față de Uniunea Europeană.

În acest context, se impune elaborarea unei strategii a Consiliului Local de dezvoltare economico – sociala pentru perioada 2007 – 2013 pe baze științifice și cu participarea tuturor actorilor locali care pot contribui la obținerea unui document strategic relevant și care să răspundă așteptărilor cetățenilor comunei în ceea ce privește creșterea nivelului de trai, a standardului de viață prin realizarea unor servicii publice de calitate, crearea de locuri de muncă, creșterea atractivității și competitivității produselor publice din domeniile de competență.

Strategia Consiliului Local de dezvoltare economico – sociala 2007-2013 este un document complex, elaborat printr-un parteneriat, care are la bază Planul Național de Dezvoltare 2007 – 2013 și Planul de Dezvoltare Regională 2007 - 2013 al Regiunii CENTRU și care respectă cerințele Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională, Politica de Coeziune a Uniunii Europene, Orientările Strategice Comunitare și acquis-ului comunitar.

Viziunea, Obiectivele, Prioritățile și Măsurile de dezvoltare strategică este un rezultat al Analizei cadrului de referință (diagnoza și tendințe de evoluție pentru fiecare domeniu analizat) și al Analizei de potențial (SWOT) a comunei, care au fost elaborate pe baza datelor oficiale, furnizate de instituțiile și autoritățile publice implicate precum și a unei largi consultări a cetățenilor comunei, în concordanță cu strategiile naționale, regionale și sectoriale, cu Politica de Coeziune a U.E., Orientările

Strategice Comunitare si cu respectarea acquis-ului comunitar. Analiza SWOT va pune în evidență problemele strategice cheie identificate în analizele socio-economice, precum și modul în care acestea se condiționează reciproc.

STRUCTURA PE CAPITOLE A DOCUMENTULUI

- I. CADRUL DE REFERINȚĂ**
- II. ANALIZA DE POTENȚIAL**
- III. VIZIUNE, OBIECTIVE, PRIORITĂȚI, MĂSURI ȘI DIRECȚII DE ACȚIUNE**
- IV. COERENȚA ȘI CONFORMITATEA CU POLITICILE NAȚIONALE ȘI EUROPENE**

I. CADRUL DE REFERINȚĂ

I.1 CADRUL NATURAL (*Așezare geografică. Frontiere . Suprafață. Populația. Unitatea administrativ teritorială. Rețeaua hidrografică. Clima. Relief . Vegetația. Fauna . Solurile . Resursele subsolului*)

I.2 ACTIVITĂȚILE ECONOMICE (*Cadrul general - Structura Economiei: Marea industrie. Sectorul IMM - Spațiul Rural Potențialul rural. Activități agricole. Structura suprafeței agricole. Structura culturilor. Dotarea cu mașini si tractoare. Turismul: Turismul balneo climateric. Turismul de afaceri. Turismul rural. - Serviciile si comerțul: Serviciile. Comerțul*

I.3 POPULAȚIA ȘI REȚEAUA DE LOCALITĂȚI

Populația - Forța de muncă - Localități - Dezvoltarea Urbană - Dezvoltarea Rurală

I.4 ECHIPAREA TERITORIULUI -

Căi de comunicație. Gospodărirea complexă a apelor. Amenajări hidro ameliorative. Echiparea hidroedilitară a localităților. Termoficare. Echiparea energetica . Alimentare cu gaze naturale. Telecomunicații

I.5 INFRASTRUCTURA DE SUSȚINERE A ACTIVITĂȚILOR ECONOMICO - SOCIALE

Administrație publică. Consultanța. Comunicare si relații publice, promovare

I.6 SISTEMUL DE EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT. CULTURA

I.7 SĂNĂTATEA ȘI ASISTENȚA SOCIALĂ

I.8 PROTECȚIA ȘI CONSERVAREA MEDIULUI NATURAL ȘI CONSTRUIT

II. ANALIZA DE POTENȚIAL

II.1 COMUNA CRISTIAN ÎN CONTEXT REGIONAL, NAȚIONAL ȘI INTERNAȚIONAL

II.1.1. Contextul regional, european și național

II.1.2. Cooperarea internațională - Relații de colaborare bilaterale

II.2 ANALIZA SWOT PE DOMENII

II.3 IDENTIFICAREA PORTOFOLIULUI DE PROIECTE

III. VIZIUNE, OBIECTIVE, PRIORITATI, MASURI SI DIRECTII DE ACTIUNE

3.1. Viziune:

3.2. Obiectiv general:

3.3. Obiective specifice:

3.4. Prioritati

3.5. Măsuri și direcții de acțiune

3.6. Ierarhizare proiecte de investiții

IV. COERENTA SI CONFORMITATEA CU POLITICILE NATIONALE SI EUROPENE

IV. 1 Corespondența cu politicile comunitare și cu acquis-ul comunitar

IV. 2 Contribuția la obiectivele orizontale

IV.3. Corespondența cu politicile naționale:

IV.4. Corelarea dintre Strategia Consiliului Local de dezvoltare economico-sociala si domeniile de intervenție a Fondurilor Structurale și de Coeziune ale Uniunii Europene:

TERMINOLOGIE și SURSE SUPPLEMENTARE DE INFORMAȚIE

- 1. Glosar de termeni privind fondurile structurale și de coeziune**
- 2. Glosar de termeni privind planificarea strategică**
- 3. Cadrul legislativ care reglementează politica de coeziune și instrumentele structurale în România**
- 4. Cadrul legislativ care reglementează politica de asociere și actele normative de lucru**

5. Reglementări ale CE privind fondurile structurale 2000-2006

6. Convenții CE privind protecția peisajului

7. Site-uri internet

8. Bibliografie

1. Glosar de termeni privind fondurile structurale și de coeziune - Publicat de Ministerul Integrării Europene în cadrul Programului PHARE 2002 – Coeziune economică și socială

Acquis comunitar

Ansamblul reglementărilor și politicilor Uniunii Europene. Conține legislația Uniunii, formată din tratatele de bază (legislația primară) și documentele adoptate de instituțiile Uniunii (legislația secundară). Țările candidate trebuie să-și armonizeze legislația cu acquis-ul comunitar pentru a adera la Uniune. Derogările sunt permise numai în situații excepționale și sunt restrânse ca arie de aplicare.

Agenția pentru Dezvoltare Regională (ADR)

Organism neguvernamental, nonprofit, de utilitate publică, cu personalitate juridică, ce acționează în domeniul dezvoltării regionale. Statutul de organizare și funcționare al ADR este aprobat de Consiliul pentru Dezvoltare Regională. În România există 8 Agenții pentru Dezvoltare Regională. Ele elaborează strategia, planul și programele de Dezvoltare regională, precum și planurile de gestionare a fondurilor (documente aprobate de CDR). Obiectivele ADR sunt: dezvoltarea, implementarea și monitorizarea Planurilor regionale, managementul fondurilor PHARE alocate regiunilor (și al "Fondurilor Structurale" după aderare), administrarea fondurilor alocate regiunilor de către Guvernul României, redresarea dezechilibrelor economice între regiuni, promovarea parteneriatelor locale, regionale și internaționale.

Agenția Națională pentru Dezvoltare Regională

Organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Guvernului, înființată prin legea 151/1998. Agenția se reorganizează prin HG Nr. 382 din 11 mai 2000. Atribuțiile sale sunt preluate de către Ministerul Dezvoltării și Prognozei, înființat prin HG 16 din 4 ianuarie 2001. Prin HG 734 din 3 iulie 2003 atribuțiile MDP în domeniul dezvoltării regionale sunt preluate de către Ministerul Integrării Europene.

Banca Centrală Europeană (BCE)

Instituție responsabilă de implementarea politicii monetare europene, definită de Sistemul European al Băncilor Centrale (SEBC). Organele de decizie ale Băncii Centrale Europene (Consiliul Director și Comitetul Executiv) conduc acest sistem care are ca sarcini gestionarea masei monetare, realizarea operațiunilor valutare, păstrarea și gestionarea rezervelor valutare oficiale ale statelor membre și promovarea bunei funcționări a sistemelor de plată. A fost inaugurată pe 30 iunie 1998 este instituția succesoare Institutului Monetar European (IME).

Banca Europeană de Investiții (BEI)

Instituția financiară a Comunității, înființată prin Tratatul de la Roma. Sarcina ei este de a contribui la o dezvoltare echilibrată a Comunității, prin integrare economică și coeziune socială. Acționarii BEI sunt statele membre ale Uniunii Europene. Banca este administrată de un Consiliu de Guvernatori, format din miniștrii de finanțe ai celor 25 de state. Are personalitate juridică și este autonomă financiar.

Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD)

Bancă înființată în 1991, pentru sprijinirea procesului de tranziție la economia de piață și pentru promovarea inițiativelor de afaceri în țările Europei Centrale și de Sud, precum și în fostele state membre ale URSS care respectă principiile democrației, pluralismului politic și economiei de piață.

Coeziune economică și socială

Coeziunea Economică și Socială este un principiu care exprimă solidaritatea între Statele Membre și între diferitele regiuni ale Uniunii Europene. A devenit obiectiv al Uniunii, la fel ca Piața Internă, odată cu adoptarea, în 1986, a Actului Unic European (Prin Tratatul de la Maastricht, această politică a fost inclusă în Tratatul de constituire a Comunității Europene).

Principiul favorizează dezvoltarea echilibrată și durabilă, reducerea diferențelor structurale dintre regiuni și dintre țări și promovarea șanselor egale. În termeni practici, este realizat prin diverse instrumente financiare, în special Fondurile Structurale. În procesul de aderare, finanțarea pentru dezvoltarea regională este asigurată prin Programul Phare Coeziune Economică și Socială.

Comisia Europeană

Comisia Europeană este un organ cu atribuții de inițiativă, implementare, gestionare și control al politicilor comunitare. Este gardianul Tratatelor și expresia intereselor Comunității.

Comisia este numită pentru un mandat de cinci ani, cu acordul statelor membre, după aprobare din partea Parlamentului European, în fața căruia răspunde. Membrii Comisiei sunt asistați de o administrație formată din direcții generale și departamente specializate, personalul acestora activând în principal în Bruxelles și Luxemburg.

Criterii de aderare (Criteriile de la Copenhaga)

Criteriile pe care orice țară candidată trebuie să le îndeplinească pentru a adera la Uniunea Europeană:

politic: instituții stabile care garantează democrația, statul de drept, drepturile omului și respectul pentru minorități; **economic:** o economie de piață funcțională **legislativ:** adoptarea acquis-ului comunitar, adeziunea la obiectivele politice, economice și monetare ale Uniunii Europene.

Au fost adoptate în 1993, la Consiliul European de la Copenhaga, și confirmate în 1995 de Consiliul European de la Madrid, care a subliniat în plus importanța adaptării structurilor administrative ale statelor candidate în vederea creării condițiilor pentru o integrare armonioasă.

Dezvoltare durabilă

Concept care definește o formă de creștere economică prin care este asigurat un nivel corespunzător de bunăstare nu numai pe termen scurt sau mediu, ci și pe termen lung. Dezvoltarea este durabilă dacă răspunde necesităților curente ale societății, fără a pune în pericol perspectivele pentru generațiile viitoare.

Dezvoltare rurală

Concept ce stă la baza măsurilor de creștere a nivelului de dezvoltare economică și socială, de îmbunătățire a condițiilor de muncă și de trai și de promovare a principiului de egalitate a șanselor în mediul rural. Sunt vizate: reconversia profesională, creșterea numărului de locuri de muncă, creșterea nivelului de siguranță și de calitate a produselor alimentare, modernizarea fermelor și asigurarea unor venituri adecvate și stabile pentru fermieri, rezolvarea problemelor ecologice.

Dezvoltarea resurselor umane

Concept care are ca obiectiv dezvoltarea abilităților forței de muncă, pentru a deveni mai adaptabilă la schimbările structurale, corespunzător nevoilor de abilități identificate pe piața forței de muncă. Se pune accent pe: dezvoltarea abilităților manageriale în afaceri și

dezvoltare antreprenorială, pentru a încuraja creșterea economică viitoare; facilitarea accesului pe piața forței de muncă a celor aflați în căutarea unui loc de muncă, prin intensificarea măsurilor active de ocupare și

dezvoltarea de noi abilități; promovarea oportunităților egale de angajare pentru grupurile vulnerabile (tinerii șomeri, șomerii de lungă durată, tinerii care părăsesc instituțiile de ocrotire, minorități).

Fondul de Coeziune

Instrument financiar al UE menit să consolideze coeziunea economică și socială între țările europene. Resursele acestui Fond sunt alocate în două sectoare: infrastructură de mediu și rețele de transport transeuropene.

Fondul european de dezvoltare regională (FEDER)

Instrument financiar al UE destinat reducerii dezechilibrelor între diferitele regiuni ale Uniunii.

A fost creat în 1975, fiind cel mai important fond structural. FEDER acordă sprijin financiar zonelor defavorizate, fiind astfel un important instrument de corecție a dezechilibrelor regionale. Principiile alocării acestui fond sunt: concentrarea pe obiective și regiuni (pentru maximizarea efectelor), parteneriatul între Comisia Europeană, Statele Membre și autoritățile locale și regionale (pentru planificarea și punerea în practică a intervenției structurale), programarea intervenției și adăugarea contribuției comunitare (care nu trebuie să se substituie celei naționale).

Fondul Social Economic (FSE)

Creat în anul 1960, FSE este principalul instrument financiar al politicii sociale a Uniunii Europene. Prin intermediul său se acordă susținere financiară acțiunilor de formare și reconversie profesională, ca și celor vizând crearea de noi locuri de muncă. Aproape 75% din intervențiile acestui fond se fac pentru reducerea șomajului în rândul tinerilor, accentul fiind pus astăzi pe ameliorarea funcționării pieței forței de muncă, pe reinsertia socială a șomerilor, promovarea egalității de șanse și adaptarea muncitorilor la mutațiile industriale și evoluția sistemului de producție.

Fondul național pentru dezvoltare regională (FNDR)

Fond constituit pentru finanțarea programelor de **Dezvoltare** regională în România, care se alocă anual prin bugetul de stat. Poate fi alimentat și din alte surse de finanțare, interne sau internaționale, cum ar fi asistența financiară din partea Uniunii Europene, asistența financiară nerambursabilă din partea unor guverne, organizații internaționale, bănci internaționale, etc.

Fondul pentru dezvoltare regională (FDR)

Fond constituit în fiecare regiune pentru finanțarea programelor de dezvoltare regională. Este administrat de Agenția pentru Dezvoltare Regională și se constituie anual din: alocații de la Fondul Național pentru Dezvoltare Regională; contribuții de la bugetele locale și județene; surse financiare atrase din sectorul privat, de la bănci, investitori străini, Uniunea Europeană și alte organizații internaționale.

Fonduri Structurale

Fondurile structurale și Fondul de coeziune sunt instrumentele financiare ale politicii de coeziune economică și socială comunitare, prin care se sprijină reducerea decalajului dintre nivelurile de dezvoltare ale diferitelor regiuni din statele membre ale Uniunii Europene și promovarea, în acest mod, a coeziunii economice și sociale.

În prezent, în Uniunea Europeană există patru fonduri structurale:

Fondul Social European (FSE), a cărui înființare a fost prevăzută prin Tratatul de la Roma;

Fondul European pentru Orientare și Garantare Agricolă (FEOGA), Secțiunea Orientare,

creat în 1962 (împărțirea în secțiuni "orientare" și "garantare" datează din 1964,

secțiunea "garantare", reprezentând instrumentul financiar al Politicii Agricole Comune);

Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDER), înființat în 1975;

Instrumentul Financiar pentru Orientarea Pescuitului (IFOP), creat în 1993.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

În perioada 1994-1999, finanțările din Fondurile Structurale au fost acordate, în condițiile respectării principiilor programării, concentrării, parteneriatului și aditivității, pentru 7 obiective și 13 inițiative.

În scopul îmbunătățirii eficienței acțiunilor comunitare în perioada 2000-2006, Comisia a propus, în documentul intitulat "Agenda 2000", din iulie 1997, o reformă a politicii structurale. Această reformă a permis o mai bună concentrare a asistenței și simplificarea modului de operare a acestuia prin reducerea la 3 a numărului de obiective:

-dezvoltarea și ajustarea structurală a regiunilor rămase în urmă din punct de vedere al dezvoltării și al căror PIB pe cap de locuitor este sub 75% din media pe Uniunea Europeană (Obiectivul 1 primește 70% din Fondurile Structurale);

-reconversia economică și socială a zonelor cu dificultăți structurale (Obiectivul 2: acoperă zonele cu probleme din punct de vedere al diversificării economice, cum sunt zonele în care economia parcurge o etapă de schimbări profunde, zone rurale în declin, zone în criză dependente de pescuit și zone urbane în dificultate);

-dezvoltarea resurselor umane în alte regiuni decât cele eligibile pentru Obiectivul 1

(Obiectivul 3 constituie cadrul de referință pentru toate măsurile prevăzute de noul Titlu privind ocuparea forței de muncă din Tratatul de la Amsterdam și de Strategia Europeană de ocupare a forței de muncă).

Comisia Europeană se află într-un proces de reorganizare și restructurare a Fondurilor Structurale.

IFI (Instituții financiare internaționale)

Instituții/organizații internaționale care acordă finanțări nerambursabile, credite și/sau asistență tehnică pentru dezvoltarea economiei. Cele mai cunoscute instituții internaționale care derulează programe în România sunt BERD, BEI, Banca Mondială, FMI.

Impact

Efect (pozitiv sau negativ) al unui proiect sau activități asupra unei anumite stări de fapt (de exemplu, reducerea ratei șomajului într-o anumită regiune), asupra unei organizații (de exemplu, perfecționarea personalului în domeniul activităților de consiliere a cetățenilor) sau persoane fizice (de exemplu, creșterea gradului de informare privind drepturile cetățenești). În analiza impactului trebuie avute în vedere grupurile țintă ale proiectului, precum și alți beneficiari direcți și indirecti.

Indicatori de calitate

O exprimare calitativă referitoare la descrierea obiectivului sau impactului unui proiect, ce conține informații despre:

- Relevanță
- Acuratețe
- Încadrarea în termene
- Accesibilitate și claritate
- Comparabilitate
- Coerență
- Posibilități de realizare

Indicatori de cantitate

Expresie numerică cu ajutorul căreia se caracterizează anumite fenomene economice.

Indicatori de impact

Expresie numerică sau calitativă prin care se desemnează consecințele programului/proiectului, dincolo de efectele sale imediate asupra beneficiarilor direcți. Ei reflectă efecte pe termen lung care afectează societatea (în sens larg sau restrâns).

Indicatori de performanță

Denumiți și Indicatori Cheie de Performanță (KPI) sau Indicatori Cheie de Succes (KSI), reprezintă expresii cuantificabile utilizate la măsurarea progreselor înregistrate în îndeplinirea obiectivelor proiectului. Scopul lor este de a măsura eficacitatea (rezultate realizate/rezultate planificate), eficiența (rezultate/cost) și economia (costuri reale/costuri planificate) asociate programului/proiectului.

ISPA

Instrument de Politici Structurale pentru Pre-Aderare. Finanțează infrastructura mare de mediu și transport. Acest sprijin este direcționat în principal spre alinierea țărilor candidate la standardele comunitare în domeniul infrastructurii.

Înfrățire instituțională (twinning)

Instrument de asistență de preaderare pentru construcția instituțională, lansat în 1998. Are ca obiectiv sprijinirea țărilor candidate în dezvoltarea unor administrații moderne și eficiente, cu structurile, resursele umane și abilitățile manageriale necesare implementării aquis-ului comunitar la standarde similare cu cele ale Statelor Membre. Înfrățirea instituțională oferă cadrul de lucru al administrațiilor și organizațiilor semi-publice din țările candidate cu omologii lor din Statele Membre. În acest fel se dezvoltă și implementează un proiect care urmărește transpunerea, întărirea și implementarea unei anumite părți a aquis-ului comunitar.

NUTS II

Unități teritoriale cu o populație cuprinsă între 800.000 și un million de locuitori, definite astfel de către Eurostat, în Nomenclatorul Statistic al unităților teritoriale ale UE. El clasifică regiunile fiecărui Stat Membru al UE în zone administrative, în funcție de numărul de locuitori. Regiunile de nivel NUTS II reprezintă principalul nivel de analiză pentru politica de dezvoltare regională.

SAPARD (Sprijin pentru Măsuri de Pre-Aderare pentru Dezvoltare Agricolă și Rurală)

SAPARD este un instrument financiar (alături de Phare și Ispa) care are ca scop sprijinirea țărilor candidate în soluționarea problemelor legate de ajustarea structurală în sectorul agricol și zonele rurale, precum și în implementarea aquis-ului comunitar în ceea ce privește politica agricolă comună. SAPARD a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2000, fiind programat până la data la care aderă la Uniunea Europeană țara candidată beneficiară. SAPARD finanțează proiecte mari de agricultură și dezvoltare rurală și are un buget anual de 520 milioane Euro, fiind în responsabilitatea Directoratului General pentru Agricultură din cadrul Comisiei Europene. Detalii despre măsurile de finanțare prin acest program există pe pagina www.sapard.ro

2. Glosar de termeni privind planificarea strategică

Patrimoniu tangibil:

Cadrul natural realizat de secole ca rezultat al intervenției umane asupra mediului înconjurător

Patrimoniu fix cu destinație agricolă, meșteșugărească sau industrială, case de odihnă sau clădiri publice care evidențiază activități specifice sau un stil de arhitectură

Patrimoniu mobil care conține obiecte de uz casnic (mobiliu realizat în stilul locului) de uz religios și obiecte de uz festiv (ex. Embleme ale comunei sau ale unor meserii/bresle, etc)

Produse, plante, fructe, legume, specii de animale, rezultate din adaptarea la condițiile locale și cultivate, procesate și gătit conform tradițiilor locale. (sursa: European Rural Heritage, observation guide, CEMAT, 2003-4)

Patrimoniu intangibil (patrimoniu viu):

Tehnici și aptitudini, care au dat posibilitatea amenajării cadrului natural, construirea de clădiri și mobilier și realizarea de produse locale; Dialecte locale, folclor local Moduri de organizare a vieții sociale (sursa: European Rural Heritage, observation guide, CEMAT, 2003-4)

Peisaj:

Teritoriul ale cărui trăsături/caracteristici sunt rezultatul acțiunii și interacțiunii factorilor naturali și/sau umani. (sursa: Convenția EC privind protecția peisajului, 2000)

Politica privind peisajul:

Expresia unor principii generale, strategii și ghiduri emise de o autoritate publică competentă care permit luarea de măsuri specifice în scopul protecției, managementului și planificării peisajului. (sursa: Convenția EC privind protecția peisajului, 2000)

Managementul peisajului:

Acțiuni întreprinse din perspectiva dezvoltării durabile care să asigure întreținerea regulată a peisajului, astfel încât să ghideze și să armonizeze schimbări cauzate de procese sociale, economice și naturale. (sursa: Convenția EC privind protecția peisajului, 2000)

Planificarea peisajului:

Acțiune anticipată în scopul consolidării, restaurării sau creării peisajului. (sursa: Convenția EC privind protecția peisajului, 2000)

Obiectiv privind calitatea peisajului:

Formularea de către o autoritate publică competentă a aspirațiilor publice/publicului privind caracteristicile peisajului și ale vecinătăților acestuia. (sursa: Convenția EC privind protecția peisajului, 2000)

Actori locali / regionali:

Persoane fizice și juridice (populație, întreprinderi, autorități) participanți în cadrul procesului de dezvoltare, la nivel local / regional. (sursa: Materiale documentare INCD Urbanproiect – 2002).

Actori “publici”:

Aleșii locali care dispun de puterea de a determina obiectivele, de a fixa cadrul juridic și de a opera alegeri de oportunități. Puterea se extinde și asupra facultății de a crea unelte de amenajare, de a folosi o parte din bugetul comunal pentru amenajare urbană, de a contracta sau garanta împrumuturi, de a participa cu Statul, Departamentul sau Regiunea la contracte de finanțare, de a solicita și beneficia de subvenții. Rezultă deci că puterea locală are mijloace financiare deloc neglijabile care pot fi utilizate în dezvoltarea comunei.

(sursa: Ministerul Echipării, Transportului și turismului – Franța - Parteneriate - sinteza, Studiu de caz – Operațiunea Atlanpole Nantes – Articol, 1993 – Rp2.1).

Actori “privați”:

Actorii “privați”- juridici se compun din :

Personal financiar reprezentând bănci (private sau publice), eventual grupate într-un pol bancar;

Investitori instituționali – societăți de asigurări;

Întreprinderi care investesc pentru a-și crea în acest fel o piață;

Societăți de amenajare private;

Camere de comerț și industrie;

Promotori și constructori.

Competențele fiecăruia sunt împărțite și se completează pentru reușita proiectului urban.

(sursa: Ministerul Echipării, Transportului și turismului – Franța - Parteneriate - sinteza, Studiu de caz – Operațiunea Atlanpole Nantes – Articol, 1993 – Rp2.1).

Managementul urban/rural:

Reprezintă procesul de dezvoltare, execuție, coordonare și evaluare a strategiilor integrate, în conformitate cu politicile urbane formulate, cu ajutorul actorilor urbani/rurali relevanți, reprezentând practic faza de implementare a deciziei în dezvoltarea urbană/rurală. (sursa: IHS - Stabilirea sistemului de indicatori de analiză-diagnostic, 2002).

Marketing urban/rural:

La nivel urban/rural, reprezintă procesul de analiză a condițiilor pieței și se definește prin alinierea politicilor urbane/rurale la cererile factorilor existenți în economia locală și la speranțele factorilor potențiali, în scopul promovării economiei locale. În analiză sunt importanți: autoritatea locală, sectorul privat, comunitatea. (sursa: IHS – Stabilirea sistemului de indicatori de analiză-diagnostic, 2002).

Marketing regional

Promovarea economică a regiunii prin rețele de cooperare teritorială și comunicare instituțională, în scopul coordonării dezvoltării unităților teritoriale cu strategiile administrației publice centrale și locale și a valorificării oportunităților de cooperare pe coridoarele economice naționale și transnaționale. (sursa: IHS – Integrare instituțională pentru dezvoltare, 2002)

Planificarea strategică și planificarea pe termen lung:

Sunt privite în multe situații ca fiind sinonime. Autorul arată că planificarea strategică are în vedere în special identificarea și rezolvarea problemelor unei organizații în timp ce planificarea pe termen lung se concentrează asupra obiectivelor specifice pe care le are în vedere în cadrul bugetelor și programelor. (sursa: Benjamin Reif – Models in Urban and Regional Planning, 1973 – It.3).

Politicile urbane:

Reprezintă direcțiile de acțiune, formulate de Consiliul local pe baza programului electoral, privind modul de rezolvare a unor clase identificabile de probleme. Direcțiile de acțiune se realizează pe următoarele domenii: politica de terenuri, politica de locuințe, dezvoltarea economică, îmbunătățirea serviciilor publice, protecția mediului, revitalizarea urbană. (sursa: IHS – Stabilirea sistemului de indicatori de analiză-diagnostic, 2002).

Concept strategic:

Reprezintă formularea succintă a strategiei de dezvoltare, a direcției în care poate evolua orașul, în conformitate cu tendințele sale de dezvoltare. Se vor lua în considerare aspecte legate de sectoarele cu rol determinant în economia locală, legăturile dintre economia locală și cea regională, potențialul existent și tendințele de expansiune, stabilitate sau declin. (IHS - Stabilirea sistemului de indicatori de analiză – diagnostic, 2002).

Strategie de dezvoltare:

Direcționarea globală sau pe domenii de activitate, pe termen scurt, mediu și lung, a acțiunilor menite să determine **dezvoltare** urbană. (Legea privind amenajarea teritoriului și urbanismul, nr.350/2001).

Rezultat al analizei economice și sociale a unei regiuni și al descrierii punctelor tari și a punctelor slabe ale acesteia, bazat pe:

nevoia de asistență din partea Fondurilor Structurale;

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

modul în care acțiunile planificate corespund cu prioritățile de asistență ale fondurilor;
modul în care se completează politicile economice și sociale ale statului membru sau aplicant și, dacă este relevantă, politica sa regională. (Note informative pentru Consiliile de Dezvoltare Regională / Programul Phare 1997)

Planul strategic:

Este produsul metodei de lucru în implementarea politicilor locale, metoda ce stabilește obiective de dezvoltare, priorități, evaluează șansele acestora de implementare (forțele exterioare ce sunt în favoarea lor sau împotriva), trasează acțiuni și asigură, în permanență, corelarea dezvoltării spațiale cu mecanismele de finanțare și cu cele instituționale. Scopul unui plan strategic constă în: a oferi o interpretare plauzibilă a viitorului, a sensului dezvoltării; a stabili nivele de cooperare între acțiunile întreprinse de sectorul public și cel privat; încurajarea inițiativelor care au suportul comunității și folosesc resurse locale; a sprijini un sistem de administrare inovativ și antreprenorial. (IHS – Stabilirea sistemului de indicatori de analiză-diagnostic, 2002).

Planul de acțiune: Este o componentă a planului strategic, ce ghidează implementarea proiectelor prin propunere de acțiuni, resurse, responsabili, eșalonare în timp. (sursa: IHS – Stabilirea sistemului de indicatori de analiză-diagnostic, 2002).

3. Cadrul legislativ care reglementează politica de coeziune și instrumentele structurale în România:

Hotărârea de Guvern nr. 497/2004

Hotărârea de Guvern nr. 1179/2004

Hotărârea de Guvern nr.1200/2004

Hotărârea de Guvern nr. 1115/2004

Legea nr. 315/2004

Legea nr. 500/2002

Legea nr. 108/2004

Legea nr. 84/2003

Legea nr. 672/2002

Ordonanța Guvernului nr. 79/2003

Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 63/1999

Ordonanța Guvernului nr. 92/2003

Hotărârea de Guvern nr. 68/2004

4. Cadrul legislativ care reglementează politica de asociere și actele normative de lucru:

Legea nr. 2/1968

Legea nr. 151/1998

Legea nr. 213/1998

Ordonanța Guvernului nr. 26/2000

Legea nr. 215/2001

Legea nr. 326/2001

Legea nr. 350/2001

Hotărârea de Guvern nr. 351/2001

Ordonanța Guvernului nr. 16/2002

Hotărârea de Guvern nr. 621/2002

Ordonanța Guvernului nr. 71/2002

Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 45/2003

Legea nr. 3/2003

5. Reglementări ale CE privind fondurile structurale 2000-2006

(EC) no. 1164/94

(EC) no. 1264/99

(EC) no. 1265/99

(EC) no. 1386/2002

6. Convenții CE privind protecția peisajului

Convenția privind conservarea patrimoniului natural, Berna 19.09.1979

Convenția privind protecția patrimoniului arhitectural, Granada, 1985

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Convenția privind protecția patrimoniului arheologic, Valetta, 1992

Convenția privind protejarea peisajului, Florența, 2000

7. Site-uri internet:

http://europa.eu.int/com/regional_policy/index_en.htm

<http://europa.eu.int/scadplus/leg/en.htm>

<http://www.infoeuropa.ro>

<http://www.mie.ro>

<http://www.finantare.ro>

<http://www.admordest.ro>

8. Bibliografie

Unité de l'Europe, solidarité des peuples, diversité de territoires, Commission Européenne, 2001

Guidelines for the design of a rural development profile and strategic framework, EC/DG Development-Rural development and food security, 2000

Agricultural sub-sector strategy paper, EC/DG Development-Rural development and food security, 2000

Livestock sub-sector strategy paper, EC/DG Development-Rural development and food security, 2000

Fisheries sub-sector strategy paper, EC/DG Development-Rural development and food security, 2000

Agricultural research for development, EC strategy document, EC/DG Development

Getting ready for the European Union, ICLEI International Training Centre, 2000;

The European Urban Charter, Local and Regional Authorities of Europe, 2002

European Rural Heritage, CEMAT, 2003/4

International manual of Planning Practice, International society of City and regional Planners, 1992

Grell J, Gappert G, (1993), *The new civic infrastructure: Intersectoral Collaboration and Decision making process*.

Kotler, P., Asplund, C., Rein, I., Haider, D. (1999), *Marketing Places Europe*, Financial Times, Prentice Hall, U.K

Ledebur L, Barnes W. R., (1993), *All in it together: Cities, Suburbs and Local Economic Regions*, Washington DC, League of Cities.

Peterson, Kingsley, Telgarsky, (1990) *Multi-sectorial investment planning*, UNCHS-Habitat
Stoica, M. (coord.), Berca M., Rojanschi V., Gheorghe M., Radu I. 2004, *Capitalul natural*
antropic al județului Bacău în perspective elaborării strategiei de dezvoltare durabilă,

Cap. I. CADRUL DE REFERINȚĂ

I.1 CADRUL NATURAL

(Poziția geografică. Vecinătate - Suprafață - Populația - Unitatea administrativ teritorială - Rețeaua hidrografica - Clima - Relief - Vegetația - Fauna – Date geologice.Solurile - Resursele subsolului)

Sursa: PUG plan urbanistic general comuna Cristian – beneficiar Primăria comunei Cristian, documentație elaborată de S.C. PROIECT S.A., proiect nr. 34006/2002

I.1.1. Poziția geografică. Vecinătate.

Comuna Cristian este situată la 10 km de municipiu, reședință de județ, Sibiu, pe DN1 Sibiu - Sebeș Alba, la intersecția Drumului Național Sibiu-Sebeș cu drumul județean DJ 106E ce merge la Orlat – Gura Rîului. Comuna este situată în depresiunea Sibiului, în lunca Cibinului, la vest de municipiu Sibiu. Stația CFR este în comună.

Localitatea este situată în sud vestul municipiului Sibiu și are suprafața comunei de 7116 ha, din care 172 ha este intravilan (cf. Planuri OJCGC din 1980) și mărită la suprafața de 223,70 ha prin PUG etapa1 din 1995).

Teritoriul comunei Cristian se învecinează în:

-Nord: comuna Șura Mică - satul Rusciori

-Est: municipiu Sibiu

-Sud: comunele Poplaca

-Sud-est: comunele Gura Rîului și Orlat

-Vest: comuna Săliște - satele Săcel și Mag

Teritoriul administrativ este format din trei zone:

A. Zona Cristian I - în care este amplasată localitatea Cristian

B. Zona Cristian II și III - amplasată în munții Cindrelului, Cristian II pe valea Mărăjdiei iar Cristian III în apropiere de Păltiniș.

A. Zona Cristian I este amplasată în zona de luncă a râului Cibin din cadrul depresiunii Sibiului. în zona localității Cristian, lunca Cibinului are o largă dezvoltare și străbate localitatea de la vest la est. Teritoriul se întinde până la dealurile dinspre nord : Dealul Viilor, Jnemănul către Sibiu și Hula spre Săcel.

Lunca în zona localității Cristian se prezintă în general ca im câmp întins cu relieful ușor mai ridicat spre Orlat și înspre zona colinară nordică. In sectorul .căii ferate spre Sibiu și Avicola relieful este mai jos cu aspect înmlăștinit. Pe teritoriul localității relieful este frământat, brăzdat de o serie de șanțuri, canale, sau denivelări locale.

B. Zona Cristian II și III. Relieful este muntos, în mare parte acoperit cu pădure de conifere. Dacă spre zona alpină - spre Păltiniș relieful este mai așezat, stabil, cu mici platouri acoperite cu pășuni și fânețe: Dealul Blidăriei, Dealul Vălari (trup 21, 22, 23, 28 și 29), văile și pâraiele care străbat zona muntoasă (pârâul Surpături, pârâul Beșineu, Valea Surdului, Valea Dănesei) sapă adânc în relieful stâncos dând naștere unor văi înguste și adânci sau adevărate chei - cheile Cibinului.

Ca structură geologică Lunca Cibinului este constituită predominant din aluviuni grosiere - pietrișuri, nisipuri și bolovănișuri cenușii. In masa acestor formațiuni pot apare lentile de prafuri nisipoase, nisipuri prăfoase argiloase sau uneori mълuri. Grosimea acestor depozite aluvionare ating 5-6 m și sunt de vârstă i recentă cuaternară (holocen superior). Prezența acestor depozite groase de aluviuni a făcut ca în zonă să se exploateze material aluvionar (balast) atât de necesar în construcții sau ca material pentru lucrări de terasamente. Gropile formate în urma exploatării balastului s-au transformat în lacuri de agrement.

Depozitele aluvionare stau așezate în adâncime pe roca de bază: (fundamentul regiunii) alcătuit din argile mълioase pliocene.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

În partea de nord a localității Cristian, dincolo de șoseaua națională, zona de luncă trece treptat la zonă colinară - deluroasă cu pante line de 15 -30 ° mai accentuate pe versant.

În această zonă peste formațiunile aluvionare ale râului Cibin întâlnim și depozite de pantă (deluvii de pantă) provenite din transportul apelor de șiroire de-a lungul timpului.

Structura versantului nordic al localității Cristian este constituită predominant din formațiuni argiloase (argile - prăfoase - nisipoase cenușii - galbene - vârtoase) intercalate cu strate de nisipuri - prăfoase - argiloase galbene cenușii. Pe pantele versantului întâlnim o pătură de deluvii de pantă în grosime variabilă (1,0-3,0 m) care coboară și acoperă o parte din relieful și formațiunile luncii așa cum s-a arătat mai sus.

Pe versantul nordic unde în prezent sunt amplasate o serie de construcții ale Institutului de Montanologie sunt cunoscute prezența unor fenomene de alunecări de teren de mică adâncime. Amplasarea de construcții noi în această zonă a versantului va trebui să țină cont de aceste fenomene.

Zona Cristian II și III

Din punct de vedere geologic stațiunea Păltiniș și zonele învecinate fac parte din masivul Cindrel cu structura din șisturi cristaline aparținând pânzei getice (micașturi, gnaise micacee, amfibolite, paragnaisuri, cuarțite, etc.) încăleciind formațiunile mai puțin metamorfizate ale grupei autohtone începând cu șariajul neozoic faza austriacă.

Absența în această zonă a formațiunilor sedimentare explică și lipsa unei diferențieri petrografice a reliefului.

Având în vedere că în Carpați există trei trepte de netezire, aspect sesizabil și în munții între Olt și Jiu, trebuie menționat că Păltinișul se găsește pe cea mijlocie de tip Râul Sebeș (1650 m - 1350 m) aceasta explicând prezența unor forme domoale în zonă ca Vârful Păltiniș, Dealul Ursului, Vălari sau Tomnatec - Gliilian -Apa Cumpănită.

După procesul de formare și definitivare a munților a urmat o perioadă îndelungată de modificare și modelare a reliefului exercitată de agenții externi care au sculptat alina generală actuală. Procesul de denudare a scoarței (dezagregarea mecanică, alterarea chimică) care continuă și în prezent s-a manifestat cu precădere de-a lungul versanților despăduriți dând naștere unor depozite de pantă alcătuite din blocuri și fragmente de roci de diferite mărimi având interspațiile umplute cu elemente grosiere (nisipuri, pietrișuri nerulate) prinse în liant argilos - prăfos, rezultat în urma alterării rocilor preexistente.

Masivul stâncos (roca la zi) apare de obicei în pereții abrupti ai văilor (Valea Dăneasa) în rest acesta este mascat de pătura de alterare a cărei grosime variază foarte mult (1,50 m în zona Vârfului Păltiniș la 5-6 m în zonele învecinate).

De obicei la baza versanților sau taluzelor, unde grosimea păturii de alterare este mai mare, formațiunile au dispoziție preferențială cu elemente mai mari la bază iar cele fine spre suprafață fiind acoperite de o pătură de sol vegetal.

I. 1.2. Suprafața

Intravilanul localității Cristian are o suprafață de 223,70 ha majorată la 344, 39 ha (în 2002). Teritoriul administrativ al comunei însumează 7.116 ha.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Bilanțul teritorial al categoriilor de folosință pe întreaga suprafață a teritoriului administrativ furnizat de OJCGC (conform datelor din 1982) este următorul:

TERITORIU ADMINISTRATIV AL UNITĂȚII DE BAZĂ	CATEGORII DE FOLOSINȚĂ (ha) EXISTENT 1990									TOTAL
	Agricol				Neagricol					
	Arabil	Pășuni-Fânețe	Vii	Livezi	Păduri și alte terenuri	Ape	Drumuri	Curți, constr	Ne-prod	
EXTRAVILAN	172	1186	11,57	99,0	3469,99	65,70	110,70	40,49	54,97	6943,99
INTRAVILAN	55,18	22,65	0,43	-	0,01	4,30	19,30	70,51	0,03	172,41
TOTAL	1178	1187	12	99	3470	70	130	111	55	7116
% din total										100.00

Prin PUG preliminar refăcut în iulie 2000 au mai fost introduse în perimetru următoarele zone ajungând următoarele zone ajungând la o suprafață de 223,70 ha:

- 1.Zona canton CFR (2,3 ha pentru locuințe)
- 2.Zona spre Orlat (2,41 ha teren de stat în proprietatea Primăriei pe care au fost făcute concesiunări)
- 3.Zona Gara (5,10 ha teren proprietate particulară pentru locuințe)
- 4.Ferma legume (1,00 ha fost trup)
- 5.Zona Săcel (pe DN1) – 1,80 ha ptr. Locuințe – teren proprietate a primăriei
- 6.Ferma de porci și berbecuți – trup de 8,30 ha și 1,30 ha extindere
- 7.In N lângă zona berbecuți – 2,83 ha ptr. Locuințe – teren în proprietatea primăriei
- 8.Institutul de Montanologie – 6 ha fost trup
- 9.Zona spre Sibiu pe DN1 – 1,49 ha proprietate de stat concesionată ptr. Locuințe
10. Zona Livezile mici – 4,65 ha ptr. Locuințe
- 11.Zona Stadion – 1,65 ha ptr. Locuințe
12. Fostul CAP- zonă asociații agricole - trup de 12,40 ha

Pe lângă aceste zone alipite trupului de bază în teritoriu mai există trupuri izolate.

Trupuri cu caracter agricol avem :

- Centrul de producție Avicola Cristian de 15,90 ha amplasat la est de Cristian în apropiere de DN
- Ferma UM 0815 - 0,600 ha amplasat la E de Cristian
- Saivan IAS și sediu ferma IAS amplasate în N pe teritoriul Cristiani - 0,85 ha
- Pe teritoriu Cristian III mai există 2 tabere de vară, 4 stâne Consiliu și un canton pastoral însumând 1,02 ha.

Tot pe teritoriul administrativ mai sunt amplasate trupuri cu destinație gospodărie comunală și echipare telinico-edilitară: cimitir animale, 3 puțuri de apă, Stație pompe Inst. Montanologie, Rezervor apă, Gospodărie de apă SCZ.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Un trup este constituit pentru depozitul ecologic în curs de amenajare. De asemenea este prevăzut un trup pentru stația de epurare amplasată conform studiului de fezabilitate pentru canalizare.

Există câteva trupuri amplasate pe DN1 pentru care Consiliul Local a emis autorizație de construire și care vor fi înglobate în teritoriu intravilan: 2 benzinării, 1 fabrica confecții copii, 1 atelier tâmplărie, 1 motel și gater, 1 stație sortare betoane.

Bilanțul teritorial al suprafețelor, cuprinse în intravilanul existent prezintă următoarele elemente.

BILANȚ TERITORIAL (la nivelul anului 2000)

Zone funcționale	Suprafață localitate Cristian (ha)	Trupuri izolate	TOTAL (ha)	Procent % din total intravilan
Locuințe și funcțiuni suplimentare	76,18	-	76,18	32,21
Unități industriale și depozite	3,75	-	3,75	1,59
Unități agrozootehnice	31,57	12,25	43,82	18,53
Instituții și servicii de interes public	2,80	-	2,80	1,18
Căi de comunicație și transport, din care: - rutier + feroviar	22,30 17,50 4,80	-	22,30 17,50 4,80	9,43
Spații verzi, sport, agrement, protecție	1,65	-	1,65	0,70
Construcții tehnico - edilitare	-	0,34	0,34	0,14
Gospodărie comunală, cimitire	2,85	0,20	3,05	1,293

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Destinație specială	-		-	-
Terenuri libere	78,26		78,26	33,09
Ape	4,30		4,30	1,82
Păduri	0,01		0,01	0,004
Terenuri neproductive	0,03	-	0,03	0,013
Total intravilan existent			236,49	100,00

Prin PUG-ul pr. 34006/2002 față de intravilanul aprobat prin PUG-ul preliminar s-au mai introdus în intravilanul localității următoarele zone:

- Zona A spre Sibiu - de o parte și de alta a DN1 care cuprinde fabrica de confecții, atelierul de tâmplărie și o benzinărie existentă. Zona în suprafață de cea 40,63 ha va fi destinată industriei și dotărilor comerciale și turistice și 5,1 ha pentru locuințe destinate celor care lucrează în zonă.
 - Zona B de 18,44 ha amplasată între ferma de berbecuți și centura ocolitoare pentru zona agricolă 6,0 ha, zone locuințe 7,14 ha și zone de dotări comerciale și turistice 5,3 ha.
 - Zona C de 30,60 ha pe partea sudică a DN1 spre Săcel pentru industrie și dotări. Zona va include hanul vechi, un motel, benzinărie și gater, motel și Stația de sortare și betoane (actuale trupuri aprobate de Consiliul Local).
 - Zona D de 12,80 ha va fi introdusă în partea de vest a localității pentru zona agricolă (sere) și locuințe.
 - Zona E și F simt amplasate în sud și au respectiv 9,20 ha și 2,50 ha. Prima se află între drumul spre Orlat și calea ferată iar cealaltă între drumul spre Orlat și cel spre Gura Râului. Ele sunt destinate construcției de locuințe.
 - Zona G de 1,40 ha este lângă fostul CAP și va fi destinat zonei agricole.
- Aceste zone au fost introduse în perimetru pentru a satisface cererile investitorilor, printre care:
- Hala construcții metalice - investitor Iusco Vasile
 - Hala spălătorie auto - investitor George Arsenie
 - Motel - Restaurant - Carmangerie - investitor S.C. IZABELA PROD SRL Sibiu
 - Service auto - investitor Bogdan Ioan
 - Societate de producție aparatură electronică - investitor societate mixtă româno-germană
 - Societate de producție aparatură electrică - investitor societate mixtă româno-germană
 - Fabrica de morărit și panificație - investitori autohtoni
 - Parcarea auto vehicule grele cu atelier de reparații - investitor societate mixtă româno-italiană

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

-Prestări servicii aparatură obiecte de uz casnic și radio-tv - investitor autohton

-Hotel - Restaurant - investitor Arcaș Nicolae

-Depozit comercial en gros mărfuri nealimentare - investitor Fălămaș Petru De asemenea în planul Consiliului Local mai figurează concesionarea de terenuri pentru construcția de locuințe cât și de case de vacanță în zona Vălari.

Bilanțul teritorial propus și aprobat în actualul PUG este următorul:

Zone funcționale	Suprafața (ha)	Procent % din total intravilan
LOCUINȚE ȘI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE	100,32	29,09
UNITĂȚI INDUSTRIALE SI DEPOZITE	52,25	15,15
UNITĂȚI AGRIZOOTEHNICE	41,40	12,00
INSTITUȚII ȘI SERVICII DE INTERES PUBLIC	32,80	9,51
CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORT, din care:	24,25	7,03
• rutier	19,45	
• feroviar	4,80	
• aerian	-	
• naval	-	
SPAȚII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECȚIE	3,45	1,00
CONSTRUCȚII TEHNICO-EDILITARE	0,03	0,008
GOSPODĂRIE COMUNALĂ, CIMITIRE	2,85	0,83
DESTINAȚIE SPECIALA	-	-
TERENURI LIBERE	82,08	23,95
APE	4,90	1,415
PĂDURI	0,01	0,003
TERENURI NEPRODUCTIVE	0,05	0,014
TOTAL INTRAVILAN PROPUȘ	344,39	100,00

Suprafața de intravilan propusă pentru localitatea Cristian este de 344,39 ha. În teritoriul administrativ au fost prinse:

-o benzinărie pe DN1 de 0,15 ha, în apropiere de localitate.

-un motel pe DN1 pe Hula - în suprafață de 2,18 ha ca trup.

-în zona Mărăjdie zona de pășune de 22,09 ha trup pentru case de vacanță

-tot ca trup va fi prinsă și zona Vălari unde a fost întocmit un PUZ pentru case de vacanță în suprafață de 2,28 ha.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

TRUPURI AMPLASATE ÎN TERITORIUL ADMINISTRATIV (PUG 2002)

		Suprafețe	
		Existente (Ha)	Propuse (Ha)
1	Cristian	223,70	344,39
2	Depozit ecologic + saivan	0,21	24,00
3	Sediu ferma IAS	0,65	0,65
4	Saivan IAS	0,20	0,20
5	Stație tratare apă	0,10	0,43
6	Dotări comerciale	0,00	0,50
7	Avicola	15,90	15,90
8	Cimitir de animale	0,01	0,01
9	Ferma UM 0815	0,66	0,66
10	Stație epurare	1,50	0,79
11	Puțuri apă	0,04	0,04
12	Puțuri apă	0,04	0,04
13	Puțuri apă		0,04
14	Stație pompe Institutul de Montanologie	0,02	0,02
15	Rezervor apă	0,01	0,01
16	Tabără vară	0,20	0,20
17	Tabără vară	0,20	0,20
18	Stație benzină	0,00	0,15
19	Motel	0,00	2,16
20	"Sat" vacanță Mărăjdie	0,00	22,09
21	Canton pastoral	0,50	0,50
22	Case vacanță	0,09	2,28
23	Stâna Consiliu	0,04	0,04
24	Stâna Consiliu	0,04	0,04
25	Canton VI Cibin / Ocol	0,02	0,02
26	Gospodărie apă SCZ	0,10	0,10
27	Stâna Consiliu	0,04	0,04
28	Stâna Consiliu	0,04	0,04
		244,35	415,54

I.1.3. Populația

Recensământul populației reprezintă o observare statistică totală, special organizată, în vederea cunoașterii numărului populației unei țări la un moment dat și a structurii acesteia după caracteristici demografice, social-culturale și economice. Acțiuni de mare amploare și complexitate, recensămintele populației s-au efectuat din cele mai vechi timpuri și pe teritoriul țării noastre. Cronica statisticii oficiale din România consemnează asemenea preocupări încă de la Unirea Principatelor din 1859.

Ultimul recensământ, din martie 2002 reprezintă cel de-al zecelea recensământ al populației organizat pe principii moderne în țara noastră, după cele pe care cronologia le consemnează, după cum urmează: decembrie 1899, 19 decembrie 1912, 29 decembrie 1930, 6 aprilie 1941, 25 ianuarie 1948, , 21 februarie 1956, 15 martie 1966, 5 ianuarie 1977, 7 ianuarie 1992, 18 martie 2002.

Un moment important în istoricul recensămintelor populației a fost cel din 15 martie 1966, când pentru prima dată, simultan cu recensământul populației, s-a efectuat și recensământul locuințelor.

Concepția modernă care stă la baza organizării recensămintelor populației are unele trăsături specifice:

- este o operațiune inițiată de stat, investită cu autoritate legală și efectuată pe baza unui act normativ;
- se efectuează pe un teritoriu bine determinat, asupra căruia se întinde suveranitatea statului respectiv;
- se caracterizează prin universalitate, adică sunt supuse înregistrării toate persoanele din statul respectiv fără nici o excepție;
- se caracterizează prin simultaneitate, ceea ce înseamnă că persoanele de pe întregul teritoriu se înregistrează cu situația la un moment dat, același pentru toți. Acesta este denumit "moment de referință" sau "moment critic" al recensământului.
- unitatea de observare a recensământului: persoana, gospodăria, gospodăria instituțională, nucleul familial, unitatea de locuit, clădirea.
- toate persoanele au obligația de a furniza personalului de recensământ informații corecte și complete, informații care sunt strict confidențiale și sunt utilizate numai în scopuri statistice.

Scopul fundamental al recensământului este acela de a oferi informații esențiale pentru politicile guvernamentale în domeniul economic și social, inclusiv pentru dezvoltarea umană. Astfel, datele cu privire la numărul și structura gospodăriilor și familiilor, nivelul de instruire a persoanelor, etnia, limba maternă, religia, resursele de muncă, gradul de ocupare și repartizarea forței de muncă pe activități și ocupații în teritoriu, condițiile de locuit ale populației, nu se pot obține decât cu ocazia recensămintelor.

De aceea, obiectivul principal al recensământului din 2002 l-a constituit cercetarea structurii populației după diferite caracteristici demografice, economice și socio-culturale care să permită obținerea de informații pertinente și de calitate privind:

- repartizarea populației pe vârste, pe unități administrativ teritoriale și zone geografice;
- numărul populației pe sexe, vârste, în profil teritorial;
- structura populației pe etnii, după limba maternă și religie;
- amploarea fenomenului de mobilitate teritorială a populației, precum și direcția și intensitatea fluxurilor migratorii între județe, pe categorii de localități;
- gradul de ocupare al populației;
- structura forței de muncă după nivelul de instruire;
- structura populației ocupate după statutul socio-profesional, pe activități.

Un alt obiectiv important al recensământului din 2002 a fost obținerea de date și informații despre locuințe și clădiri, gradul de confort al locuințelor. Aceste date vor sta la baza elaborării diverselor proiecte de urbanism și amenajare a teritoriului. Pe baza informațiilor obținute de la recensământ, se vor putea stabili în viitor nevoile de locuit ale populației.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Înregistrarea simultană și exhaustivă a persoanelor în cadrul gospodăriilor și locuințelor lor, după un program complex de înregistrare asigură evidențierea legăturilor dintre diverse fenomene și procese sociale, demografice, economice. Prin urmare, recensământul populației și locuințelor reprezintă și o importantă bază pentru organizarea altor tipuri de cercetări statistice, sociologice, economice.

Recensământul din martie 2002 rămâne înscris ca cea mai importantă și complexă cercetare statistică de la acest început de secol și mileniu, cu certe rezonanțe în timp, rezultatele sale devenind indubitabil, din perspectiva anilor ce vor veni, o importantă bază de referință.

Compararea datelor furnizate de recensământul din 2002, cu cele din 1992, consemnează faptul că populația și structura ei demografică au înregistrat în această perioadă evoluții, tendințe și mutații noi, diferite de cele care au avut loc în deceniile anterioare. Ele au fost determinate sau influențate de acțiunea unui complex de factori de natură politică și economică, specifici ultimului deceniu, rezultați din dificilul proces de tranziție, de reformare a economiei și societății românești pe calea modernizării și a valorilor democrației.

Modificările structurale care s-au produs în acești ani au condus și în județul Sibiu la unele fenomene specifice de ordin cantitativ, dar și calitativ atât în ceea ce privește evoluția numărului populației, cât și a caracteristicilor ei socio-demografice sau economice. (INS - Direcția Județeană pentru Statistică Sibiu – Recensământul Populației și Locuințelor 18 martie 2002 – județul Sibiu)

Pentru o deplină analiză de către toți cei interesați în evoluția populației comunei Cristian, după 1990, oferim următoarele statistici, publicate în materialele de specialitate:

POPULAȚIA COMUNEI CRISTIAN 1992

Considerând că este important să se poată face o evaluare a evoluției populației comunei (inclusiv după naționalitate) pe o perioadă mai lungă de timp, prezentăm mai jos, atât tabelar cât și grafic, evoluția populației comunei în perioada 1930 - 1992 (datele sunt cele înregistrate la recensămintele efectuate în anii: 1930, 1956, 1977 și ultimul în 1992)

Structura populației din comună (după naționalitate) în perioada 1930-1992

Anii	TOT AL	Români	Maghiari	Germani	Romi (Țigani)	Altă naționalitate
1930	3525	988	10	2523	1	1 evreu, 1 polonez, 1 rus
1956	3488	1155	8	1875	450	
1966	4129	1696	11	2414	8	
1977	4573	1943	7	2616	7	
1992	3097	2830	10	242	15	

Structura populației pe localități - la recensământul din 1992

Sate	Populația
Cristian	3093
Total	3093

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Structura populației stabile în perioada 1990-1995 scoate în evidență un fenomen dureros, trendul descrescător al populației după revoluția din 1989, trebuind să dea de gândit!

Populația stabilă la 1 iulie, în perioada 1990 - 1995

Pop/Anii	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Total	3709	3501	3014	2963	3073	3106
Masculin	1861	1784	1508	1472	1527	1545
Feminin	1864	1717	1506	1491	1546	1561

Privit din punct de vedere demografic, nașterile și decesele formează ”mișcarea naturală” a populației, nupțialitatea și divorțialitatea fiind considerate fenomene ale mișcării naturale:

MIȘCAREA NATURALĂ , în perioada 1990-1995

Anii	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Născuți vii	58	56	43	33	55	47
Morți	38	28	34	28	32	26
Sporul natural	20	28	9	5	23	21
Căsătorii	40	30	27	19	27	19
Divorțuri	4	6	3	7	5	7

Din același punct de vedere imigrările și emigrările formează “*mișcarea migratorie*” a populației

MIȘCAREA MIGRATORIE

Anii	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Stabiliri de domiciliu în comună	166	101	76	63	82	54
Plecări din comună	937	199	135	27	38	27
Soldul schimbărilor de domiciliu	-771	-98	-59	36	44	27

Orice analiză a fenomenelor demografice trebuie să țină cont de toți factorii ce se intercondiționează. Considerente ce țin de spațiul restrâns al acestei lucrări ne-au determinat să prezentăm aceste date cu mențiunea cuvenită: rugăm a fi analizate cu mult discernământ, simpla prezentare statistică a acestor fenomene demografice (fără o analiză a impactului populație - economie - viață socială, care să explice și să surprindă totodată factorii care au determinat scăderea în timp a populației în conjunctura economică actuală) fiind făcută pentru a pune la dispoziția tuturor celor interesați acest material bibliografic inedit.

SINTEZA PRINCIPALILOR INDICATORI AI RECENSĂMÂNTULUI POPULAȚIEI ȘI LOCUINȚELOR DIN 18 MARTIE 2002

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Perioada dintre recensămintele din 1992 și 2002 evidențiază mutații semnificative în numărul și structura populației precum și în condițiile de locuit ale acesteia, respectiv: clădiri, locuințe și gradul de confort atât la nivelul județului Sibiu cât și la nivelul localităților componente (la altă scară).

1. Populația stabilă a județului Sibiu la 18 martie 2002, conform datelor definitive de la recensământul populației și locuințelor, a fost de 421.724 persoane, mai mică cu 6,9% decât la recensământul precedent.

Scăderea populației din județul nostru este mai pregnantă decât la nivelul țării, care a fost de doar 4,9%. Această situație s-a creat atât datorită sporului natural negativ înregistrat în ultimii 10 ani, cât mai ales, în județul nostru, datorită emigrării masive a populației de etnie germană.

2. Populația pe sexe. Populația de sex masculin s-a cifrat la 204.977 persoane (48,6%), iar cea feminină la 216.747 persoane (51,4%). Așadar în județul Sibiu, ca de altfel și la nivelul întregii țări, populația feminină devansează numeric cea masculină cu procente cuprinse între 2,8 și 3,0 %. Acest fapt se datorează mai multor factori printre care amintim: proporția pe sexe a născuților vii, mortalitatea diferită pe sexe, migrația externă în favoarea bărbaților, etc.

POPULAȚIA TOTALĂ PE SEXE, LA NIVEL DE SAT 1992 - 2002

	Sex	Populația	
		1992	2002
Total județ	As	452.873	421.724
	M	220.688	204.977
	F	232.185	216.747
Cristian	As	3097	3536
	M	1545	1753
	F	91552	1783

Populația comunei Cristian reprezenta 0,00683 (0,683%) din populația județului în 1992, pentru ca în anul 2002 să crească la 0,00838(0,838%). Dacă populația județului a scăzut în perioada 1992-2002 cu 7,3%, populația comunei a crescut cu 14,175%, o situație aparent paradoxală dar ce poate fi ușor explicată prin potențialul economic al Sibiului – un magnet pentru forța de muncă din Mărginimea Sibiului. .

POPULAȚIA STABILĂ PE GRUPE DE VÂRSTĂ, LA NIVELUL COMUNEI 2002

Sexul	Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 și peste
As	3536	234	237	316	307	325	338	314	217	231	263	223	143	106	100	91	53	31	7
M	1753	115	123	148	155	174	162	162	115	107	139	120	73	53	41	33	17	14	2
F	1783	119	114	168	152	151	176	152	102	124	124	103	70	53	59	58	36	17	5

Populația pe grupe de vârstă oferă informații esențiale legate de prognoza populației de vârstă școlară, a viitoarei forțe de muncă locale, etc. (a se vedea graficul **PIRAMIDA VÂRSTELOR**)

Dacă analizăm populația care – în 2002 – este încadrată în grupa de vârstă **peste 60 de ani** se poate observa faptul că totalul populației ce se încadrează în acest segment **este de 388 de persoane**, situație ce reflectă o

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

pondere de 10,97% din totalul populației, practic populația în vârstă fiind relativ mică , ceea ce semnifică o pondere mare a tineretului.

Situația **populației sub 18 ani**, de vârstă școlară și preșcolară (practic între 0-19 ani) – în 2002 – un total de **1097 persoane**, reprezintă 30,93% din totalul populației - o situație optimistă, cu o perspectivă bună pentru orizontul apropiat de 10-15 ani!

Populația cuprinsă între 19 – 60 ani – populația aptă de muncă reprezintă 2051 de persoane 58% din totalul populației ceea ce ne indică faptul că majoritatea populației este aptă de muncă și ar fi foarte important de cunoscut care este nivelul real al șomajului.

TABEL POPULAȚIA STABILĂ ÎN COMUNA CRISTIAN LA 1 IULIE 2007

Localitate	Total	Masculin	Feminin
Total județ Sibiu	423.156	205.601	217.555
Comuna Cristian	3955	1950	2005

Sursa. Direcția Județeană de Statistică – fișă statistică la 1 iunie 2008

COMPONENTELE EVOLUȚIEI NUMĂRULUI POPULAȚIEI ÎN COMUNA CRISTIAN ÎN SEMESTRUL I AL ANULUI 2007

Localitate	Numărul populației cu domiciliul în localitate la sfârșitul perioadei (legală)	Persoane cu reședința în localitate și domiciliul în altă localitate	Persoane cu domiciliul în localitate și reședința în altă localitate	Soldul schimbărilor de reședință	Numărul populației la sfârșitul perioadei (stabilă)
Total județ Sibiu	420.787	7018	4.649	2.369	423.156
Comuna Cristian	3947	26	18	8	3955

Sursa. Direcția Județeană de Statistică – fișă statistică la 1 iunie 2008

COMPONENTELE EVOLUȚIEI NUMĂRULUI POPULAȚIEI ÎN COMUNA CRISTIAN ÎN SEMESTRUL I AL ANULUI 2007

Localitate	Nr. populației Cu domiciliul în localitate la înc. perioadei	Născuți vii	Morți	Spor natural	Stabiliri de domiciliu în localitate	Plecări cu domiciliu din localitate	Soldul schimbărilor de domiciliu	Imigrări	Emigrări	Soldu mișcării externe	Numărul populației cu domiciliu în localitate la sf. perioadei
Total județ	420.698	2098	2191	-93	3694	3275	419	60	297	-237	420.787
Comuna Cristian	3916	27	22	5	51	24	27	-	1	-1	3947

Sursa. Direcția Județeană de Statistică – fișă statistică la 1 iunie 2008

Din analiza evoluției numărului populației în semestrul I 2007 (cele mai recente statistici oficiale disponibile) se poate lesne constata tendința de regres înregistrată și în comuna Cristian, datorată atât procentului de îmbătrânire accentuată a populației (și implicit creșterii numărului de decese) dar și plecărilor din localitate (mișcării migratorii) din cauze multiple. O situație deloc singulară , ce trebuie atent analizată și luate măsurile adecvate funcție de natura posibilităților locale.

3.Populația pe medii (rural – urban). Datorită condițiilor specifice tranziției spre economia de piață, a reșezării populației pe medii în această perioadă, la recensământul din martie 2002 s-au înregistrat 277.574

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

persoane în mediul urban, adică 65,8% din total față de 67,9% la recensământul din 1992, deci o scădere cu 2,1%.

Cu toate acestea județul Sibiu ocupă locul 5 pe țară din punct de vedere al gradului de urbanizare a populației. Nivelul mediu al populației urbane în România la recensământ a fost de 52,7% din total populație, mai mic decât în județul Sibiu cu 13,1%.

4. Populația pe etnii - naționalitate. Deși populația de naționalitate română a scăzut în 2002, față de 1992, cu 15144 persoane, dată fiind scăderea totală de populație, ponderea acesteia a crescut de la 87,7% la 90,6%. În cazul populației maghiare scăderea a fost doar de 0,7%. Îngrijorătoare este scăderea populației de etnie germană, care numai în decurs de 10 ani a scăzut cu 61,7% față de 1992, rămânând doar 6554 persoane. Țigani, în județul Sibiu rămân aproximativ, ca pondere la același nivel din 1992.

De remarcat sunt două aspecte legate de mediile de localizare a persoanelor de naționalitate maghiară și țigănească. Maghiarii, deși la nivelul țării sunt stabiliți în mediul urban și rural în mod echilibrat, în județul nostru 82,2% trăiesc în mediul urban. Țigani, în județul Sibiu, îi regăsim în mediul rural în proporție de 72,6%, pe când media pe țară este de 60,8% în acest mediu.

Celelalte naționalități, respectiv: ucrainieni, sârbi, turci, ruși, lipoveni, bulgari, cehi, greci, polonezi, etc, reprezintă doar 0,1% din populația județului nostru, respectiv 1,1% din populația țării.

POPULAȚIE DUPĂ ETNIE LA NIVELUL COMUNEI CRISTIAN

(1930-1956-1966-1977-1992-2002)

anul	Total	Români	Maghiari	Țigani	Germani	Turci	Evrei	Ruși	Polonezi	Ucraineni Bulgari Tătari Slovaci Evrei Cehi Croați Greci Polonezi Armeni Italiani Chinezii Ceangăi Sârbi Altă etnie Nedecarati
1930	3525	988	10	1	2523	0	1	1	1	
1956	3488	1155	8	450	1875	0	0	0	0	
1966	4129	1696	11	8	2414	0	0	0	0	
1977	4573	1943	7	7	2616	0	0	0	0	
1992	3097	2830	10	15	242	0	0	0	0	
2002	3536	3435	12	22	66	1	0	0	0	

Populația stabilă după etnie pe satele componente ale comunei Cristian în anul 2002

	anul	Total	Români	Maghiari	Țigani	Germani	Turci	- Ucraineni - Sârbi - Tătari - Slovaci Evrei - Ruși și lipoveni - Bulgari - Cehi - Croați - Greci - Polonezi - Armeni - Italiani - Chinezii - Ceangăi - Altă etnie - Nedecarati
Cristian	2002	3536	3435	12	22	66	1	0

De remarcat faptul că populația este în proporție majoritară de români – o situație perfect explicabilă atât pentru comuna Cristian cât și pentru toate satele din Mărginimea Sibiului, un ținut cu o specificitate remarcabilă.

5. Populația după limba maternă. În strânsă legătură cu structura pe naționalități a populației, analiza după limba maternă scoate în evidență faptul că 397.628 persoane (față de 382061 de naționalitate română), și-au declarat limba maternă, română. Așadar 15567 persoane de alte naționalități, provin din familii mixte în care

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

limba română este utilizată curent în casă. Fenomenul este valabil și la nivel de țară, unde persoanele cu limba maternă română este mai mare decât al celor de naționalitate română cu 336.920 persoane.

Naționalitățile la care găsim asemenea aspecte la nivelul țării sunt în ordine descrescătoare: țigani, unguri, sârbi, bulgari, ucrainenii, polonezii, lipovenii, etc.

6. Populația după religii. În populația județului Sibiu ca și a României, se evidențiază preponderența persoanelor de religie creștin-ortodoxă, care reprezintă 89,5%, respectiv 86,8%. Confesiuni religioase mai importante în județul Sibiu sunt: romano-catolică cu pondere de 1,5% (4,7% nivel țară), greco-catolică cu 2,1% (0,9% nivel țară), reformată cu 1,9 (3,2% nivel țară) urmate de evanghelică, baptistă, pentecostală, adventistă, ș.a.m.d.

La nivelul județului doar 0,7% și la nivelul țării 1,2% reprezintă categorii de persoane atei, fără religie sau religie nedeclarată.

Populația stabilă după religie în satele comunei Cristian în 2002

Total Pop stabila	Ortodoxă	Romano-catolică	Greco-catolică	Reformată	Evanghelică de confesiune augustană	Evanghelică lutherană sinodopresbiteriană	Baptistă	Pentecostală	Adventistă de ziua a șaptea	Creștină după evanghelie	Unitariană – Armeană - Creștină de rit vechi -Evanghelică -Musulmană - Mozaică - Ateu	Alte religii	Fără religie	Nedeclarată
3536	3232	9	13	1	68	3	59	77	62	7		2	2	1

Cu excepția unei persoane ce nu-și declară religia (persoană din Cristian) întreaga populație este de religie ortodoxă, populația înțelegând să-și respecte tradițiile religioase.

NOTE METODOLOGICE – la Recensământul din 2002

POPULAȚIA STABILĂ

Populația stabilă a unei localități a cuprins:

o toți cetățenii români, străini sau fără cetățenie care la momentul recensământului aveau domiciliul sau reședința obișnuită (de cel puțin 6 luni pentru cetățenii români și de peste 1 an pentru cetățenii străini sau fără cetățenie) în respectiva localitate, indiferent dacă erau prezenți sau temporar absenți din localitate, fiind plecați în altă localitate din țară pentru o perioadă mai mică de 6 luni sau în străinătate pentru mai puțin de 1an;

- persoanele care la momentul de referință aveau reședința obișnuită în localitatea respectivă, dar domiciliul îl aveau în altă localitate, fiind venite pentru o perioadă de peste 6 luni la lucru, pentru efectuarea studiilor sau din alte motive;
- persoanele plecate din localitate pentru satisfacerea stagiului militar;
- persoanele reținute pentru cercetări de către organele de ordine publică, aflate în arest preventiv în alte localități;

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- persoanele deținute în penitenciare sau școli de reeducare aflate pe teritoriul localității respective, chiar dacă aveau domiciliul în altă localitate.

În populația stabilă a unei localități nu au fost incluse:

- persoanele plecate de la domiciliu (la lucru, la studii etc.) în alte localități din țară pentru o perioadă mai mare de 6 luni;
- persoanele plecate în străinătate pentru mai mult de 12 luni;
- persoanele care la momentul de referință al recensământului erau temporar prezente în localitate, pentru o perioadă mai mică de 6 luni;
- cetățenii străini sau fără cetățenie veniți în localitate de mai puțin de 1 an.

VÂRSTA - Pentru fiecare persoană recensată s-a înregistrat data exactă a nașterii (anul, luna, ziua), iar prin prelucrarea automată a datelor, s-a determinat vârsta în ani împliniți a fiecărei persoane.

STAREA CIVILĂ LEGALĂ - Starea civilă legală s-a înregistrat pentru toate persoanele recensate, indiferent de sex și vârstă, astfel: necăsătorit(ă), căsătorit(ă), divorțat(ă), văduv(ă), pe baza declarației persoanei recensate.

Starea civilă de fapt evidențiază dacă persoana trăia sau nu în uniune consensuală. S-a considerat că trăiesc în uniune consensuală persoanele care conviețuiesc fără forme legale de căsătorie, având o reședință comună cu partenerul/partenera.

ETNIA - Pentru fiecare persoană s-a înscris etnia pe baza propriei declarații. La prelucrarea și prezentarea rezultatelor recensământului au fost realizate următoarele grupări: la etnia română s-au inclus și persoanele care s-au declarat aromâni și macedoromâni? la maghiari s-au inclus și secuii; iar la germani s-au inclus sașii și șvabii.

LIMBA MATERNĂ - Limba maternă reprezintă prima limba vorbită (în primii ani ai copilăriei) în mod obișnuit în familia persoanei recensate.

RELIGIA - Religia reprezintă credința sau opțiunea religioasă sau spirituală, înregistrată conform declarației fiecărei persoane, indiferent dacă această credință se manifestă sau nu prin aderarea la o comuniune organizată pe bază de dogme religioase sau spirituale specifice.

I.1.4. Unitatea administrativ-teritorială

Teritoriul administrativ al comunei Cristian este situat în partea de vest a județului Sibiu. El este alcătuit din trei zone:

-Cristian I - amplasat pe DN 1 la vest de Sibiu, care cuprinde și localitatea Cristian. El este încadrat de teritoriul comunelor: Șura Mică la nord, Sibiu la est, Poplaca, Gura Râului și Orlat la sud și Săliște la vest.

-Cristian II - amplasat pe valea râului Mărăjdiei, care este delimitat de teritoriile administrative ale comunelor: Poplaca la nord, Rășinari la sud-est, Gura Râului la vest.

-Cristian III - este situat în Munții Cibin și este acoperit de pajiști și păduri. Este delimitat de teritoriile comunelor Gura Râului la nord-vest, Rășinari la sud, Poplaca la est.

Teritoriul administrativ al comunei Cristian cuprinde în total 7.116 ha. Cristian este așezată la 10 km de Sibiu, la intersecția drumului național DN 1 (Sibiu - Sebeș) cu drumul județean DJ106E ce merge la Orlat-Gura Râului.

Cristian este o localitatea de rangul IV fiind sat reședință de comună.

Ierarhizarea este făcută conform Legii 351 din 6 iulie 2001. La art. 6 din L351 se specifică faptul că pentru dezvoltarea echilibrată a localităților urbane și rurale Guvernul, cu participarea autorităților

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

administrației publice locale, va acționa pentru sprijinirea și revitalizarea unor comune (...) în care s-au produs scaderi accentuate de populație în ultimii 30 de ani.

Conform Legii nr. 215/2001 privind administrația publică locală, Consiliul Local este autoritatea administrației publice locale, organizată ca unitate administrativ-teritorială – constituită prin Legea nr. 2/ 1968, cu modificările și completările ulterioare,

DENUMIRILE SATELOR DIN COMPONENTA COMUNEI

Bibliografie: Dicționarul Numirilor de localități cu populație română din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, întocmit din încredințarea Asociației pentru Literatură Română și Cultura Poporului Român, de Silvestru Moldovan, Nicolae Togan - Ediția II, Sibiu, 1919 - Editura Asociațiunii, Tipografia Libertatea Orăștie

Cristian, Kereszténysziget, Grossau, cu stațiune climaterică Păltiniș (Hohe Rinne), comună, jud. Sibiu, plasa Sibiu, locuitori 2908, români 912, ceilalți germani, parohie greco-ortodoxă (Sibiu); poșta în localitate.

DENUMIRILE SATELOR DIN COMPONENTA COMUNEI

Bibliografie: Coriolan Suciu - Dicționar istoric al localităților din Transilvania- Editura Academiei R.S.R., 1966, 2 volume

Cristian, ung. Kereszténysziget, germ. Grossau, raion Sibiu, regiunea Brașov.

1223 Insula Christiana,

1323 Insula Christiani,

1329 Insula Cristiani,

1332-1355 sacerdotes de Maiori Insula et de Minori,

1343 Insula Cristiana,

1359 Insula, Insula Magna,

1383 Insula Maior,

1395 Kereztenyzygeth,

1431 Keresthyenfalua,

1468 Grosau, Grosaw,

1478-1480 Hawin, Hawnen,

1503 Awen,

1569 Kereszténysziget,

1733 Keresztian,

1750 Krisztian,

1850 Keresztény Sziget, Krisztyán,

1854 Kereszténysziget, Grossau, Cristian.

ANUL ATESTĂRII DOCUMENTARE AL LOCALITĂȚII CRISTIAN ESTE 1223

– în 2008 se împlinesc 785 de ani de atestare documentară! O veritabilă șansă de a promova turistic și cultural localitatea Cristian.

1223, anul atestării documentare a comunei, sub numele de "Insula Christiana" , probabil după fondatorul cu același nume. Acest nume al localității apare în descrierea limitelor de hotar ale localității Cisnădioara. Denumirea de "Insula" provine de la insula pe care o îmbrățișau cele două brațe ale Cibinului. Un braț, cel de bază curgea pe lângă moară, ulterior "canalul morii", iar celălalt braț curgea la marginea nordică a satului. Albia secată a acestui braț - este azi șoseaua națională E15 și se numea "râul ă mic" - "Hinterbach". Devierea cursului apelor Cibinului prin centrul comunei, pe lângă biserica cetate s-a efectuat ulterior, data precisă nefiind cunoscută;

Consiliul Local se organizează și funcționează în temeiul principiilor descentralizării, autonomiei locale, deconcentrării serviciilor publice, eligibilității autorităților administrației publice locale, legalității și al consultării cetățenilor în soluționarea problemelor locale de interes deosebit.

Certificatul de Înregistrare Fiscală a Comunei Cristian este eliberat în baza Legii 69 / 1991; 40-8/17498 având codul de identificare fiscală CIF 4306933 fiind atribuit (C.I.F.) la 17.07.1993 reeliberat la 18.09.2006.

Actul de înființare a actualului Consiliu Local Cristian ca autoritate publică a fost Hotărârea Consiliului Local nr. 3/6.06.2004, în temeiul art. 8, alin. (6) din O.G. nr. 35/ 2002 privind aprobarea Regulamentului – cadru de organizare și funcționare a consiliilor locale, aprobată și modificată prin Legea nr. 673/ 2002.

În conformitate cu prevederile art. 31, 36 și 46 din Legea nr. 215/ 2001 privind administrația publică locală.

Actualul Consiliu Local, rezultat în urma alegerilor locale din 24 iunie 2004, a fost legal constituit prin Hotărârea nr. 48 din 24 iunie 2004 având următoarea componență:

Nr. crt.	Numele si prenumele	Apartenența politica
1	Ghisoiu Ion	PSD
2	Bălan Mihail	PSD
3	Ghisoiu Dumitru	PSD
4	Ciobanu Ilie	PD
5	Gligor Gabi-Nistor	PD
6	Dragomir Ioan	PD
7	Ihora Ioan	PD

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

8	Mialha Nicolae	PUR
9	Iurca Gheorghe	PUR
10	Parian Dumitru	PUR
11	Bălan Cornel	PUR
12	Contiu Gheorghe-Nicolae	PNI
13.	Gligor Comei	PNG

Adoptată în Cristian, la data de 14.06.2004; semnează Președintele de vârstă Ghișoiu Dumitru,
Contrasemnează secretar Barac Nicolae secretar

Consiliul Local Cristian funcționează în baza **Regulamentului de Organizare și Funcționare** aprobat **Regulamentul privind organizarea și funcționarea Consiliului Local** al comunei Cristian reglementează atribuțiile Consiliului Local, organizarea și funcționarea aparatului de specialitate al primarului, constituirea Consiliului Local, Exercițarea mandatului de către consilierii locali, incompatibilitățile membrilor executivului și deliberativului local, grupurile de consilieri, funcționarea consiliului local, drepturile și obligațiile consilierilor, răspunderea consilierilor locali, registrul de interese, aparatul permanent al consiliului local. În Regulament sunt stipulate competențele primarului, viceprimarului și secretarului comunei precum și consilierul personal și administratorul public

Prin Hotărârea nr.s-a aprobat Regulamentul de Organizare și funcționare al Aparatului de Specialitate al Primarului comunei Cristian. Primarul îndeplinind funcția de autoritate publică exercită funcția de ordonator principal de credite, având la dispoziție un aparat de specialitate, o structură cu activitate permanentă ce este denumită Primăria Comunei Cristian. În Regulament sunt stipulate prevederi privind securitatea și sănătatea în muncă, normele specifice privind funcționarii specifici (perioada de stagiu, selectarea, numirea, evaluarea și promovarea funcționarilor publici), sancțiunile disciplinare, acordurile colective, etc. Sunt reglementate programele de muncă, structura organizatorică a aparatului de specialitate, etc. Specificăm structura aparatului de specialitate: 1. secretariat-administrativ, relații cu publicul, probleme de resurse umane; 2. Achiziții publice; 3. Stare civilă; 4. Asistență socială și autoritate tutelară; 5. Serviciul voluntar pentru situații de urgență 6. Urbanism și disciplină în construcții; 7. Contabilitate; 8. Impozite și taxe; 9. Probleme agricole și dezvoltare rurală.

Diagnoza administrației publice locale la nivelul comunei Cristian

Reforma administrației publice românești este una dintre principalele provocări cu care se confruntă România la ora actuală. Comisia Europeană, a recunoscut progresele înregistrate până acum de către autoritățile române în ceea ce privește consolidarea cadrului instituțional și a subliniat în mod special importanța implementării unor măsuri variate și necesitatea abordării urgente a slăbiciunilor ce persistă atât în administrația centrală, cât și în cea locală.

Restructurarea profundă a administrației publice reprezintă însă un proces complex, determinat, în finalitatea sa, atât de necesitatea adaptării la o nouă realitate a societății românești, cât și de cerința de a da un răspuns coerent la practica structurilor similare din țările Uniunii Europene și alte state dezvoltate.

Consiliul Local Cristian, ca autoritate a administrației publice locale constituită la nivel local, are responsabilități în derularea procesului de reformă în domeniul administrației publice locale

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Într-o succesiune logică a principiilor, etapelor, instrumentelor și planurilor de acțiune, strategia accelerării reformei trebuie să prezinte coerența modernizării structurale și funcționale atât la nivelul administrației publice centrale, cât și al administrației publice locale într-un echilibru reciproc al interacțiunilor celor două planuri.

CONSILIUL LOCAL a se vedea organigrama atașată și statul de funcții valabil începând cu 1.01.2008

PRIMAR

- I. Compartiment contabilitate**
- II. Compartiment impozite și taxe:**
- III. Căminul cultural și Biblioteca**
- IV. Auditor**
- V. Consilier probleme de integrare europeană**
- VI. Activități autofinanțate**

VICEPRIMAR:

- I – Activitatea de poliție comunitară**
- II – Serviciul de protecție civilă PSI**
- III – Serviciul gospodărie comunală**
- IV – Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență**
- guard –**

SECRETAR

- I – Compartiment agent agricol**
- II – Compartiment asistență socială**
- III – Activitate evidența populației**

Aparatul propriu de specialitate al primarului comunei Cristian are în prezent angajați în aparatul propriu astfel :

- **Funcții publice:**, din care:
 - funcții publice de conducere: **1 secretar**
 - funcții publice de execuție : **referenți (casier, agent agricol și contabil)**
- **Personal contractual :**
 -angajați în aparatul de specialitate (vezi organigrama)
 -asistenți personali – Serviciul de Asistență Socială a comunei

Conform Organigramei Consiliului Local Cristian – aprobată prin Hotărârea CL /2008 activitățile sunt structurate pe compartimente și servicii. (vezi anexa)

Gestiunea publică

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

În ceea ce privește **gestiunea publică**, lucrările și operațiunile de elaborare, execuție și încheiere a exercițiului bugetului propriu al comunei sunt informatizate, iar personalul este specializat în utilizarea tehnicii de calcul.

Centralizarea și analizarea solicitărilor de fonduri precum și întocmirea documentațiilor necesare în vederea repartizării cheltuielilor și a surselor de echilibrare sunt efectuate într-o totală transparență și obiectivitate. Pentru a cunoaște activitatea financiară a administrației comunei am considerat necesar expunerea bugetului planificat la localități pe anul 2007, buget situat – în linii mari – la nivelul constant în perioada 200-2007

COMUNA CRISTIAN ESTE ÎNFRĂȚITĂ CU ORAȘUL LEUVEN - BELGIA

ACT DE ADOPTIUNE

Consiliul orașului Leuven, situat în Belgia (provincia Brabant),

Ținând cont că numeroase sate românești sunt amenințate de a fi exterminate și total distruse, ca urmare a planului de sistematizare ale autorităților române;

Considerând că soarta locuitorilor satelor amenințate ne impresionează și că trebuie îndrumată și susținută acțiunea "Satele Românești", adoptând un sat amenințat de a fi ruinat;

Ținând cont de decizia Consiliului Comunal din 26 iunie 1989, în ceea ce privește rezolvarea în principiu a adoptării unui sat român;

Ținând cont de scrisoarea din 29 septembrie 1989 a Comitetului de Coordonare prin care orașul Leuven va trebui să adopte un sat român care-i va fi atribuit:

DECIDE ÎN SESIUNEA DIN 16 OCTOMBRIE 1989

Să adopte satul "Cristian" din România (județul Sibiu), proiect înscris în reforma "Acțiunea Satele Românești".

Această Acțiune

- cuprinde acțiunea cărți poștale adresate la trei instanțe: președintele Ceaușescu, Ambasadorul României în Belgia și a primarului satului Cristian (Sibiu);
-
- cuprinde, după căderea lui Ceaușescu, în perioada Crăciunului și a Anului Nou 1989-1990, o colecție de îmbrăcăminte și de alimente, coordonate de serviciile de relații publice (Informații și Recepție) și de Serviciul de Ajutor Social în profitul populației neajutorate a satului "Cristian" și Instituțiile de Sănătate Publică învecinate;
-
- cuprinde vizita unei delegații din Leuven în România în 5,6 și 7 ianuarie 1990: D-I A Vansina, primar, D-na Chr. Vanautgaerden-Vanneck, primar adj. și D-I C. Devlies, primar adj., coordonator al controlului și distribuției ajutorului material oferit de populația orașului Leuven la fața locului;
- trebuie să trimită toate ajutoarele ulterioare posibile și certe, satului Cristian și vecinătăților lui;
- trebuie să ușureze în viitor toate contractele social-economice și culturale, individuale și colective, pentru nevoile populației locale, servind în primul rând păcii internaționale.

O. Guffens
Secr. Orașului

A. Vasina
Primar

D. Mutice
Președinte de comitet

**HOTARIREA Nr
privind aprobarea bugetelor de venituri și cheltuieli ale comunei Cristian
pe anul**

Consiliul Local al comunei Cristian întrunit în ședință ordinară la data de

Având în vedere referatul primarului și avizul Comisiei pentru programe de dezvoltare economico-sociala, buget, administrarea domeniului public și privat, agricultura, gospodărire comunala, protecția mediului, servicii și comerț,

în conformitate cu prevederile Legii Bugetului de Stat pe anul 2007 nr. 486/2006, a Deciziei nr 8/09.01.2007 a Direcției Generale a Finanțelor Publice Sibiu de repartizare pe unități administrativ -teritoriale a sumelor defalcate din TVA și a cotelor de impozit pe venit pentru echilibrare, a Hotărâri nr. 1/2007 a Consiliului Județean Sibiu și a Legii finanțelor publice locale nr.273/2006,

în temeiul art.38 alin 2 lit b), alia 4 Ut a), art. 40, art. 43, art. 46 alin 2 lit a) din Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale, cu modificările și completările ulterioare,

HOTĂRĂȘTE:

Art.1 Se aprobă bugetul local de venituri și cheltuieli al comunei Cristian pe anul 2007 după cum urmează:

Cod indic.	INDICATORI	Prevederi anuale -mii lei RON-
	-venituri proprii-Total	
04.02	Cote și sume defalcate din impozitul pe venit-total	
0402.01	Din care:	
0402.04	-Cote defalcate din impozitul pe venit, -sume alocate din cotele defalcate din impozitul pe venit pentru echilibrarea bugetelor locale	
11.02	Sume defalcate din TVA -Total	
	Din care:	
1102.02	-Sume defalcate din TVA pt finanțarea chelt.descentralizate la nivelul comunelor	
1102.06	din care: -finanțarea chelt.personal din învățământ -burse -asistența socială -Sume defalcate din TVA pt.echilibrarea bug.loc.	
43.02.04	-Subvenții primite de la bugetul asigurări pt.somaj	
	TOTAL GENERAL VENITURI	
51.02	-cheltuieli pentru servicii publice	
61.02	-cheltuieli pentru ordine publică și sig.națională	
65.02	-cheltuieli pentru învățământ	
67.02	-cheltuieli pentru cultură, recreere, religie	
68.02	-cheltuieli pentru asistență socială	
70.02	-cheltuieli pentru servicii și dezvoltare publică	
56.02	-transferuri din buget local la fond sănătate	
84.02	-cheltuieli pentru transporturi	
5402.05	-fond de rezervă bugetară	

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

	TOTAL GENERAL GHELTUIELI	
	Din care:	
	-A cheltuieli curente total	
	-B cheltuieli de capital	-

Art 2 Se aprobă bugetul de venituri și cheltuieli pentru veniturile și cheltuielile evidențiate afara bugetului pentru anul 2007(taxe speciale, amortizare mijloace fixe și fond rulment) după cum urmează :

Cod indic.	INDICATORI	Prevederi anuale -mii lei RON-
36 11 06	Venituri din taxe speciale	
36.11.10	Venituri din fond rulment(dobinzi)	
	TOTAL GENERAL VENITURI	
54.11	Cheltuieli pt.serviciul de paza comunala	
70.11	Cheltuieli pt.serviciul de apa sat Rod	
74.11	Cheltuieli pt.serviciul de salubritate	
	Total cheltuieli curente din fond rulment	
	Cheltuieli de capital din fond rulment	
	TOTAL GENERAL GHELTUIELI	

Art.3 Se aprobă bugetul de venituri și cheltuieli pentru activitățile autofinanțate ale primăriei pe anul 2007 ,dupa cum urmează :

Cod indic.	INDICATORI	Prevederi anuale -mii lei RON-
33 15 05	Taxe si alte venituri in invatamint	
30 15 05	Venituri din chirii	
30.15.09	Venituri din utiliz.pasunilor comunale	
33.15.08	Venituri din prestări servicii (camine culturale)	
	TOTAL GENERAL VENITURI	
65.15	Cheltuieli pt.invatamint	
67.15	Cheltuieli pt.camine culturale	
83.15	Cheltuieli pt.pasunea comunala	
87.15	Cheltuieli chirii	
	TOTAL GENERAL GHELTUIELI	

Tehnologia informației și comunicațiilor

Consiliul Local Cristian, ca autoritate a administrației publice se preocupă permanent de identificarea unor soluții moderne și eficiente în gestionarea activității din administrația publică locală, acțiuni de importanță vitală atât pentru buna funcționare a instituțiilor publice cât și pentru asigurarea calității serviciilor oferite cetățeanului.

Pachetele informatice existente: LEGIS, Program contabilitate (incl. salariile), e-licitatie.ro, programul de impozite și taxe, precum și cele uzuale

Consiliul Local dispune în prezent de următoarele echipamente informatice: 5 calculatoare cu 1 server de internet, 1 fax, 2 copiatoare xerox cu performanțe medii, 1 scanner, 3 imprimante

Școala cu clasele I-VIII publice are în dotare calculatoare în cabinetul de Informatică – cu cameră video și videoproiector. .

Principalele aplicații informatice care pot fi utilizate de toate primăriile sunt cele uzitate la nivel județean .

Datele actualizate pe domenii de la fiecare primărie sunt folosite atât de angajații Consiliului Local pentru centralizare, sinteze, rapoarte.

Cristian nu dispune de sistemul informațional geografic (GIS) – la nivelul județului Sibiu nefiind elaborate planurile urbanistice generale și regulamentele locale de urbanism aferente, în formate digitale ce pot fi preluate într-un sistem GIS, cu aplicații de vizualizare, analiză, scenarizare, tipărire planuri și raportare. Într-un orizont de timp mediu este previzibil că acest sistem va funcționa și în comunele sibiene, adaptarea și implementarea lui urmând a se face cu sprijinul Consiliului Județean Sibiu.

Cerințe ale unor structuri internaționale privind reforma administrației publice

a) Corelarea activității autorităților publice și **crearea unui sistem informațional integrat** al administrației publice centrale și locale constituie una din prioritățile reformei administrației publice, prevăzută în Programul Național de Aderare a României la Uniunea Europeană:

1. pentru creșterea eficienței activității administrației publice, este necesară modernizarea comunicării instituționale prin introducerea tehnologiei informației: acest scop se urmărește dezvoltarea infrastructurii informatice, ceea ce va contribui la debirocratizarea, eficientizarea și creșterea calității serviciilor publice. Astfel, în funcție de resursele financiare disponibile, se vor elabora programe de creare și implementare a sistemului informațional integrat la nivelul serviciilor publice din administrația publică locală;

2. sistemul informațional integrat va avea în vedere informatizarea serviciilor de registratură și arhivă, mărirea gradului de siguranță în procesul de comunicare dintre factorii de decizie, posibilitatea comunicării în timp real între toți factorii implicați și desconggestionarea activității de preluare a petițiilor de la cetățeni și optimizarea procesului de soluționare a petițiilor.

b) Directiva Uniunii Europene privind reforma în administrația publică enumeră 20 de servicii informatizate de bază, prestate de către administrația publică în cadrul proiectelor de guvernare electronică (“e-Government”). Dintre acestea, un număr de 12 servicii, de tip “e-Administrație” sunt destinate să fie puse în direct în slujba cetățenilor de către administrațiile centrale și locale, din care mai uzitate sunt:

- impozit pe venit și taxe locale: declarație, notificare și efectuarea plăților;

După cum se constată, pe primul loc se află colectarea impozitelor și taxelor locale, venituri de care depinde bugetul fiecărei primării.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Gestionarea informațiilor cu privire la cetățenii și proprietățile care se află pe teritoriul județului, pot să ofere o imagine clară atât în ceea ce privește veniturile din impozitele și taxele locale sursa cea mai importantă în ceea ce privește fundamentarea și previzionarea bugetului local, cât și alte informații legate de stadiul economic în care se află comuna Cristian, precum și posibilitățile de dezvoltare ale acesteia.

c)Principalele cerințe identificate de organismele UE în domeniul administrației publice vizează creșterea capacității administrației publice de a implementa și aplica legislația armonizată, întărirea capacității instituționale, profesionalizarea funcției publice, dezvoltarea managementului serviciilor publice locale.

În funcție de aceste cerințe și de strategiile naționale specifice pe domenii de activitate, Consiliul Local Cristian ca principal responsabil în coordonarea și monitorizarea procesului de reformă la nivelul comunei și-a formulat propriile priorități de acțiune.

Problemele administrației comunei Cristian – legate de proprietățile comunale necesită clarificare juridică punctuală, un efort necesar pentru clarificarea patrimoniului comunal:

- Stațiunea Păltiniș – este proprietatea comunei Cristian fiind înscrisă în Cartea Funciară și în PUG Cristian III; de la vatră- până la schitul Mitropoliei Ortodoxe și creastă aparține comunei (inclusiv până sub teleferic pe creastă). Un abuz s-a făcut luându-se pădurea de jos de la comuna Cristian și fiind predată comunei Poplaca (în 1945). Acest abuz nu a fost îndreptat până în prezent.

Stațiunea Păltiniș a fost concesionată, în 1945, pentru 49 de ani municipiului Sibiu, în 1994 s-a terminat concesiunea de drept ea nefiind prelungită și nici cedată înapoi comunei Cristian. Toți cei care au cabane și alte proprietăți nu plătesc impozite nici pe teren nici pe clădiri, dar reconstituirile și constatările de proprietăți se fac pe baza extraselor de Carte Funciară Cristian.

I.1.5. Rețeaua hidrografică - Date hidrologice și hidrogeologice

Localitatea Cristian este străbătută de principala sursă de apă - râul Cibin. Secole de-a rândul râul Cibin producea revărsări ale apelor în zona de luncă, afectând în mare măsură și localitatea. În urma executării barajului de la Gura Râului debitul râului Cibin este controlat. În zona localității malurile râului Cibin variază de la 1,0 m în amonte și aval de localitate, la 3,0 m în zona centrală, în depozitele aluvionare grosiere ale luncii Cibinului se identifică o pânză de apă freatică bogată, a cărui nivel hidrostatic variază în funcție de precipitațiile căzute și de oscilațiile nivelului apei în râul Cibin.

În zona colinară nordică a localității sunt prezente apele de șiroire. O parte din aceste ape se scurg liber pe pantele versantului lăsând ogașe sau ravene iar o parte se infiltrează în pătura de deluvii de pantă și apar în săpătură sau fântânile din zonă ca ape de infiltrație. Aceste ape de infiltrație apar la diferite adâncimi.

In zona Cristian II si III - Pătura alterată de la suprafață fiind slab permeabilă, apele de suprafață provenite din zăpezi sau precipitații se infiltrează în mică măsură în teren. Cea mai mare parte se scurge liber pe pantele versanților lăsând amprenta unor ogașe, ravene sau torenți.

De obicei, în săpătură apar infiltrații de apă nefiind vorba de o pânză de apă freatică. Din loc în loc pot apare izvoare de apă cu debite variabile în timp.

CIBINUL - AFLUENTUL OLTULUI

Oltul ($S= 24.300 \text{ kmp}$, $L= 699 \text{ km}$, $Q = 165 \text{ mc/ sec.}$), frate cu Mureșul, după locul de baștină, îl egalează ca debite, deși suprafața sa bazinală și lungimea lui sunt mai mici decât ale Mureșului. Dintre sistemele mari din țara noastră, în bazinul său se observă, în ansamblu, scurgerea medie cea mai bogată.

Culegându-și izvoarele din Carpații Orientali, Oltul străbate în drumul său spre vărsare forme variate de relief, drenând o serie de depresiuni și masive muntoase dintre cele mai înalte din țara noastră. Datorită varietății mari a surselor de alimentare, respectiv a suprapunerii favorabile a lor în timp, Oltul are un regim hidrologic compensat, bine echilibrat. Profilul longitudinal al Oltului se distinge printr-o serie de trepte, defilee, praguri, cu multiple posibilități de amenajări hidroenergetice. În funcție de elementele caracteristice cursului său, de morfologia văii care se lărgeste în multiple depresiuni pe care le drenează râul, se pot distinge trei sectoare caracteristice: Oltul superior (până la Racoș), Oltul mijlociu (Racoș - Râmnicu Vâlcea) și Oltul inferior (până la vărsare)

Ultimul și cel mai important afluent al Oltului din cursul mijlociu este Cibinul ($S=2237 \text{ kmp}$, $L= 80,3 \text{ km}$), care își formează cursul din unirea a două râuri izvorâte din circurile glaciare nordice ale Cindrelului (2245 m) și anume din Rîul Mare ($S= 95 \text{ kmp}$, $L= 20\text{km}$) și din Rîul Mic ($S=46 \text{ kmp}$, $L=12 \text{ km}$). Ca origine a sistemului este socotit Rîul Mare, care izvorăște de la altitudinea de 1920 m , din frumosul lac glaciari al Iezerului Mare ($S= 34100 \text{ mp}$, $h = 13,3 \text{ m}$). Rîul Mic izvorăște tot dintr-un lac glaciari - Iezerul Mic ($S= 2520 \text{ mp}$, $h= 1,7 \text{ m}$) dar colectează excedentul de apă a încă două lacuri mici glaciari: al Iezerului Nardin ($S= 1832 \text{ mp}$, $h= 0,65 \text{ m}$) și al Iezerului Măriucii ($S= 521 \text{ mp}$, $h= 0,46 \text{ m}$). În zona montană are profilul longitudinal în trepte, cu praguri în dreptul Cheilor Cibinului, Gura Sădurelului, Gîtul Berbecului, Tilișca, etc.

Primul afluent important al Cibinului, venind dinspre Mărginime, este pârâul Săliștei ($S=215 \text{ kmp}$; $L= 26 \text{ km}$), care în amonte de Săcel primește afluenți numai din dreapta, cum sunt Drojdiei, Tilișca ($S=30\text{kmp}$, $L=11 \text{ km}$), Sibielul ($S=41 \text{ kmp}$, $L=14 \text{ km}$) și Orlatul. Singurul afluent mic în amonte de vărsarea Săliștei este Cernavodă ($S=21 \text{ kmp}$, $L=9 \text{ km}$). Cursul râului se dezvoltă la contactul șisturilor cristaline cu depozitele neogene.

În aval, până la Sibiu, primește afluenți de dimensiuni mici, dar în jurul municipiului, Cibinul primește o serie de cursuri montane și submontane, atrase de zona joasă a Depresiunii Sibiului. Între acestea se pot aminti Rusciorul ($S=132 \text{ kmp}$, $L= 16 \text{ km}$) și Hîrtibaciul ($S=1031 \text{ kmp}$, $L=88,2 \text{ km}$) din stînga, dinspre Podișul Transilvaniei și Valea Sebeșului ($S=94 \text{ kmp}$, $L= 28 \text{ km}$), Valea Cisnădiei ($S=42 \text{ kmp}$, $L= 17 \text{ km}$), Tocilelor, Sărății și Sadul - din dreapta, dinspre Munții Sibiului - Șteflești.

Bibliografie: I. Ujvári - *Geografia Apelor României - Editura Științifică, București, 1972, pag. 405-406.*

I.1.6. Clima

Elementele climatice ale zonei nu se deosebesc de cele de pe versantul nordic al Carpaților Meridionali și din depresiunile de contact care-i desparte de Podișul Transilvaniei. Regiunea are un climat de tip temperat continental cu influențe oceanice manifestate prin temperaturi moderate și precipitații bogate. La Cristian clima este asemănătoare cu a orașului Sibiu, fiind situate în aceeași depresiune - Depresiunea Sibiului.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Clima este moderată, temperatura maximă fiind de cea 30°C în lunile iulie-ăugust iar cea minimă -28°C - -30°C în lunile ianuarie - februarie.

Regimul ploilor este în general potrivit, ploile cele mai abundente cad îndeosebi primăvara și toamna. Datorită apropierii munților, primăvara și uneori la începutul verii ploile sunt însoțite deseori de scăderi de temperatură.

Vânturile cele mai frecvente sunt „Crivățul” care bate mai ales iama dinspre est sau nord - est, „Vântul Mare” care bate mai ales către sfârșitul iernii din direcția muntelui Prejba și „Băltărețul” care aduce ploaia și sutlă îndeosebi în lunile aprilie și octombrie din direcția pasului Turnu Roșu.

Pentru zona Păltiniș:

Media anuală a temperaturii aerului este de 3,5°C apropiată de cea a Poienii Ruia din Postăvar (1425 m altitudine) care este de 3,8°C.

Temperaturile medii maxime se cifrează la +14,8°C și +15,4°C în lunile iulie și august.

Temperaturile medii minime se cifrează la -7,7°C și -9,5°C și se situează în lunile ianuarie și februarie.

Amplitudinea medie anuală se situează la 22°C. Această zonă, care cuprinde amplasamentele zonei centrale a stațiunii și o bună parte din dotările sportive de iarnă și vară, beneficiază de patru luni de iarnă cu temperatura medie lunară de -3,5°C, iar vara durează cinci luni cu o medie de +13,3°C.

Temperatura maximă absolută înregistrată este de +31,3°C(20-21.07.1903) iar temperatura minimă absolută este de -33,8°C(3.01.1901).

La elementele citate de temperatură, trebuie adăugat și factorul de inversiune termică, destul de frecvent în munții Cindrelului, inclusiv zona Păltiniș (cea 100 cazuri pe an) când aerul excesiv de mned și rece se instalează în fluidul văilor, iar de la cota 1000-1200 m este senin, aer mai uscat și mai cald, favorizând din plin activitățile sportive.

Prima zi de îngheț se instalează în jurul datei de 23 septembrie iar ultima zi de îngheț primăvara este semnalată în 14 mai.

Intervalul de îngheț însumează un număr mediu de 230 zile, iar numărul mediu de zile de iarnă (temperatura maximă 0°C) este de 60 zile.

I.1.7.Relief

Relieful comunei este deluros și este străbătut de râul Cibin. Hotarul comunei cuprinde o parte din lunca Cibinului, cât și coasta unor dealuri din apropiere ca "Dealul Viilor" (la nord), "Jneamănul" spre Sibiu, "Hula" către Săcel și "Beșineul" din munții Cibinului. Din punct de vedere al formațiunilor geologice a terenului, comuna este situată în întregime pe rocile sedimentare ale Holocenului. Spre nord, în apropierea comunei, hotarul este străbătut de o fâșie de depozite sedimentare. În restul hotarului predomină depunerile din cuaternar. Lunca a fost supusă adeseori revărsărilor râului Cibin, care străbate satul de la vest la est.

I.1.8. Vegetație-Fauna

De la varietatea de forme de relief și altitudini rezultă și diversitatea vegetației, a florei și faunei. Toate acestea la un loc, formează cadrul natural foarte variat și pitoresc de care beneficiază comuna.

Plaiurile etajului montan inferior, cu întinse pajiști pentru cosit și pășunat, beneficiază de soluri brune montane de pădure tipice sau podzolice, favorabile vegetației ierbii precum și culturilor (mai ales a cartofului).

În zona terenurilor agricole se găsesc soluri brune tipice și argilice pe care se cultivă cereale și legume și cresc pomi fructiferi.

Astăzi, frunțile acestor dealuri, văzute dinspre depresiunea Sibiului, depresiune care „începe ca și Țara Oltului, imediat sub munți, printr-o treaptă colinară, sunt rar împădurite, iar platourile din spatele lor, care odinioară erau bogat împădurite, sunt pe mari suprafețe nude. Dar cu toate schimbările petrecute, zona la care ne referim rămâne totuși destul de bogată în păduri care încep încă de la poalele dealurilor și alternează „cu fânețe și pășuni până la altitudinea de 1600 m. Pe alocuri, unde cu timp în urmă se practicaseră defrișări, au început să apară tufișuri de carpen și mesteacăn.

Împărțirea teritoriului comunal în unități distincte, funcție de altitudine, sol și climă, determină și vegetația, flora și fauna acestora.

În zona depresionară și în lungul văilor întâlnim arborii de esență moale, ca: salcia, plopul, arinul, pluta, răchita. Tot aici sunt prezenți arbuști ca: măceșul, porumbarul, păducelul, alunul, murarul, cornul, scorușul precum și plantele ierboase ca: pipirigul, rogozul, papura (puțină) și fânețele de luncă. Mai întâlnim mărul și părul sălbatec.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Până la 1000 m. altitudine întâlnim, în principal, fagul, alternat cu mesteacănul și plopul (aceștia, mai rar). În urma tăierilor efectuate pe pantele nordice ale acestor dealuri aici s-au plantat în ultimele două decenii pini și molizi.

La extremitatea sudică a posesiunilor de munte ale satului începe zona de interferență a vegetației foioaselor cu cea a coniferelor.

În varietate mare, în zona deluroasă și de plai se întâlnesc arbuștii fructiferi și fructele de pădure: alune, zmeură, mure, afine, coacăze, fragi. Deasemenea, multe soiuri de ciuperci: buretele alb, ciuciuleții, vinecioarele, flocoșeii, pietrușele, mânătărcile, ciuperca albă de câmp ș.a.

La moșiile de pe plaiuri ale sătenilor cresc pomi fructiferi: meri, peri, nuci, vișini, cireși. Bogată și diversificată este și fauna spontană și de interes vânătorească de pe pământurile satului: lupul, ursul (care coboară uneori până în sal), mistrețul, vulpea, iepurele, veverița, dihonii, cerbul, căpriorul, pisica sălbatică, jderul, viezurele.

Apele care brăzdează terenurile sunt populate spre izvoare cu păstrăv indigen și mreană. Mai în aval apare lipanul și cleanul. Se găsesc și mulți raci.

Nu este de prisos să mai amintim și bogăția florală policromă care se revarsă primăvara și vara peste tot, pe pajiști, prin fânașuri și luminișuri de pădure, cu darul ei de a impresiona pe orice privitor sensibil.

Evident că un cadru natural atât de diversificat și desfășurat pe o întindere mică, cu o arie mare de altitudini, de la 450 până la 1200 m. cu variate forme de relief, având fiecare particularitățile sale de vegetație și floră, oferind atâtea schimbări de peisaj, o asemenea împletire a șesului cu „piciorul de plai” -adevărată „gură de rai”- nu poate decât să se constituie într-o invitație la excursie, întregul areal putând reprezenta o destinație turistică de excepție pentru sudul Transilvaniei. (Sursa: Ioan Păltineanu – *Tilișca monografie – Editura Etape Sibiu 2003*, pag. 9-15)

I.1.9. Date geologice – Soluri – Resurse

Ca structură geologică Lunca Cibinului este constituită predominant din aluviuni grosiere - pietrișuri, nisipuri și bolovănișuri cenușii. În masa acestor formațiuni pot apărea lentile de prafuri nisipoase, nisipuri prăfoase argiloase sau uneori mълuri. Grosimea acestor depozite aluvionare atinge 5-6 m și sunt de vârstă recentă cuaternară (holocen superior). Prezența acestor depozite groase de aluviuni a făcut ca în zonă să se exploateze material aluvionar (balast) atât de necesar în construcții sau ca material pentru lucrări de terasamente. Gropile formate în urma exploatării balastului s-au transformat în lacuri de agrement.

Depozitele aluvionare stau așezate în adâncime pe roca de bază: (fundamentul regiunii) alcătuit din argile mânioase pliocene.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

În partea de nord a localității Cristian, dincolo de șoseaua națională, zona de luncă trece treptat la zonă colinară - deluroasă cu pante line de 15 -30 ° mai accentuate pe versant.

În această zonă peste formațiunile aluvionare ale râului Cibin întâlnim și depozite de pantă (deluvii de pantă) provenite din transportul apelor de șiroire de-a lungul timpului.

Structura versantului nordic al localității Cristian este constituită predominant din formațiuni argiloase (argile - prăfoase - nisipoase cenușii - galbene - vârtoase) intercalate cu strate de nisipuri - prăfoase - argiloase galbene cenușii. Pe pantele versantului întâlnim o pătură de deluvii de pantă în grosime variabilă (1,0-3,0 m) care coboară și acoperă o parte din relieful și formațiunile luncii așa cum s-a arătat mai sus.

Pe versantul nordic unde în prezent sunt amplasate o serie de construcții ale Institutului de Montanologie sunt cunoscute prezența unor fenomene de alunecări de teren de mică adâncime. Amplasarea de construcții noi în această zonă a versantului va trebui să țină cont de aceste fenomene.

Zona Cristian II și III

Din punct de vedere geologic stațiunea Păltiniș și zonele învecinate fac parte din masivul Cindrel cu structura din șisturi cristaline aparținând pânzei getice (micașisturi, gnaise micacee, amfibolite, paragnaisuri, cuarțite, etc.) încăleciind formațiunile mai puțin metamorfizate ale grupei autohtone începând cu șariajul neozoic faza austriacă.

Absența în această zonă a formațiunilor sedimentare explică și lipsa unei diferențieri petrografice a reliefului.

Având în vedere că în Carpați există trei trepte de netezire, aspect sesizabil și în munții între Olt și Jiu, trebuie menționat că Păltinișul se găsește pe cea mijlocie de tip Râul Sebeș (1650 m - 1350 m) aceasta explicând prezența unor forme domoale în zonă ca Vârful Păltiniș, Dealul Ursului, Vălari sau Tomnatec - Gliilian -Apa Cumpănită.

După procesul de formare și definitivare a munților a urmat o perioadă îndelungată de modificare și modelare a reliefului exercitată de agenții externi care au sculptat alura generală actuală. Procesul de denudare a scoarței (dezagregarea mecanică, alterarea chimică) care continuă și în prezent s-a manifestat cu precădere de-a lungul versanților despăduriți dând naștere unor depozite de pantă alcătuite din blocuri și fragmente de roci de diferite mărimi având interspațiile umplute cu elemente grosiere (nisipuri, pietrișuri nerulate) prinse în liant argilos - prăfos, rezultat în urma alterării rocilor preexistente.

Masivul stâncos (roca la zi) apare de obicei în pereții abrupti ai văilor (Valea Dăneasa) în rest acesta este mascat de pătura de alterare a cărei grosime variază foarte mult (1,50 m în zona Vârfului Păltiniș la 5-6 m în zonele învecinate).

De obicei la baza versanților sau taluzelor, unde grosimea păturii de alterare este mai mare, formațiunile au dispoziție preferențială cu elemente mai mari la bază iar cele fine spre suprafață fiind acoperite de o pătură de sol vegetal.

O activitate economică susținută și profitabilă o constituie expolatarea în cariere a pietrei și în balastiere a nisipului și balastului necesar reparării drumurilor. Contractele se încheie între Consiliul Local Cristian și societățile comerciale interesate ca și contracte de asociere în participațiune.

I.2 ACTIVITĂȚILE ECONOMICE

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Comuna Cristian a fost până nu demult o localitate cu activitate eminentă agricolă. Pentru buna înțelegere a fenomenelor economice din localitate considerăm necesar să inserăm un capitol special dedicat istoriei economiei zonale, având în vedere poziția de vecinătate cu Mărginimea Sibiului.

REPERE ÎN ISTORIA ECONOMICO-SOCIALĂ A ȚINUTULUI

Concluzii.

A, Importanța rolului jucat de Mărgineni în viața economică a Transilvaniei și Vechiului Regat

Din capitolele precedente se desprinde cu prisosință credem, importanța rolului pe care l-au jucat în trecut Mărginenii în viața economică a Vechiului Regat și a Transilvaniei. Dar această importanță nu se mărginește numai la trecut, ea are valoare și pentru prezent și îndeosebi pentru viitor.

Pentru prezent, întrucât un număr însemnat de Mărgineni (peste 1500) activează și azi în viața economică a celor mai importante centre ale țării noastre și este de notat că dacă ei nu se găsesc întotdeauna în fruntea vieții economice, ei nu sunt nici la periferie, și astfel constituie un element de care trebuie ținut seamă. *Pentru viitor*, întrucât satele mărginenești după o scurtă perioadă de scădere a populației lor și de oarecare depresiune economică, își pot regăsi și relua cu ușurință — îndeosebi dacă și sfatul va lua măsurile necesare în acest scop — vechea lor putere de expansiune, dând vieții economice a țării un nou impuls și noi elemente cari să poată desăvârși opera de românizare întreprinsă în ultimul timp.

Datele problemei ce ni se pune în această privință sunt următoarele :

1) Regiunea numită *mărginime*, după constatările făcute în capitolele precedente, se află la sfârșitul unei perioade de decadentă. Populația e în descreștere, și resursele economice actuale sunt încă reduse. *Trebue găsită dar posibilitatea unei înviorări economice și culturale, trebue combătută denatalitatea și înmulțite posibilitățile de muncă și de câștig, trebue reorganizată și stimulat viața satelor mărginenești și încurajate toate inițiativele menite să promoveze acest scop.*

2) Mărginenii plecați din satele lor de origină, trebue să-și considere drept o datorie sfântă *păstrarea între ei a unei coeziuni, a unui sentiment de solidaritate*, peste toate împrejurările cari-i despart, să nu-și uite locul de origine și să facă toate sacrificiile pentru el.

În același timp, Mărginenii emigrați să nu uite că înaintașii lor au îndeplinit în trecut o misiune grea, dar necesară și să continue a fi deci și ei *pionierii românismului în lupta de cucerire economică a țării*, începută recent, cu mai mulți sorți de isbândă.

Pentru aceasta credem necesar întocmirea unui *plan de activitate* care să privească problema mărginimei în toată complexitatea ei, adică și *ca problemă a ridicării culturale și economice a regiunii numită mărginime și ca problemă în strânsă legătură cu ofensiva economică generală românească.*

B. Un plan de activitate pentru ridicarea economică și culturală a „mărginimei”

Considerând situația geografică și posibilitățile de dezvoltare pe cari le au comunele mărginenești, vom preconiza pentru prima parte a problemei, adică pentru ridicarea nivelului economic și cultural al mărginimei, următoarele:

1) *Combaterea denatalității prin întărirea familiei, îmbunătățirea stării sanitare și lupta împotriva concubinajului și a luxului.*

2) *Acolo unde terenul permite, se va face cultura intensivă și rațională a pământului, cu plante rentabile.*

3) *Se va extinde pomicultura în aproape toate comunele mărginenești și se vor introduce procedeele și mașinile necesare pentru industrializarea fructelor*

4) *Organizarea economiei de vite pe baze noi și îndeosebi reorganizarea completă a economiei de oi.*

5) **Industrializarea produselor agricole și ale economiei de vite în genere, crearea unei industrii alimentare importante, a unei industrii a tăbăcării și a industriei textile.**

6) **Exploatarea rațională a bogățiilor forestiere și înființarea unei fabrici de tâmplărie și a unor ateliere pentru jucării din lemn.**

7) **Înființarea unei industrii hoteliere și încurajarea turismului.**

Pentru partea a doua a problemei, care se găsește de altfel în strânsă dependență de cea dintâi, preconizăm:

Crearea unei asociațiuni generale a Mărginenilor, care să inițieze și să sprijinească opera de refacere economică a comunelor mărginenești și să organizeze și încurajeze expansiunea lor economică și culturală.

a) Această asociație va trebui însă *dublata de un organism economic puternic înființat pe bază cooperatistă sau ca societate anonimă*, cu concursul tuturor Mărginenilor cari au ajuns la situații importante în viața economică și culturală a țării și în scopul de a sprijini efectiv întreprinderile cari ar lua naștere în mărginime și de a pregăti organizarea emigrării plusului de populație din comunele mărginenești și intrarea acestui plus în viața economică din centrele cari au mai mare nevoie de românizare.

Această societate ar mai avea în sarcină pe deoparte *cumpărarea de terenuri, întreprinderi și instalațiuni* ce s'ar găsi actualmente în *mâini minoritare sau străine și facilitarea trecerii lor în mâinile Mărginenilor emigrați*, iar pe de alta, *încurajarea Mărginenilor întreprinzători și harnici prin acordarea de credite* spre a-și clădi sau *înființa întreprinderi* în centrele cele mai periclitate de invazia străinilor și deasemenea acordarea întregului sprijin moral și material până ce întreprinderea respectivă a ieșit din faza, când ar putea fi doborâtă de o coaliție a minoritarilor, sau a concurenței străine.

Aceste două organizații ar mai trebui să-și pună în vederea Scopului urmărit problema acordării de burse și ajutoare meseriașilor și comercianților români pentru specializare în străinătate. În anumite branșe (textile, sticlărie, tăbăcărie, comerțul, industria jucăriilor, și a tâmplăriei artistice, industria alimentară etc.) spre a se putea înlocui în scurtă vreme toți specialiștii străini.

Deasemenea se impune organizarea unei propagande intense pentru produsele mărginenești ca și propaganda pentru dezvoltarea turismului în mărginime, cum și pentru organizarea și încurajarea spiritului de solidaritate în manifestările de ordin profesional și artistic, specifice regiunii.

Luate pe rând, găsim necesar să insistăm în studiul nostru asupra fiecăruia din aceste puncte pentru că trebuie să o recunoaștem — nici organelor de conducere ale statului și nici Mărginenilor nu le-a lipsit intuiția necesară soluționării problemelor ce am amintit, numai că încercările ce s'au făcut, au dat greș, cele mai multe, fie pentru că măsurile luate nu au fost serioase, fie pentru că firea și temperamentul Mărginenilor și lipsa lor de mijloace materiale nu le-au permis să-și ajungă scopul.

1. Combaterea denatalității.

Înainte sau paralel cu acțiunea pentru îmbunătățirea situației economice a mărginimei, trebuie pusă problema populației din această regiune.

Am văzut cu prilejul examinării situației pe comune că, în cele mai multe din ele, populația este în scădere și am indicat drept cauze inițiale emigrarea și situația economică din ultimul timp. Ar mai trebui să adăugăm poate tot ca o consecință a acestora, în tot cazul însă ca o urmare a călătoriilor și a contactului mai îndelungat al Mărginenilor, și în deosebi a tineretului, cu oameni și locuri din diferite părți ale țării, o slăbire a sentimentului de familie.

Familia a fost în trecut cetățuia cea mai puternică a mărginimei împreună cu ea biserica și școala au fost triumphiul de rezistență de care sau sfârmat toate încercările de înstrăinare făcute de trecutele stăpâniri politice.

Azi, pericolul înstrăinării a dispărut formal, dar în fond alte primejdii ne așteaptă și împotriva lor tot numai aceste instituții de bază ne pot apăra. Trebuie întărită familia prin combaterea concubinajului care în ultimul timp a început să ia proporții îngrijorătoare, trebuie întărite biserica și școala prin combaterea sectelor cari încep să-și facă apariția și în mărginime și prin orientarea tineretului spre respectul instituțiilor fundamentale ale mărginimei și spre preocupările ei

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

tradiționale, cu excluderea tendinței spre funcționarism și cu îndatorirea sacră de a spori și îmbunătăți patrimoniul existent și de a păstra bunele moravuri.

Sub acest raport, aceia cari pot acționa mai direct cu vorba și cu fapta sunt preoții și învățătorii. Ei vor trebui însă ajutați de toate societățile culturale și profesionale din mărginime și de „Astra” îndeosebi.

Va trebui arătat pericolul ce prezintă lipsa de copii într-un cămin, pentru familia respectivă în special și pentru stat și neam în general, va trebui evocat trecutul cu toate virtuțile lui și va trebui exaltat într-o justă măsură orgoliul specific al Mărginenilor ca *element de elită și de avangardă al românismului*, servindu-ne de date statistice și din alte regiuni ale țării (din Banat unde, și datorită îndeosebi denatalității, s'a simțit nevoia colonizării unor comune cu Mărgineni -Ianova și Bazoșul nou - soartă care trebuie cruțată mărginimei, fiindcă - și este necesar a se insista asupra acestui lucru -ar fi dureros ca această regiune cu un trecut atât de frumos să trebuiască a fi colonizată peste 20—30 ani, cu populație din alte regiuni ale țării) sau din alte state (Franța, Germania) spre a scoate concluzia unei imediate și imperioase necesități de a se pune capăt descreșterii populației.

Societățile culturale și comunale își vor pune problema ajutorării materiale a familiilor sărace și cu copii numeroși și vor avea grije să combată și o altă tendință în legătură indirectă cu această problemă dar foarte semnificativă, tendința spre *lux* și lenevie și spre *abandonarea portului tradițional*, iar acolo unde este cazul (comuna Sibiel) și combaterea căsătoriilor prea apropiate sau înrudite.

Conferințe, expoziții, premii, consultații medicale gratuite și dispensarii vor forma tot atâtea mijloace teoretice și practice din cari nici unul nu trebuie neglijat pentru a se asigura populației mărginenești o stare sanitară și morală bună, care să oprească denatalitatea și să o transforme încurând într'un spor apreciabil de populație în toate comunele din margine.

2. Raționalizarea culturii pământului.

Am văzut, cu ocazia examinării situației comunei Boița, neajunsurile culturii pământului, cari sunt generale în mărginime. Terenul cultivabil este puțin, deci insuficient, astfel că toate comunele mărginenești trebuie să-și procure grâul și porumbul necesar din comerț, de pe piața Sibiului deobicei, sau a Săliștei.

Trebuie să se renunțe deci la cultivarea cerealelor cari cer o întindere de pământ mai mare și Mărginenii să cultive plante mai rentabile și îndeosebi de cele cari sunt în legătură cu ocupația lor principală, *creșterea vitelor*, pentru a mări considerabil randamentul acesteia. În prezent vitele nu au nici hrană suficientă și nici nu sunt bine îngrijite și de rasă selecționată. În această direcție trebuie dar făcut un efort la care să contribuie alături de locuitorii direct interesați, toate asociațiile profesionale și organele de stat și comunale (societatea „Astra”, reuniunile de plugari, preoții, învățătorii, camerele de agricultură, prefecturile și primăriile comunelor).

Plantele furajere vor trebui să ocupe un loc din ce în ce mai important în cultura pământului, până ce se va ajunge să se asigure o hrană bună și variată pentru vite.

Deasemenea *plantele textile* (inul și cânepa) cum și *zarzavaturile* vor trebui cultivate în măsură mai mare ca până acum ca unele ce au o rentabilitate mai bună decât porumbul, grâul și secara.

Dar aceste plante cer și o mai rațională lucrare a pământului, utilizarea îngrășămintelor naturale și artificiale și procurarea și întreținerea de unelte agricole mai potrivite. Va fi nevoie pentru aceasta să se sporească și stocul de vite pentru reproducere și comerț.

Pentru toate acestea este nevoie desigur și de îndrumările cuvenite din partea conducătorilor, de sprijinul material al instituțiilor financiare din partea Mărginenilor interesați, într'un cuvânt, de o rodnică și constantă colaborare a tuturor factorilor de seamă ai vieții culturale și economice din mărginime și de ceea ce concetățenii noștri sași numesc „*zusammenhalten*” (I. Gârbacea: *Orientarea economică profesională*, din revista „Economia Românească”, Cluj 1936, No 1, pag. 27.) adică de sentimentul de *solidaritate* și de *asociere* în vederea unui scop comun.

3. Pomicultura, valorificarea și industrializarea fructelor.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Am arătat în capitolul anterior că cele mai multe din comunele mărginenesti - în afară poate de comunele Poiana și Jina, situate la o altitudine mai mare - fiind așezate la adăpost de vânturi și la înălțimi potrivite, se pretează de minune pomiculturei. Exemplul comunelor Cacova și Sibiel este foarte elocvent în această privință. O propagandă intensificată cu concursul inspectoratelor agricole și al „Astrei” și înființarea unei școli centrale de pomărit, ar putea da rezultate satisfăcătoare. Iar odată pornite comunele spre o producție intensă de fructe; acțiunea, fie oficială, fie particulară, pentru valorificarea lor prin export, sau conservare, n'ar întârzia nici ea prea mult.

Plantațiile colective pe locuri aparținând școlilor, societăților sau comunelor trebuie să meargă însă paralel cu cele individuale. Apoi ele să fie urmate de grija permanentă pentru porcii plantați și pentru ameliorarea și îngrijirea rațională a lor. Cursurile periodice de pomărit, expozițiile anuale și premiile sunt și aici cel mai bun mijloc de stimulare și de încurajare pentru cei vizați.

Deasemenea va trebui să se încerce asocierea proprietarilor de livezi, fie pentru mai bună desfacere a fructelor lor, fie pentru procurarea aparatelor și mașinilor necesare conservării sau transformării lor.

Iată de ce se impune o examinare amănunțită a situației economice, sanitare și culturale actuale, a comunelor mărginenesti, făcându-se un program de lucru aparte pentru fiecare comună. În această privință, un plan elaborat cu grije după modelul celui făcut de exemplu pentru comuna Boița de d-1 inginer agronom Suci-Sibianu, nu ar întâmpina prea multe greutăți la realizarea lui.

4. Reorganizarea economiei de vite și îndeosebi a oieritului

Cu schimbarea condițiilor politice, prin reducerea suprafețelor de pășunat și imposibilitatea de a se mai duce oile la iernat ca odinioară, *oieritul trebuie să se adapteze și el noilor situații ce s'au creat*. Trebuie dar să se dea importanță de aci înainte nu atât *numărului* de oi, cât *calității* acestora. Dealtfel trebuie să remarcăm că pentru a ține pas cu timpul chiar fără reducerea suprafeței lor de pășunat, oierii tot ar fi trebuit să-și modifice și modernizeze anumite procedee și practici cari numai sunt azi suficient de rentabile.

Așa fiind, oieritul trebuie adaptat pe deoparte suprafețelor de pășune mai reduse, trebuie deci ***legat de un anumit teritoriu, de iernatul pe loc, în sate***, grație nutrețului dat de plantele furajere de cari am vorbit mai înainte și de fâneațele mai bine îngrijite, iar pe de alta, ***stâni trebuie să i se dea o organizare mai modernă***, pentru a avea condițiuni mai potrivite recoltării laptelui și prelucrării produselor lui. Trebuie deci pus accentul și aici pe calitate nu pe cantitate.

Tot așa și în privința oilor. În loc de un număr prea mare de oi de o rasă inferioară, cu un pășunat slab și ținute iarna fără nutreț suficient, mai bine oi mai puține, dar selecționate și bine hrănite, *iar produsele laptelui*, nu prelucrate ca până acum în brânză de burduf simplă, după procedee seculare, ci ***sortate și preparate după procedee și în condițiuni igienice moderne, spre a avea brânzeturi de o calitate și valoare superioară***. (N. Munteanu: *Noi zări pentru oieri și oierit*, Sibiu, 1935, pag. 43.)

Este timpul să dispară poienarii ambulanți, cari cutreeră uneori, ca și Moții, toate orașele Ardealului într'o căruță cu un cal, încărcată cu burdufuri de brânză, brânză care nici nu se ține mai mult de 2—3 săptămâni și care nici nu este de o calitate superioară, punându-se serios, odată cu ameliorarea produselor laptelui, și ***problema valorificării și a comercializării acestor produse***.

O stână-model, o stână-școală, utilată în cele mai moderne aparate ar fi menită să rupă cu vechea tradiție și să arate practic bazele noiei organizări necesare, stână ce e condusă de un specialist entuziast și secundat de sprijinul oficial, este chemată să facă transformarea necesară în această privință, organizând în cadrul vieții proprii a stânei ***cursuri și demonstrații practice pentru oieri***, având și un serviciu aparte pentru desfacerea și comercializarea produselor laptelui.

În strânsă legătură cu stâna, ca o anexă a ei, sau în unele locuri chiar independente de ea, vor putea fi înființate crescătorii de porci sistematice, pentru toate acestea creindu-se o industrie ali-mentară deosebită, așa cum au Sașii, sau cum a isbutit

să aibă un mărginean, originar din comuna Poiana, Ioan Vlad, care mutându-și centrul afacerilor la Cluj, a întemeiat societatea anonimă Vlad & Co., cu mai multe sucursale în țară. El are astăzi un capital important, crescătorie de porci la Căndrenii Dornei și mai multe centre pentru colectarea și prelucrarea laptelui în unt, cașcavaluri și brânzeturi, după cele mai moderne procedee. (Dăm dealtfel la anexe istoricul acestei întreprinderi românești de mare amploare).

5. Industrializarea produselor economiei de vite.

Industrializarea produselor economiei de vite în general și de oi în special constituie un punct din cele mai principale în programul schițat, deoarece astăzi, mai mult chiar decât altădată apare cu toată evidența că produsele industrializate își măresc valoarea, ajungând uneori la dublul sau triplul, adeseori chiar la înzecitul valorii lor primitive. Și atunci s'a ajuns la paradoxala situație, de care am amintit dealtfel în cursul capitolelor trecute, ca Sașii, cari nu au fost niciodată oieri, dar cari au în mână întreaga industrie a lânii din Ardeal, să realizeze de pe urma prelucrării produselor mărginenești, beneficii înzecite și însutite, câștigându-și cu munca și truda altora o bună stare materială de invidiat.

Dacă în trecut această stare de lucruri și-a găsit explicația în situația politică de atunci, apoi dela 1918 începând, ea nu și mai are nici o explicație, decât doar una de lipsă de solidaritate și de inițiativă din partea Mărginenilor și de lipsa oricărei preocupări a statului și a autorităților de a favoriza și încuraja dezvoltarea economică a elementului etnic românesc din această regiune, ca și din restul țării dealtfel.

Dealtminteri, problema disproporției între prețurile produselor agricole și ale celor industriale nu se limitează numai la regiunea studiată de noi, ci este generală pentru țara noastră și ea se pune în ceasul de față cu toată gravitatea, mai ales că această disproporție este, în cele mai multe cazuri, în dezavantajul elementului românesc majoritar, care, dacă situația va continua și nu se vor lua din vreme măsurile necesare, merge spre o sigură și totală pauperizare.

Nu intră însă în cadrul studiului nostru să privim această problemă în toată amploarea ei și deaceia ne vom mărgini să o tratăm numai în funcție de regiunea care formează obiectul preocupărilor noastre de acum.

a) Industria lânii.

Spuneam la începutul acestor concluzii, că nici autorităților conducătoare și nici Mărginenilor nu li-a lipsit intuiția necesară pentru a găsi soluții problemelor în fața cărora s'au găsit. Pentru ilustrarea acestei afirmații, vom spune că, încă din primii ani de după Unire, funcționează în comuna Cisnădie de lângă Rășinari, comună săsească, *o școală textilă*, înființată desigur cu scopul ca, după un anumit timp, să avem de pe urma ei numărul de specialiști necesari și îndeosebi — dată fiind proximitatea regiunii producătoare de lână și de alta parte o populație cu resurse și economii suficiente ***să avem în scurt timp un început de industrie a lânii.***

Dar școala, nefiind sprijinită îndeajuns de autorități și de populație, nu a putut să ia avântul așteptat, și pentru că în loc să fie plasată într-o comună românească - unde își avea mai bine rostul ei - a fost lăsată într-o comună de Sași, cari nu o puteau vedea cu ochi buni și în care, fiecare casă aproape are răsboiu mecanic. Adeseori apoi i-au lipsit școalei materialul, sau comenzile necesare, iar absolvenții ei nu găseau plasament decât în fabricile Sașilor, cari îi primeau numai de silă și ca simpli lucrători plătiți cu salarii de mizerie, astfel că cei mai mulți din ei și-au părăsit meseria, căutându-și alte mijloace de existență.

În acest timp, oierii continuau să și ofere lâna lor fabricilor săsești cari singure fixau prețul acestei materii prime prețioase, sau Sașilor din Cisnădie, proprietari de răsboaie, cari și azi au un fel de monopol în această industrie, statul dându-le numai pentru armată, comenzi de sute de milioane.

Astfel, intențiile bune dela început au rămas numai intenții. Firește că, dacă școala în chestiune s'ar fi găsit într-o comună românească de oieri, într'un mediu prielnic, fie la Rășinari, fie la Săliște, ori la Orlat, și dacă i s'ar fi dat de către guvern sau ministere toate comenzile de stat și numai ce nu putea executa ea să fi fost trecut altor întreprinderi și

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

deasemenea dacă oierii și-ar fi vândut lâna tot numai acestei școale, sau prin ea, cu prețul fixat da o delegație mixtă de oieri și de minister, lucrurile s'ar fi schimbat.

Puteau Sașii din Cislădie să aibă în fiecare casă nu unul, ci mai multe răsboaie mecanice, în lipsa lânii și a comenzilor, ar fi prosperat desigur în mai mică măsură și numai după ce condițiunile cerute de dezvoltarea școalei și a întreprinderilor românești ar fi fost satisfăcute, iar belșugul s'ar fi arătat și în comunele și căminele românești.

Este într'adevăr de mirare cum din atâtea sate mărginenești, unele cu depuneri și cu economii importante, nu s'a găsit o mână de oameni cari să și unească eforturile pentru a crea o fabrică de postav, rămânând ca atâtia oieri să fie siliți ani de-a rândul să primească prețurile fixate de fabricanții sași pentru lână și ca aceștia să continue a avea kilogramul de lână spălată cu cel mult 100 lei, iar după prelucrare să realizeze pentru el cel puțin 300-400 lei. Și nu este greu de imaginat capitalul pe care l-au putut strânge astfel Sașii în curs de 20 de ani, și sunt ușor de explicat și investițiile de inventar și ameliorările pe cari le-au realizat ei, pe lângă că și-au asigurat tot timpul și o existență îmbelșugată, de care comunele românești din mărginime sunt și astăzi încă destul de departe.

Și nu trebuie uitat în această privință, că **timpul pierdut nu se mai întoarce niciodată** și că **nici în industrie nu se pot face salturi** , că este și aci nevoie de o tradiție și de ameliorări făcute treptat și cu multă stăruință.

b. Industria laptelui.

În privința **industriei alimentare** , același lucru, cu unica excepție a mărgineanului Vlad amintit mai înainte. Resursele mărginenești ar permite însă existența a cel puțin două alte întreprinderi similare, cari să poată sta cu cinste alături de actuala întreprindere săsească „Lica” din Sibiu.

Și nu este nevoie numai de existența unor mari întreprinderi de industrie alimentară, mai ales că acestea se pot constitui numai după o anumită perioadă de activitate și de îmbunătățiri treptate. Deasemenea în ce privește asocierea mai multor Mărgineni, pentru a avea dintr'o dată un capital mai însemnat și a pune astfel pe picior de funcționare o întreprindere de mari proporții — dată fiind firea Mărginenilor — sunt puține speranțe că ea se va putea produce.

Vor trebui dar încurajate și întreprinderile mici, lăptării și untării individuale, pe comune, sau chiar câte 2 - 3 de fiecare comună și apoi organizată desfăcerea produselor pe piața internă și în urmă exportul lor.

Este trist să constatăm de exemplu că în anul trecut (1937) exportul nostru de unt și brânzeturi a fost aproape inexistent și că chiar în prima jumătate a anului 1938 suntem în această privință cu mult în urma Ungariei și Bulgariei, care nu au posibilitățile noastre de producție, fără să mai vorbim de celelalte țări ca Danemarca, Olanda, Finlanda și Elveția. Iată în cifre (După „*Revue internationale d'agriculture*” din Roma, Noembrie 1938, Pag. 1123—1245)

(în tone metrice) exportul acestor țări pentru primele 9 luni ale anului 1938:

	unt	brânzeturi
Danemarca.....	121,945	6,718
Olanda.....	41,787	43,865
Finlanda.....	13.875	4,627
Elveția.....	-	16,323
Ungaria.....	2,840	-
Bulgaria.....	13	1,292
România.....	62	44

Este dar nevoie ca Mărginenii să reacționeze împotriva acestei stări de lucruri, ca unii ce sunt cei mai indicați în această privință. Aceasta îndeosebi pentru că de pe urma exportului produselor laptelui (bineînțele produse selecționate și ameliorate calitativ) mărginimea ar câștiga anual sume importante. Este dar de datoria conducătorilor: preoți, învățători, profesori, președinți de reuniuni etc. să arate acest lucru și să stimuleze inițiativele în această privință.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Dealtfel, pretutindeni în comunele mărginenesti sunt așa zise „*reuniuni de oieri*”, iar la Poiana există chiar o „*Uniunea oierilor din întreaga țară*”. Prin ea s'ar putea începe o acțiune în vederea realizării celor expuse mai sus. Lucrul nu este ușor, fiindcă Mărginenii sunt individualiști, și numai cu greu pot fi convinși să intre în vreo tovărășie, fie că este vorba de o cooperativă - cea mai indicată în cazul nostru, fiindcă și-ar asigura sprijinul statului și avantajile legii — fie că este vorba de [o societate anonimă de](#) oarece persoane singuratice, oricât de avute ar fi, nu dispun de capitalul necesar pentru întreprinderile ce am schițat.

Uniunea oierilor și-a luat totuși sarcina să lucreze în sensul celor de mai sus. Ea scoate de câțiva ani o revistă de specialitate, intitulată „Stâna” pentru a da o îndrumare modernă economiei de oi, a organizat anual câte un congres al oierilor și a pornit cu mult entuziasm pe drumul înfăptuirilor: ce i se deschide larg înainte, dar nu a găsit încă la autorități și ministere sprijinul și înțelegerea necesară. Poate noua stare de lucruri, și o dorim din toată inima, să fie mai favorabilă problemelor vitale din acest colț de țară.

c. Tăbăcăritul

În strânsă legătură cu economia de vite și de oi, tăbăcăritul poate constitui un izvor prețios de venituri. De multă vreme i'au făcut începuturi bune în această direcție, totuși industria tăbăcăritului n'a ajuns în mărginime la dezvoltarea pe care ar fi putut-o lua. Este adevărat că în altă parte, îndeosebi în Muntenia și Oltenia, această industrie se găsește în mâini mărginenesti și este într'o perioadă de înflorire, dar în mărginime ea lasă încă mult de dorit, deși există toate condițiunile pentru *o bună dezvoltare a ei*.

Astfel și astăzi încă pieile de oi sunt vândute adesea Evreilor sau altor străini pe prețuri relativ reduse, când ele ar putea fi prelucrate și constitui posibilități noi de câștig pentru băștinași.

6. Exploatarea bogățiilor forestiere și industrializarea lemnului.

Problema exploatarea bogățiilor forestiere privește mai mult autoritățile comunale sau de stat, însărcinate cu supravegherea și raționalizarea acestei exploatarea. Se impune mai ales o mai atentă grijă pentru evitarea risipei de material lemnos și pentru reîmpăduriri, ca și pentru organizarea mai rațională a exploatarea și fasonării lemnului, dându-se întotdeauna preferință, cu ocazia vânzărilor de păduri, băștinașilor și în genere elementului românesc. Se va încerca apoi să se valorifice lemnul de construcție nu numai pe piața orașului Sibiu, ca până acum, ci jogărenii, fie individual fie asociați, să intre în legătură cu întreprinderi străine, căutând să exporte sau să vândă ei înșiși cantități mai mari pentru export, *direct* și nu prin intermediari, spre a nu se mai lăsa exportul de lemne de construcție la discreția intermediarilor, străini în cea mai mare parte. În ce privește industrializarea produselor forestiere, am amintit că săliștenii au încercat înființarea unei fabrici de tâmplărie artistică și aceasta a și funcționat câțiva ani, dar fiind dată pe mâini străine a ajuns la faliment. Dacă în loc de a se angaja specialiști unguri și în loc de a se încredința cu desfacerea mobilierului un evreu, fabrica ar fi fost condusă de un mărginean priceput, absolvent al școalei superioare de meserii, căutând nu să concureze cu mobilier de stil modern întreprinderi vechi cu reputație stabilită, ci să creeze un stil de mobilier semirustic și specific mărginenesc sau românesc - chiar dacă afacerile ar fi evoluat într'un tempo mai lent, — ele nu ar fi cerut investiții și cheltueli atât de mari și în tot cazul nu ar fi dus la dezastrul la care s'a ajuns, fiindcă mai mult ca sigur că în cele din urmă, produsele ei s'ar fi impus pe piața românească.

Este regretabil că astăzi nu mai putem menționa în această privință decât o fabrică de cuie de lemn la Orlat și câteva modeste ateliere de tâmplărie, deși în mărginime ar fi loc suficient și potrivit pentru alte întreprinderi și îndeosebi - în afară de o fabrică de mobilier - pentru o fabrică-atelier de scobitori și *o fabrică de jucării* cari ar putea da de lucru unui număr important de Mărgineni, lipsiți azi de o existență sigură și îmbelșugată. În felul acesta s'ar putea desigur evita și importul atâtor jucării, construite adeseori tot din lemn românesc vândut străinătății ieftin, ca materie primă și reimportat mai scump sub formă de articole fabricate.

7. Meseriile și industria casnică,

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

În legătură și cu economia de vite și cu cea forestieră trebuie să amintim și meseriile și industria casnică, întrucât ele găsesc în mărginime condiții din cele mai prielnice pentru, o dezvoltare înfloritoare.

Într'adevăr, dacă am schițat la punctul 5 și 6 necesitatea creerii unor mari întreprinderi pentru industria textilă, alimentară, și a lemnului, nu am făcut-o cu intenția de a acorda importanță *exclusiv* acestora. Mai mult chiar, suntem convinși că este-cu mult mai greu de a crea aceste mari industrii în mărginirile, dată fiind firea mărgineanului prin esență individualistă și refractară, dacă nu ostilă, oricărei asocieri sau tovărășii în chestiuni de afaceri, decât de a înființa întreprinderi mai mici.

Sub acest raport ne poate servi de exemplu și vecinătatea Sașilor, a comunei Cîsnădie de pildă, care e foarte aproape de Rășinari. E adevărat că există și întreprinderi mari în această comună, dar există și răsboaie mecanice de țesut de dimensiuni mai mici, aproape în fiecare casă. Și cum nici în industrie progresul nu se face în salturi, oricât de vie ar fi dorința noastră să recâștigăm timpul pierdut, este necesar să avem la baza piramidei ce voim să construim și aceste numeroase întreprinderi mai mici, *industria mică și mijlocie*, pentru a ne putea apoi ridica treptat la *industria mare*.

Se impune deci încurajarea întreprinderilor și atelierelor, oricât de modeste, cari tind să prelucreze un material prim existent ca *lâna, laptele, lemnul, fructele*, și altele.

Astfel se va încuraja și ajuta procurarea de mașini pentru scărmanat și tors lâna, piuăritul, atelierele de țesut pânză, ștofe și covoare, cojocărilul și curelăritul, atelierele de rotărie, caroserie, de tâmplărie artistică și de jucării. Apoi procurarea de mașini pentru lăptării și mezelării, (Poplaca și Rășinari) cum și pentru păstrarea și conservarea fructelor (Cacova, Sibiel).

Tuturor produselor va fi necesar să li se imprime pecetea specifică regiunii, să se caute a li se da deci fie forme și culori, fie calități de durabilitate (pentru ștofe, covoare, pânzetur, cojoace, mobilier, jucării etc.) fie infime calități de gust, de conținut și de conservare (unt, mezeluri, fructe) specifice locului de producție.

Și aceasta nu numai pentru un motiv de *orgoliu noțional*, pe care mulți se cred astăzi autorizați să li ia în derâdere, ci și pentru motive de *ordin pecuniar*. Străinătatea a înțeles de mult să producă articole, fie de îmbrăcăminte, fie de întrebuințare casnică, sau alimentare, dându-le o *notă, caracteristică regiunii producătoare*. Prin aceasta produsele devin mai cunoscute mai căutate și au *valoare comercială mai mare*. Este adevărat însă că *renumele și marca specifică reclamă și calități intrinsece fiecărui articol* și ea impune și o *responsabilitate* mai mare din partea întreprinzătorului, care poate prin neglijența sa compromite numele unei localități, sau al unei regiuni întregi.

Mijloacele pentru stimularea și dezvoltarea meseriilor și a industriei casnice sunt mai la îndemâna posibilităților noastre. Într'adevăr acestea nu reclamă întotdeauna capitaluri mari și o tehnică și o experiență prea modernă și prea îndelungată. Deaceia, o influență binefăcătoare și stimulentă ar putea avea în această privință și conducătorii satelor din mărginime, învățătorii și preoții, ajutați de societățile culturale și profesionale și de societatea „Astra” și întrebuințând ca mijloace *conferințele, însoțite de demonstrații practice, expozițiile anuale și premiile*.

8. Înființarea unei industrii hoteliere și încurajarea turismului.

Zicem înființarea unei industrii hoteliere, pentru că această industrie astăzi nu există, cele câteva așa zise hoteluri și restaurante nefiind corespunzătoare unui confort modern.

Regiunea este incontestabil potrivită pentru turism, toate comunele mărginenești fără excepții având *poziții pitorești, și climă plăcută și o altitudine potrivită*. Există și posibilitatea comunicațiilor cu calea ferată, care trece pe lângă cele mai multe din ele. Toate apoi, au în hotarul lor *locuri și poeni pline de soare, cu perspective minunate și potrivite a deveni stațiuni climaterice*, cari să adăpostească și vara și iarna oaspeți veniți fie pentru *odihnă*, fie pentru *sporturi*.

Astfel comuna Rășinari are poiana din *Șanta* aproape de Păltiniș, Săliștea are *Crinți*, Poiana are *Bistra-Păltineii* și a. m. d. În fiecare din aceste poene sunt deja construcții și *începuturi de colonii de vară*, din cari reproducem și în cursul

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

lucrării noastre câteva vederi. Acestea toate ar putea constitui nucleee *pentru adevărate stațiuni climaterice* la nivelul Păltinișului a Stânei de Vale și cu timpul al celor din străinătate.

Este însă nevoie pe de o parte, de hoteluri și *de case de adăpost*, cari să asigure un *confort* și o *aprovizionare ușoară* și relativ *ieftină și pe de [alta.de](#) drumuri bine întreținute și de comunicații dese și rapide*. Și bineînțeles după, sau concomitent cu crearea acestor posibilități, de o *acțiune intensă de propagandă*, care să facă cunoscute frumusețile regiunii, condițiile de călătorie și de trai pentru turiști și sportivi.

Există desigur un început și în această privință. Societatea „*România Pitorească*” din Poiana, care, deși înființată recent, are o activitate frumoasă. Se impune însă o *acțiune de o mai mare amploare*, pentru a avea rezultate mai prompte, mai vizibile. Trebuie dar ca toate comunele mărginenesti să-și pună în joc resursele pentru *întreținerea drumurilor, pentru parcelări, poate chiar pentru clădiri, și pentru organizarea comunicațiilor*, iar hotelierii să se constituie în societate profesională, să-și strângă și pună la dispoziție fonduri mai importante pentru *clădiri spațioase și confortabile*. Și desigur că aceste condițiuni împlinite, nu mai încape îndoială că *banul investit va rodi însutit*, asigurând în scurtă vreme o afluență de vizitatori și cu ei și o bună stare materială locuitorilor, printr'o mai promptă și mai bună valorificare a produselor lor.

Trecând la partea a doua a problemei, la *acțiunea Mărginenilor plecați din locurile loc de origine* și stabiliți în diferitele centre ale țării, aceasta va trebui să aibă în vedere două obiective:

- a) *Ridicarea economică și culturală a regiunii din care au plecat*, prin contribuția lor morală și materială, în sensul programului schițat mai înainte și
- b) *Sprrijinirea expansiunii economice a Mărginenilor în afară' de comunele lor*, prin facilitarea stabilirii lor în centrele comerciale și industriale mai importante ale țării și prin promovarea lor treptată și sistematică la locurile de comandă din aceste centre.

Există și în această privință un început care trebuie menționat. Am vorbit de necesitatea unei asociații generale a Mărginenilor. Această asociație a luat ființă anul trecut la București și dăm la anexe apelul publicat de ea.

Acestei asociații i-ar reveni — după părerea noastră — o sarcină din cele mai importante, și anume:

1. Să facă prin biroul ei de studii o *statistică cât mai precisă a Mărginenilor stabiliți în afară de „mărginime”*, cu toate datele necesare privitoare la situația și resursele de cari aceștia dispun.
2. Să facă un *studiu amănunțit pe comune al nevoilor de acasă din mărginime*, cu toate întreprinderile și instituțiile necesare.
3. Să întocmească o *situație asupra centrelor și ramurilor de producțiune în cari ar fi mai necesară o „descălecare” mărginenească*, în vederea cuceririi pozițiilor economice mai amenințate, iar pe baza acestei situații,
4. Să se studieze *posibilitățile de plasare a Mărginenilor disponibili* ca și a celor cari au capitaluri sau posibilități de a cuceri anumite situații economice în centrele mai expuse înstrăinării.
5. Odată în posesia acestor date, urmează stabilirea *unui plan amănunțit de activitate și*
6. *Trecerea ta acțiunea propriu zisă, la realizarea lui.*

Se va începe mai întâiu, cum este și firesc, printr'o acțiune de propagandă spre a solidariza pe toți Mărginenii pe chestiunea planului de activitate întocmit, și a-i convinge că este timpul ca în locul eforturilor individuale neorganizate și fără succes imediat, să se ia *inițiative de mare amploare, cu sprijinul și interesul întregi colectivități mărginenești pentru ca reușita să fie necondiționată*.

Desigur că nu vor trebui înlăturate nici inițiativele și întreprinderile individuale, ci dimpotrivă, ele vor trebui încurajate și sprijinite dacă se înglobează în scopul final urmărit. Acolo unde se impune însă dela început un efort colectiv, nu trebuie ezitat, ci lăsând individualismul tradițional la o parte, trebuie acționat prompt, prin asociațiunile de

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

oieri, de plugari, sau cele culturale, prin societăți anonime sau cooperative, cu un cuvânt prin *unirea tuturor mijloacelor și eforturilor, spre a se ajunge scopul urmărit.*

Bineînțeles că acțiunea va trebui să înceapă practic prin a *consolida și îmbunătăți* situația economică din „mărginime”, fiindcă acolo este *rezervorul de energii*, care trebuie menajat și păstrat, ca să mai poată fi utilizat la nevoie și în viitor.

Pentru a trece însă la o acțiune concretă și eficace, credem că „*Asociația generală a Mărginenilor*” cu caracterul ei actual, de societate mai mult *culturală*, nu ajunge. Ea poate foarte bine întocmi situațiile amintite mai înainte¹): poate desfășura o activitate utilă și necesară de propagandă, poate trezi și stimula spiritul de solidaritate al Mărginenilor, și poate atrage atenția guvernului, a autorităților sau a țării întregi asupra problemelor mărginenești. Mai poate apoi studia și prezenta organelor competente, soluții pentru toate aceste probleme, dar o *contribuție efectivă, cu caracter material și concret, ea nu va putea da, decât, dublată fiind*, cum am spus mai înainte, *de o societate cu caracter economic*, care să dispună de fonduri importante și să intre ea însăși în miezul problemelor, ca *părtașe sau inițiatoare la anumite întreprinderi pe cari să le finanțeze, să le îndrume, sau patroneze numai*, acordând ori de câte ori ar fi nevoie *credit și sprijin material* tuturor Mărginenilor cari ar voi să se stabilească în anumite puncte strategice ale economiei românești, sau în anumite ramuri de producție dela cari până acum elementul românesc a fost exclus (Autorul acestui studiu nu are pretenția de a da aci un plan de activitate absolut inedit și de a preconiza soluții cari să nu mai fi fost întrevăzute sau propuse în parte și de alții, ci să grupeze într'un mănunchiu proiecte și sugestii pe cari le impune o obiectivă cercetare a situației regiunii sub toate raporturile și o sinceră dorință de a găsi problemelor puse, soluția potrivită intereselor mărginenești ale regiunii și românești ale țării).

Este vorba, cu alte cuvinte, de a *lua inițiativa unei mari acțiuni de românizare economică a țării*, sau dacă socotim deja luată această inițiativă, *de a se îngloba ei printr'o contribuție eficace și de mare amploare*, făcând ca treptat toate întreprinderile comerciale și industriale mai importante ale țării să treacă în mâini românești.

În această mare acțiune desigur că Mărginenii ar găsi alături de ei pe *Olteni și Brașoveni*, cu cari au atâtea afinități, și acțiunea lor ar găsi ecou la societățile culturale „*Astra*”, „*Liga-culturală*” și celelalte, precum și la *instituțiile bancare românești*, cari și în trecut au acordat un larg și prețios sprijin problemelor de interes obștesc și național.

Dar ea ar avea fără îndoială și ceea ce este mai important, *adeziunea și sprijinul întregii societăți românești*, care se sbate de atâtea ani să-și regăsească *echilibrul și să-și recâștige-în această țară, situația economică ce i se cuvine ca element-dominant* și pe care lipsa în trecut a unei politici economice românești prevăzătoare, a întârziat-o atât de mult.

Sursa: I Hașeganu – Mărginenii în viața economică a Transilvaniei și a Vechiului Regat, Brașov, 1941, Tipografia Minerva, Brașov, pag.98 – 122

De o însemnătate deosebită pentru dezvoltarea comunelor au fost instalațiile preindustriale – astăzi dispărute din peisajul comunal.

REPERE ÎN TIMP DIN ISTORICUL COMUNEI:

Comuna Cristian este o comună cu un bogat trecut istoric, poziția ei în apropiere de Sibiu (Hermannstadt), determinând-o să aibă, de multe ori, un rol de seamă în diferitele evenimente din istoria Transilvaniei. S-au făcut unele încercări de redactare a unor monografii locale: există la Consiliu local (din 1940) un început de monografie, numit "CARTEA DE AUR" sau "REGISTRUL ISTORIC" - redactat de notarul Nodran, în colaborare cu preoții și directorii celor două școli. Mai târziu s-a întocmit de C. Göllner și J. Paul o monografie care a rămas în fază de manuscris.

Bibliografie:

a) *Aurel Dumitrescu-Jippa, Nicolae Nistor - "Sibiul și ținutul în lumina istoriei"*

vol. I (pag. 6,56,62,68,91,108,110,130,135,138,146,155,158,188) - Editura Dacia Cluj-Napoca, 1976

b) *lucrare întocmită în 1980 de un colectiv din comuna Cristian, dactilografiată, pusă la dispoziția Colegiului de redacție de Primăria comunei Cristian*

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

-vestigii neolitice au fost scoase la lumină în Cristian - acestea constituind dovezi privind existența unei așezări pe aceste locuri; fără să se fi organizat cercetări sistematice pe teritoriul comunei, obiectele descoperite în arealul localității și în vecinătate, permit reconstituirea istoriei umane de pe aceste meleaguri:

-mileniul III, î.e.n., din această epocă este datat un răzuitor de piatră descoperit în pădurea "Valea Sălcii" (Schleifengraben - Distelseifen) fiind încadrat în cultura Coțofeni - începutul epocii bronzului; se presupune că în perimetrul comunei ar fi existat o așezare;

-sec.I, î.e.n. - din această perioadă - epoca Daciei libere - datează o ceașcă dacică, plată, fără fund. Materialele de mai sus sunt păstrate astăzi la Muzeul Brukenthal Sibiu;

-sec.II. e.n. , după cucerirea Daciei de către romani, sunt dateate urmele unor construcții romane ce au fost descoperite la est de sat, pe malul Cibinului; în două locuri s-au descoperit fragmente de cărămizi și de ceramică. Dintre acestea se remarcă cărămizi în formă de opt (8) folosite la mozaic, la pavimente. Alte mozaicuri au forma unui triunghi. Aceste urme au fost descoperite de către medicul Steinburg și predate Muzeului Brukenthal din Sibiu;

-sec. IV-IX, s-au descoperit, în apropierea Cristianului, la Șura Mică (locul numit "Rîșloava" - Röschgraben) materiale arheologice care atestă locuirea acestor meleaguri și după retragerea romanilor din Dacia; de asemenea la Ocna Sibiului s-a descoperit un cimitir datând din secolele VIII-IX și urmele a câtorva așezări din aceeași perioadă. Materialele din sec. VII-VIII, de la Ocna Sibiului și Șura-Mică reflectă etapa de asimilare a slavilor , iar cele din sec. XI are caracteristicile perioadei de conviețuire a poporului român cu migratorii pecenegi și cumani. Trebuie specificat că dealul "Beșineu" (aparținător de comuna Cristian, situat în munții Cibinului) amintește de etapa șederii pecenegilor (bisseni, besenyök) în Transilvania, înainte de asimilarea lor de autohtoni;

-1100, după acest an a fost ridicată, la 5 km de Cristian (pe hotarul comunei Orlat, în prezent) o fortificație de pământ, pe dealul "Cetatea scurtă"; fortificația ar fi fost ridicată de români, aici aflându-se centrul unui cnezat românesc, care ulterior s-ar fi dezvoltat în "Ducatul Amlășului" (sec. XIV-lea);

-sec. XII-lea , a început venirea primilor coloniști germani; aceștia au preluat teritoriul de la secui, care așezați cu puțin timp înainte de către statul feudal maghiar, au fost deplasați în locurile unde sunt așezați și urmașii lor astăzi: județele Harghita și Covasna. Coloniștii germani și secui au avut sarcina apărării granițelor Transilvaniei. Trebuie menționat că aceste teritorii - deși erau locuite de populația autohtonă - până la venirea coloniștilor nu erau organizate din punct de vedere administrativ și politic. Cnezatele și voievodatele românești existente erau ancorate în activitatea strict administrativ gospodărească ocupându-se de agricultură și creșterea animalelor, fără să existe o preocupare pentru o administrare globală a teritoriului. Coloniștii au găsit în Transilvania o veche populație românească fapt atestat și în denumirile de munți și izvoare, ca: Păltinișul, Crăciuneasa, Beșinău, Vadu Surdului, Surdu, Vălari, etc...

-1141-1162, a început colonizarea efectivă a comunei Cristian, pe vremea regelui Geza II.lea, după K.K. Klein; în sprijinul acestei afirmații stă faptul că până la 1300 construcțiile bisericesti erau construite în stil romanic. Se cunoaște că în Cristian, la început era o bazilică romanică, relativ mare, din care s-a păstrat doar turnul vechi, care a suferit și el modificări;

-1223, anul atestării documentare a comunei, sub numele de "Insula Christiana" , probabil după fondatorul cu același nume. Acest nume al localității apare în descrierea limitelor de hotar ale localității Cisnădioara. Denumirea de "Insula" provine de la insula pe care o îmbrățișau cele două brațe ale Cibinului. Un braț, cel de bază curgea pe lângă moară, ulterior "canalul morii", iar celălalt braț curgea la marginea nordică a satului. Albia secată a acestui braț - este azi șoseaua națională E15 și se numea "râul ă mic" - "Hinterbach". Devierea cursului apelor Cibinului prin centrul comunei, pe lângă biserica cetate s-a efectuat ulterior, data precisă nefiind cunoscută;

-1357-1460, și la 1500, apare documentar denumirea românească a localității - " Cîrstian", aceasta păstrându-se nealterată timp de secole, după numele grevului întemeietor al comunei. Numele de "Cîrstian" s-a format după normele specifice limbii românești și de creare a numelor de sate, păstrând exclusiv numele întemeietorului de așezare umană, sau a proprietarului terenului, pe care s-a constituit satul. Astfel se explică denumiri de sate ca Drăguș, Scorei, Galeș, Mihalț, etc. Denumirea germană de Grossau (Lunca Mare) de origine populară își trage numele de la lunca Cibinului, în care s-a întemeiat satul Cristian.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

-sec. XIV-lea, este amintită familiile de greavi Herbord, Solomon și Henze din Cristian, alături de Gobel din Șura Mare, Hezo din Șelimbăr, Nicolaus din Turnișor și Daniel din Cașolț, toți aceștia având importante funcții politice în comunitățile săsești; *"din rândul greavilor a luat naștere, spre sfârșitul perioadei la care ne referim, pătura nobiliară și a patricienilor cu titluri nobiliare din orașele săsești, asimilată cu clasa dominantă a sașilor și românilor de pe pământul colonizat ("Fundus regius");*

- sec. XIV-lea, *"unele comune românești au intrat sub dependența celor săsești sub pretextul drepturilor posesorale. De pildă, administrația din Cisnădie impusese numeroase obligații locuitorilor din Sadu, iar comuna Cristian celor din Gura Râului. Apoldu de Sus și-a impus autoritatea asupra satului Rod. Comuna Slimnic primește o donație în Loamneș de la Vladislav al II-lea, în 1503. În 1510, Ioan Barlabassy, voievodul Transilvaniei, ordonă oficialității Sibiului ca dijmele din Loamneș să fie ridicate de comuna Slimnic";*

- 1383, în Cristian are loc o întâlnire inedită: pe de-o parte reprezentanții întregii obști din Cristian, Cisnădie și scaunul Sibiu iar pe de altă parte căpeteniile țăranilor răsculați de pe Cibin. Se încheie o înțelegere prin care se încerca să se pună capăt mișcărilor de răzvrătire din anii 1382 -1383. *"Actul a fost întocmit ... în Cristian, în fața juzilor, orașenilor, juraților, bătrânilor și a obștii orașului și a scaunului Sibiu și întărit cu pecetea nobilului bărbat, domnului Ioan de Scharffeneck, ceea ce ne face să includem în mișcare și pe țăranii domeniului Tălmăciu, al cărui pîrcălab era nobilul sibian, ... precum și cu pecetea comitelui scaunului de Sibiu, în anul1383, la octavele bobotezii"*

- 1395, are loc în Cristian o răzvrătire a țăranilor sași împotriva patriciatului din Sibiu. Regele Sigismund poruncește locuitorilor Cristianului să înceteze cu amenințările și acțiunile violente;

- 1470-1486, în această perioadă s-a încheiat contractul pentru transformarea bazilicii din Cristian în biserică-hală; datarea transformării se datorează disputei dintre meșterul Andreas Lapidida și Sfatul comunei, intervenită la remunerarea meșterului după terminarea lucrării. El urma să primească 400 de guldeni pentru transformarea bisericii, dar pretindea peste această sumă încă 100 guldeni pentru boltirea și ornamentarea ferestrelor, clauză neprevăzută contractual. Același lucru s-a întâmplat la Moșna, unde tot meșterul Andreas transformase bazilica gotică timpurie într-o biserică-hală. De aceea, plebanul Johannes de la Moșna a intervenit în proces cu o scrisoare, datată 8 noiembrie 1498, prin care se referea la încheierea contractului la care asistase împreună cu Thomas Altemberger, primar al Sibiului în 1470. Contractul nu putea fi încheiat înaintea acestui an, dar nici după 1486, an în care plebanul Petrus din Cristian, care reprezenta comuna la încheierea contractului, a decedat. Contractul pentru reconstruirea bisericii s-a încheiat în perioada 1470-1486, iar clădirea a fost terminată în 1498, când s-a ivit disputa privind remunerarea totală a lucrării. Atunci se recompune planul bazilicii astfel: o parte din ziduri au fost folosite pentru realizarea noului plan compus dintr-o navă centrală, din care se desprind 4 nave dreptunghiulare, despărțite prin stâlpi înalți cu bază octogonală;

- 1493, o oaste turcească invadatoare pradă comuna Cristian distrugând tot în drumul ei; oastea turcească trecând munții, probabil în zona Săliște, a atacat, jefuit și incendiat comunele Cisnădie, Turnișor, Cristian, Ocna Sibiului, Rusciori și Șura Mică. În retragere, prin defileul Oltului, turcii sunt ajunși de cetele înarmate ale românilor din satele marginene, la care s-au adăugat și sașii din cetatea Sibiului sub comanda lui Georg Hecht, fiind nimiciți la Boița, iar prăzile restituite păgubașilor. În cronica murală a bisericii evanghelice din Sibiu este consemnată **"1493. Turcii sînt bătuți la Turnu Roșu de păstori"**

- 1498, biserica a fost întărită cu ziduri de apărare fiind construite 8 turnuri de tip diferit; două turnuri sunt zidite semicircular și alte șase în patru muchii, din care fiecare diferit. În anul 1658 cetatea a fost asediată de turci și cucerită. Apărătorii ultimului turn, care au rezistat cu eroism, au fost nimiciți numai prin foc și fum;

- sec.16, Cristianul, localitate săsească, impune numeroase obligații în muncă și natură locuitorilor din Gura Râului, sub pretextul drepturilor posesorale; Gura Râului era socotită "pertinență comunală", așezare cu angajament contractual față de comuna săsească Cristian, Cristianul era obligat anual să predea anumite cantități de vin notarului, prefectului de poliție și inspectorului financiar, precum și cantități de provizii la anumite ocazii,

- 1570, locuitorii din Săliște îi acționează în judecată pe conducătorii comunei Cristian pentru însușiri samavolnice de pământ; aplanarea conflictului are loc numai prin încheierea contractuală din 1585;

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- 1599; se spune că Mihai Viteazu după bătălia de la Șelimbăr, în drum spre Alba Iulia a trecut prin Cristian. Bătrânii satului spun că domnitorul ar fi poposit în Cristian o noapte, într-o casă care a fost demolată, pe str. X, la nr. 48. De notat că pe acea vreme drumul principal spre Alba Iulia trecea prin Cristian, Orlat, Săliște, etc;
- 1626, Principele Gabriel Bethlen dă ordin primarului Sibiului, Mihail Lutsch (1625-1631), ca înalta delegație din Țara Românească, trimisă de voievodul Alexandru, să fie găzduită cu toate onorurile la Cristian,
- 1658, cetatea a fost asediată de turci și cucerită; apărătorii au murit la datorie fiind învinși numai de fum și foc, după ce-au rezistat cu eroism apărând ultimul turn,
- sec.18, prin Cristian trecea drumul de poștă dintre Sibiu și Alba Iulia, paza acestuia prin pădurile Cristianului făcându-se de locuitorii satului Rusciori. *"Între Sibiu și Brașov exista legătura de poștă, pe drumul ce trecea prin Făgăraș; în comuna Bradu funcționa stație cu schimbarea cailor. Drumul de țară între Sibiu și Alba Iulia trecea prin Rusciori, Mag, Amnaș, Apoldu de Jos, Cunța, Sebeș Alba. Pe acest itinerariu circula și serviciul de poștă. În Mag ca și în Sibiu existau grajduri de poștă, iar locuitorii din Rusciori erau obligați să facă paza drumului prin pădurile cuprinse între comunele Cristian, Mag, Șura Mică, Ocna Sibiului și Amnaș";*
- 1790, românii din Cristian au zidit o biserică din cărămidă și piatră; înainte a existat altă biserică mai veche (din bîrne de brad, după relatările bătrânilor din sat), de la care a rămas numai altarul;
- 1842, are loc o mare festivitate muzicală pe hipodromul din Sibiu, la care au participat 4 fanfare militare. La această festivitate au participat și 8 suflători din Cristian;
- 1887, după acest an au existat în comună două fanfare: una particulară și alta a bisericii; o fanfară este amintită documentar încă din anii 1840, (a se vedea monografia fanfarei din localitate, 1980);
- 1898-1920, grădinița (școala pentru copii mici) a funcționat într-o clădire de pe str. XI, nr. 30; adunarea comunală din 20 martie 1898, prezidată de J.G.Konnerth a hotărât ca grădinița să dureze de la 1 aprilie până la 31 octombrie, adică să fie sezonieră (de vară) pentru copii între 3-6 ani, fără a se ține cont de naționalitate și confesie, grădinița fiind gratuită;
- 1907, s-a construit moara cu turbine și sistem electric propriu prin apa unui braț al Cibinului îndiguit în canalul morii, str. IV, nr. 28;
- 1908-1909, s-a construit o nouă școală românească, cu etaj, pe temelia vechii școli, din str. XI, nr. 53; arhitectul Cornea a prevăzut construcția pe vechea temelie datorită zidurilor foarte groase. Comuna politică a vândut multă pădure de brad din munții Crăciuneasa și Surdu, munca fiind voluntară; din 1867 au funcționat la vechea școală doi învățători, numai din 1933 mărindu-se numărul de posturi la 3 învățători, pentru ca din 1940 să fie 4 posturi. Numărul elevilor era în jur de 180 anual cu o frecvență de sub 80%;
- 1909, s-a construit clădirea dispensarului uman, atunci fiind locuința medicului, str. IV, nr. 15;
- 1909, s-a construit clădirea Primăriei Cristian, care servește și azi drept sediu al Consiliului Comunal Cristian și Primăriei Cristian;
- 1916, toți cetățenii comunei au fost evacuați cu tot avutul lor la Păuca, Șura Mică și Mihalț; armata română, după ce a trecut munții, și-a instalat tunurile în "Călugărul" - un deal între drumul Cristianului și Rășinari, în timp ce armata austro-ungară avea instalate tunurile în dosul grădinilor din str. XIII- și XI și în vii, de la "Dealul boilor" până în "Dealul vacilor"; după sârma ghimpată era așezată infanteria; pe deasupra comunei zburau ghiulelele, unul lovind turnul bisericii evanghelice. Tot atunci a fost distrus podul peste Cibin pentru a opri trecerea armatei. Încartiruirile forțate și numărul mare al răniților căzuți la datorie au sensibilizat locuitorii comunei, aceștia raliindu-se în majoritatea cazurilor poziții antirăzboinice (pacifiste);
- 1917, toamna anului a fost dominată de evenimentele din Rusia, Marea Revoluția din octombrie influențând locuitorii Transilvaniei; miile de foști prizonieri care se întorc din Rusia relateau tuturor lupta deschisă a maselor împotriva țarului, aceștia solicitând împărțirea pământului între țăranii nevoiași;
- 1920, a apărut problema localului pentru grădinița germană, pentru aceasta luându-se curtea unui țăran (Hoprich) de lângă școala veche, str. V, nr. 11, comuna politică dându-i în schimb o casă pe str. I, de la Schartner, fost casier al Primăriei; organizația femeilor a donat în acest scop 170.000 lei. În 1935 s-a construit grădinița cu două săli de clasă, o sală de dormit

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

și cu 2 locuințe. Pentru mobilier organizația femeilor a donat 25.000 lei. Această clădire se folosește și azi în interesul școlii;

-1921, s-a legiferat Reforma agrară, în Cristian aceasta desfășurându-se astfel: "nu s-au atacat terenuri de proprietate individuală, cu numai au luat din pășunatul comunei "Văli" spre Poplaca și câte 3 iugăre de pământ împărțit văduvelor, orfanilor, invalizilor de război, cât și celor nevoiași. Chiaburii cu câte 20-50 jugăre și mai mult au rămas neexpropriati. Atunci s-a dat și o parte din Pășunat la Poplaca, ceea ce a dus la ceartă între populația celor două comune";

-1934 a început să funcționeze a doua școală de stat pe str. XXI, nr. 1 cu o casă închiriată pentru copii țigani din str. XX, XXI, XXII, școala încetându-și activitatea după ce-al de-al doilea război mondial;

-1944, populația comunei este evacuată din nou total, locuitorii deplasându-se spre Gura-Rîului, Rusciori, Șura-Mică, etc. De abia peste o lună au putut să se întoarcă din nou la casele lor, ei primind cu ospitalitate unitățile armatei române din divizia "Tudor Vladimirescu" care au eliberat comuna. După terminarea războiului doi soldați din divizia "Tudor Vladimirescu" s-au stabilit în comuna Cristian;

-1950, 3 decembrie s-a înființat gospodăria colectivă "Tractorul Roșu"; existând atât cultura plantelor cât și zootehnie; CAP –ul Cristian (cu nume diferite: 23 August, Tractorul Roșu și simplu CAP) s-a specializat în legumicultură, pomicultură și viticultură, activitatea fiind apreciată dovadă fiind premiile obținute de colectivul de membrii. La desființarea în 1990, au rămas 6 hale și un tandem, toate halele fiind vândute în perioada 1990-1995 la persoane fizice din Cristian . De remarcat că toate halele sunt funcționale (4 hale au profil agricol)

-1956, s-a ridicat Monumentul Eroilor din comuna Cristian în fața Consiliului Popular;

-1958, a intrat în producție grupul de șantiere de electromontaj Sibiu - atelierul Cristian; aici se produceau stâlpi metalici sau stâlpi de beton în aer liber;

-1963-1970, a funcționat în Cristian o baie populară;

-1964 a fost înființată o casă de nașteri;

-1975, s-a înființat I.A.S. AVICOLA Cristian, având două secții: crescătoria de păsări și incubajia amplasată în trup la est de localitate și care a funcționat până după anii 1990; ferma avea 500 de ha, constituită din terenurile celor împrumutate și angajați la stat, fiind nevoiți a preda terenul statului român,

-1979, s-a înființat Stațiunea de Cercetare Zootehnică - având specificul producției "cercetarea privind ameliorarea și elaborarea tehnologiilor de creștere și exploatarea oilor din rasa "Țurcană"; stațiunea avea 2 ferme: una la Cristian și alta în Dealul Dăii. Ferma din Cristian avea la rândul ei o fermă pentru oi matcă și un compartiment de cercetare cu 8 cercetători (medici veterinari și agronomi). Terenul aparținând stațiunii era de 782 ha - teren arabil și 800 ha fâneațe și pășuni;

-1980, în acest an s-a împlinit 138 de ani de existență a fanfarei, fiind cea mai veche formație cu activitate neîntreruptă pe aceste meleaguri;

- 1980, a intrat în producție Ferma de berbecuți Cristian cu o capacitate de 7.000 de berbecuți de îngrășat, aceasta urmând a fi mărită la 25.000 de berbecuți; aceasta era situată la nord de localitate. Mai exista o fermă de porci în apropiere de cea de berbecuți, o fermă de legume, sere și 2 asociații agricole.

Singura activitate industrială înființată în 1958 era grupul de șantiere electromontaj Sibiu care produce stâlpi metalici sau de beton.

Industria mică a început să prindă rădăcini - în anii industrializării – fiind înființate o fabrică de mase plastice, o fabrică de confecții copii și un atelier de tâmplărie.

Comuna Cristian este o localitate cu activitate predominant agricolă, activitatea agricolă fiind o activitate cu tradiție multiseculară.

De asemenea în Cristian funcționează Institutul de montanologie care are activitate de învățământ și de producție agricolă.

Sectorul IMM este dezvoltat prin societățile comerciale legal înființate existente

TABEL CU ASOCIAȚIILE FAMILIALE ȘI PERSOANELE FIZICE

LEGAL ÎNFIINȚATE ÎN APRILIE 2008 ÎN COMUNA CRISTIAN

- informații puse la dispoziție de Primăria Comunei Cristian -

Nr. crt.	Denumire comercială Societate Asociație familială Persoană fizică	Nr. și data autoriz	Forma de organizare	Domeniul de activitate	Sediul	Punct lucru	Nr. acord de funcționare	Nr. fișă valabilitate	Obs.
1	Banu Emil	16/25.05.05	PF	Reparații încălțăminte și alte produse din piele 5271	Cristian, str. IX, 5A	-	3/24.01.07	3/24.01.07 49/14.02.08	
2	Brădescu Nicolae	13.06.04	PF	Fabricarea elementelor din beton ptr. construcții	Str. XI, nr. 117		4/24.01.07	4/24.01.07	Suspendat 2007-31.03.08
3	Vasiluță Cornel	1/26.01.06	PF	„	Str. XII, 5		5/24.01.07	5/24.01.07	
4	Marcu Ioan	18/4.06.04	PF	Tâmplărie și alte produse din lemn	Str. I- 13		6/29.01.07	6/29.01.07	
5	Kotsch Iulian	14/02.06.04	PF	5211 – comerț cu amănuntul în magazine nespecializat	Str. I, nr. 70		10/30.01.07	10/30.01.07 67/24.03.08	
6	Muntean Adrian	03/31.01.06	AF 5121	Comerț cu ridicata al semințelor, cereale și furaje	Str. III, nr. 6		23.09.02.07		
7	Muntean Adrian	10/22.05.06	A.F.	Comerț cu vânzare bunuri alimentare și tutun	Str. III, nr. 6	Str. X, nr. 8	24/09.02.07	24/09.02.07 36/31.01.08	
8	Vitan Ioan	03/16.08.2005	PF 5020	Întreținerea și repararea autovehicule 5020	Str. XII, nr. 3813	La domiciliul clientului			
9	Predescu Ioana	18/21.01.2004	AF 5540	Baruri	Str. XI, nr. 28				
10	Bălan Nicolae	15/18.05.05	PF 5020	Întreținerea și repararea autovehicule 5020	Str. I, nr. 43	La domiciliul clientului			
11	Presecan Adrian	12/5.04.05	PF 0142	Activități de servicii ptr. Creșterea animalelor	Str. VII, nr. 8	La domiciliul clientului	32/13.02.07	32/13.02.07	

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

				cu excepția activ veterinar				13/11.01.08	
12	Bembea Adriana	21/31.08.05	PF 0112	Cultivarea ciupercilor	Str. I, nr. 36	La sediu	33/16.02.07	33/13.02.07 63/11.03.2008	
13	Brădescu Ironim	8/15.03.05	PF	Fabricarea altor elemente din ciment și ipsos	Str. XIX, nr. 14		34/16.02.07	34/16.02.07 48/13.2.08	
14	Banu Ioan	23/19.07.05	PF	Comercializarea piese auto moto, velo, electrice, etc	Str. II, nr. 46	Târguri, oboare			
14	Panduru Daniela Maria	26/03.11.05	PF	Bar discotecă	Str. IV, nr. 24	Apoldu de Sus la DN1			Suspendat?
15	Dan Florin	9/14.05.06	AF	Baruri, comerț cu amănuntul în magazine nespecializate		Str. XI, nr. 52	37/22.02.07	37/22.02.07 06/03.01.08	
15	Dan Florin	17/14.06.04	PF	6022 _ transport cu taxi		Str. XI, nr. 52	38/22.02.07		anulat
16	Muntean Maria	10.18.03.05	PF	Comerț cu amănuntul al îmbrăcămintei		Str. II, nr. 11	39/22.02.07	39/22.02.07	
17	Bischin Constantin	20/30.06.04	PF 0141	Activ. Se servicii conexe agriculturii		Str. XV, nr. 4	44/01.03.07	44/01.03.07 50/14.02.08	Suspendat?
18	Jinar Viorel	6/14.03.05	PF 6022	Transport cu taxi		Pe drumuri publice	47/09.03.07	47/09.03.07	Anulat
19	Rebega Adina Maria	3/14.05.03	PF 7413	Studierea pieței și de sondaj			48/09.03.07	48/09.03.07 71/08.04.08	
20	Popa Ioan	05/11.06.03	AF 5248	Comercializarea cu amănuntul în magazine specializate, pesticide		Str. IV, nr. 23			suspendat

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

21	Grozav Elena Ramona	24/31.08 .04	PF 5020	Întreținerea și repararea auto; comerț cu amănuntul prin standuri și piețe		Str. XI, nr. 32	55/23.03.07	55/23.03. 07 24/21.01. 08	
22	Bejan Alexandru Iulian	57/03.04 .07	PF 6022	Transport cu taxi		Drumuri publice	57/03.04.07		Anula t
23	Pîșu Vasile	58/030.0 4.07	PF 5020	Întreținerea și repararea auto		Sediul firmei	58/03.04.07		
24	Pîșu Mărioara	59/03.04 .07	AF 5211	Comerț, produse alimentare		Str. V, nr. 31	59/03.04.07	59/03.04. 07 17/17.01. 08	
25	Comșa Ileana	2/26.03. 07	PF 8042	Alte forme de învățământ	Str. XI, nr. 68				
26	Moitan Daniela	19/11.07 .05	PF 5262	Comerț cu amănuntul prin standuri și piețe		Târguri și piețe	87/17.01..08	21/17.01. 08	suspe ndat
27	Zaharia Mihai	1/12.02. 07	AF 4542	Lucrări de tâmplărie și dulgherie		La domiciliul clientului	96/14.02.08	55715.02. 08	
28	Melușel Maria	9/17.03. 07	PF 5221	Comerț cu amănuntul al fructelor și legumelor		Str. V, nr. 8	63/13.04.07		
29	Sterp Ioan	25/25.04 .07	AF 5540, 5523, 5212, 5211	Alte mijloace de cazare		Str. XIII, nr. 56	66/7.06.07	66/07.06. 07 62/11.03. 08	
30	Ciociu Gheorghe	3/07.06. 07	PF 5211, 5212, 5221, 5224	Comerț cu amănuntul produse alimentare	Str. XXII, nr. 25B				
31	Gheorghica Nicolae	8/20.06. 03	PF 4521	Construcții de clădiri și lucrări de geniu		La docmiciului clientului	69/20.06.07		
32	Ciociu Ioan	28/25.11 .04	AF 5131, 5212, 5122, 5147	comerț		Piețe și locuri amenajate de primarie și la sediul social	70/22.06.07		
33	Gheorghica Nicolae	08/20.06 .03	PF 4521	Construcții de clădiri și lucrări de geniu		Str. XXIII, nr. 12	73/07.08.07		
34	Udrea Mihai Daniel	4/07.08.	PF 5244	Comerț cu	Str. VIII,				

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

		07		amănuntul al mobilei	nr. 23				
35	Gritu Nicolae Ironim	5/2.10.07	PF 4533	Lucrări de instalații tehnico sanitare		Str. XVI, nr. 10			
36	Pâșu Iliuță	7/20.06.03	PF 4545	Alte lucrări de finisare		Str. XXI, nr. 18	73/01.05.07		suspendat
37	Drăghici Petronel	04/22.02.05	PF 6022	Transport taxi	Str. I, nr. 14	drumuri	28/12.02.07		Anulat auto
38	Pâșu Eufrosina						80/09.01.08		
39	Pâșu Rusalim						81/09.01.08		
40	Mărunțelu Dumitru	28/19.12.05	PF	Transport taxi	Str. XXIII, nr. 12H	drumuri	86/17.01.08	20/17.01.08	
41	Niță Cristea Cris Service AF	5/02.03.05	AF	Întreținerea și repararea auto	Str. VI, nr. 16		91/24.01.08		
42	Reuss Maria	11/21.05.04	AF 5510	Hoteluri	Str. X, nr. 6A		92/24.01.08	33/24.01.08	
43	Gritu Nicolae Ironim	5/02.10.07	PF 4533, 4534		Str. XVI, nr. 10		95/01.02.08	42/01.02.08	
44	Brădescu Nicolae	2/06.02.08	AF 2361	Fabricarea produselor din beton		Sediul firmei Nocrich, str. Principală 50	101/19.03.08	64/19.03.08	
45	Udrea Mihai Daniel	4/07.08.07	PF 5244	Comerț cu amănuntul al mobilei		Str. VIII, nr. 23	103/08.04.08	73/08.04.08	
46	Blazsani Lenke	1/06.02.08	PF 9604, 9609	Activ de întreținere		Str. XI, nr. 120C			

TABEL CU SOCIETĂȚILE COMERCIALE

ÎNFIINȚATE ÎN APRILIE 2008 ÎN COMUNA CRISTIAN

- informații puse la dispoziție de Primăria Comunei Cristian -

Nr. crt.	Denumire Societate comercială Asociație familială Persoană fizică	Sediul social	Punct lucru	Domeniul de activitate	Cod CAEN	Nr. acord de funcționare	Nr. fișă valabilitate	Obs.
1	S.C. ADILEN SRL	Str. I, nr. 30	Str. IV, nr. 25	Brutărie, magazin mixt	1581, 5211, 5212	1/24.01.07	1/24.01.07	

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

2	S.C.ADILEN SRL	Str. I, 30	Str. I, 30	Magazin mixt	5211, 5212	2/24.01.07	2/24.01.07	
							28/23.01.08	
3	S.C. EVIDA SRL	Sibiu, Str. Porumbacului 32	Str. IV, 21	Fabricarea altor articole din material plastic	2524	7/27.01.07	7/27.01.07	
							27/23.01.08	
4	S.C. TOLGA SRL	Săliște, str. Principală 932	Cristian sediul fermei AVICOLA	Intermedieri în comerțul cu materii prime agricole animale vii, materii prime textile și alte produse	5275, 5111, 6312	8/27.01.07	8/27.01.07	
5	S.C. AGRO SAG SRL	Str. IV, nr. 16	Str. IV, nr. 16 (pe teren)	Cultivarea cereale, porumb, altor plante	0111	9/27.01.07	9/27.01.07	
							12/11.01.08	
6	S.C HULEA COM SRL	Str. X, 28		Comerț cu amănuntulaleimen tareși nealimentare	5211, 5212	11/30.01.07	11/30.01.07	
							19/17.01.08	
7	S.C. AUTO ROM SRL	Str. XIII, nr. 67		Transport taxi stație GPL	5211, 6022, 7110, 5050	12/30.01.07	12/30.01.07	
							53/14.02.08	
8	S.C. ROMEURO SRL	Str. XIII, nr. 67		Transport cu taxi	6022	13/30.02.07		
9	S.C. TRANS CRISTIAN SRL	Str. IV, 22	Str. IV, 22	Transporturi terestre de călători ocasionale	6023	14/01.02.07	14/01.02.07	
							01/28.12.07	
10	S.C. ALBATROS SRL	Str. XIII, nr. 67		Întreținerea și repararea autovehicule, BAR - restaurant	5020, 5225, 5226, 5530, 5540, 5211, 5227, 5263	15/01.02.07		
11	S.C. GERON SIB SRL	Str. V, nr. 1		Fabricarea de constr. metalice și părți componente ale structurilor metalice	2811, 4542, 5152, 5153	16/02.02.07		
12	S.C. IZVORUL FOREST SRL	Str. XV, nr.6		0201 silvicultură și exploatație forestieră	0202, 5248	17/020207	17/020207	
							52/14.02.08	
13	S.C. DENTA STAR SRL	Sibiu, str. Aleea Geniștilor, nr. 25, sc. B, ap.4	Cristian, str. IV, nr. 2	Activități de asistență stomatologică	8513	18/02.02.07		
14	S.C. PECU-PAN SRL	Str. X, nr. 31	Str. X, nr. 32	Produse de panificație și patiserie	1581	19/02.02.07	19/02.02.07	
							30/23.01.08	
15	S.C. COMBI- BUCUR SRL	Str. VIII, nr. 1B		Școala de șoferi	8041	20/02.02.07		
16	S.C. OLDY-COM SRL	Str. II, nr. 45		Comerț cu amănuntul, alimentare, băuturi	5211	21/05.02.07		suspen dat

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

				și tutun				
17	S.C. BPU ARMIDA SRL	Str. VIII, nr. 37		Comerț produse nealimentare				suspendat
18	S.C. ANDI STYLE COM SRL	Str. I, nr. 22		Fabricarea altor produse de îmbrăcăminte	1822	22/05.02.07	22/05.02.07 26/23.01.08	
19	S.C. C&P COM SRL	Si biu, Aleea Pajiștei, nr. 2, bl. 42, ap.40	Str. XIII, nr. 17	Comerț produse alimentare, băuturi și tutun	5211	25/09.02.07	25/09.02.07 41/01.02.08	
20	S.C. PANDORA HORSELAND SRL	Str. XXIV FN		Creșterea ovinelor, caprinelor, cabalinelor, măgarilor, catârilor și asinilor	0122, 0130	26/09.02.07	26/09.02.07	
21	S.C. CASA PANDORA	Str. XXIV, FN		Alte mijloace de cazare	5523, 5530	27//09.02.07	27//09.02.07	
22	S.C. CONVERO SRL	Sibiu, str. Aleea Frumoasei, ap. 10, bl.4	Cristian, str. IV, nr. 8	Comerț cu ridicata al material lemnos	5153, 5241-5246	29/13.02.07	29/13.02.07 39/31.01.08	
23	S.C. ALPHA MED SRL	Sibiu, str. Măgura 30	Cristian, str. IV, nr. 15	Comerț cu amănuntul al produselor farmaceutice	5231	28/13.02.07	28/13.02.07 65/19.03.08	
24	S.C. VALLE SPORT SRL	Cristian DN1, km322+280		Fabricarea încălțăminte	1930	30/13.02.07	30/13.02.07 59/25.02.08	
25	ASOCIAȚIA PHILADELPHIA	Oraș Cisnădie	Cristian, str. III, nr. 3	Activități din domeniul socio-medical	-	31/13.02.07	31/13.02.07 4/09.01.08	
26	S.C. N&A COMERȚ SRL	Str. XIII, nr. 41		Activități de birou proprii societății		35/20.02.07	35/20.02.07	
27	CDP ACCESS SRL	Sat Chicireasa, oraș Mioveni, calea Câmpulung, nr. 55A, corp A, jud. Argeș	Cristian, str. DN1, km 322+280	Comerț cu ridicata al altor aparaturi utilizate în industrie, comerț și transporturi	5187	36/21.02.07	31/21.02.07	
28	S.C. TRUCK SERVICE SRL	Str. XIII, nr. 21 C		Comerț al bunurilor de ocazie vândute prin magazine; întreținerea și repararea autovehicule	5021, 5250	40/02.03.07	40/02.03.07	
29	S.C. LACTOCRIST SRL	Str. II, nr. 19		Fabricarea produselor lactate și brânzeturilor comerț	1551, 5133, 5227, 5263	41/02.03.07	41/02.03.07 03/03.01.08	
30	S.C. EURO EST SRL	Sibiu, str. Ilarie Chendi nr. 4	Cristian, str. DN1, FN	Comerț cu autovehicule;	5010, 5020,	42/ 02.03.07		

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

				întreținerea și repararea auto; comerț cu piese și accesorii	5030, 5040			
31	S.C. CIM SERV SRL	Sibiu, str. Ilarie Chendi, nr. 4	Cristian DNI	Întreținerea și repararea autovehicule	5020	43/02.03.07		
32	S.C. BIPREST SRL	Cristian, str. XV, nr. 7		Demolarea construcțiilor, terasamente și organizare de șantier	0221, 4511, 4521	45/01.03.07	45/01.03.07 51/14.02.08	
33	S.C. LEON SRL	Sibiu, str. C-tin Noica, bl. 5, ap. 4	Cristian, str. XIII, nr. 46	comerț	5226, 5224, 5225, 5233, 5241	46/01.03.07		
34	S.C. DANY SAB SRL	Cristian, str. XXII, nr. 2		comerț	5211, 5221-5227	49/09.03.07	49/09.03.07 9/09.01.08	
35	S.C. AQUADOR SRL	Cristian, str. X, nr. 27		Fabricarea băuturilor nealcoolice	1599	50/12.03.07	50/12.03.07 44/13.02.08	
36	S.C. AQUADOR SRL	Str. X, nr. 27		comerț		51/12.03.07	51/12.03.07 47/13.02.08	
37	S.C. FIL MATHIAS KRAUSS KG SRL	Str. X, nr. 27		Activități de birou, proprii societății		52/12.03.07	52/12.03.07 45/13.02.08	
38	S.C. ROUA DESIGN SRL	Str. XIII, FN		Fabricarea art din materiale plastice pentru construcții	2523	53/13.03.07	53/13.03.07	
39	S.C. EUROMAX IMPEX SRL	Str. X, nr. 21		Coafor, frizerie, manichiură, pedichiură, fitness		54/13.03.07	54/13.03.07	
40	S.C. ANEMAN INTER TRANS SRL	Str. X, nr. 27		Transporturi rutiere de mărfuri	6024	56/23.03.07	56/23.03.07 46/13.02.08	
41	S.C. KASPER COM SRL	Str. XI, nr. 26		Alte mijloace de cazare	5523	60/05.04.07	60/05.04.07 70/28.03.08	
42	S.C. LEHMANN ROMANAUTICA SRL	Str. IV, FN		Construcții și reparații de nave	3511, 3512	61/13.04.07	61/13.04.07	
43	S.C. MOLID FOREST SRL	Cristian, DJ 106E, FN		Tăierea și rindeluirea lemnului, impregnarea lemnului	2010, 2030, 2040, 2051, 5153, 5157, 6312	62/13.04.07	62/13.04.07 38/31.01.08	
44	S.C. KOSOVO SRL	Str. XI, nr. 105A	Str. XI, nr. 6	baruri	5540	64/05.06.07		
45	S.C. KOSOVO	Str. XI, nr. 105A	Str. XI, 105A	Activități de birouri proprii societății		65/05.06.07		
46	S.C. SARA STAYLE SRL	Sibiu, str. N. Bălcescu, nr. 23	Cristian. Str. X, nr. 40	comerț	5147, 5244-5248,	67/12.06.07		

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

					5250, 6311, 6312			
47	S.C. NIC&M IMPEX SRL	Mediaș, str. Gloria 39	Cristian str. VIII, nr. 34A	Fabricarea de --- lanțuri și arcuri	2874	68/19.06.07		
48	S.C. SGRVIPREST SRL	Str. XI, nr. 121		Reparații auto	5021	71/24.07.07		
49	S.C. TRANSILVANIAN GROUP SRL	Str. IV, FN		Închirierea bunurilor personale și gospodărești	7140	72/31.07.07		
50	S.C. ARAL SRL	Săliște, intersecție DN1 cu DJ	Cristian DJ 106B	Fabricarea elementelor din beton ptr. construcții	2661-2666 5182, 5190	74/07.08.07	74/07.08.07 66/24.03.08	
51	S.C. PETROTYL SRL	Cristina, str. XIII, nr. 41		Stație carburanți		75/29.08.07		
52	S.C. IMOBILIARE ROYAL SRL	Cristian, str. XIII, nr. 41		Agenție imobiliară	7031	76/05.09.07		
53	S.C. IZABEL PROD SRL	Sibiu, str. Vopsitorilor 7	Cristian, DN1, Km321+650	Comerț cu amănuntul al cărni și al produselor din carne	5222	77/12.09.07	77/12.09.07 37/31.01.08	
54	S.C. SABECO IMPEX SRL	Cristian, str. X, nr. 47		Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de bunuri alimentare	5211	77/22.10.2007	77/22.10.07 02/03.01.08	
55	S.C. EUROPA LOISIR SRL	Cristian DN1, km 323+210		Moteluri	5510			
56	S.C. 3 M COM SRL	Str. XIX, nr. 36A	Str. X, nr. 41	Comerț cu amănuntul al îmbrăcăminte	5242	78/22.10.07	78/22.10.07	
57	S.C. VICTORIA SERVICE SRL	Sibiu, șos. Alba Iulia, bl. 27	Cristian, str. XIII, nr. 52A	Comerț cu autovehicule	5010	79/09.01.08	05/09.01.08	
58	S.C. LUPP CONSTRUCTION ROMÂNIA SRL	Cristian, str. XIII, nr. 106		Construcții de clădiri și lucrări de geniu	4521, 2661	71/22.06.07	71/22.06.07 10/10.01.08	
59	S.C. SPACK HOTEL SRL	Cristian str. II, nr.9		Alte mijloace de cazare	5523	82/10.01.08	11/10.01.08	
60	S.C. LA ILIE SRL	Cristian, str. IV, nr. 30		Tăierea și rindeluirea lemnului	2010	83/11.01.08	14/11.01.08	
61	S.C. MINIEL SRL	Cristian str. IV, nr. 12		Reparații de articole electrice de uz gospodăresc (atelier auto)	5272	84/15.01.08	15/15.01.08	
62	S.C. CONTELMA SRL	Cristian, str. XVIII, nr. 14		Activități de contabilitate, revizie contabilă,	7412	85/16.01.08	16/16.01.08	

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

				consultanță în domeniul fiscal				
63	S.C. SIMPA S.A.	Sibiu, șos. Alba Iulia, nr. 70	Cristian, str. V, nr. 7	comerț	5221-5227 5233	87/18.01.08	21/18.01.08	
64	S.C. LEON TRADE SRL	Criatian, str. X, nr. 34		Comerț cu amănuntul al băuturilor	5225	88/21.01.08	22/21.01.08	
65	S.C. KIM 2000 SRL	Cristian, str. VI, nr. 1		Tratarea și acoperirea metalelor	2851	89/21.01.08	25/21.01.08	
66	S.C. AWAS ROMÂNIA SRL	Cristian str. IX, nr. 57		Intermedieri în comerțul cu produse diverse	5119	90/24.01.08	31/24.01.08	
67	S.C. CLAUDIA SRL	Cristian, str. XXIII, nr. 1B		Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate cu vânzare produse alimentare, băuturi și tutun	5212	94/31.01.08	40/31.01.08	
68	S.C. ALPHA-ROM HANDELS GROUP SRL	Cristian, str. IV, nr. 23A	Cristian, str. IV, nr. 23A	Comerț cu ridicata al altor bunuri de consum nealimentare	5211	93/31.01.07	35/31.01.08	
69	S.C. EUROPA LOISIR SRL	Cristian, DN1, Km 323+210		Hoteluri	5310	97/19.02.08	56/19.02.08	
70	S.C. NOBILE SRL	Cristian str. XIX, nr.25		Comerț	5212, 5241 - 5248	96/21.02.08	43/21.02.08	
71	S.C. TOTAL NSA	Săliște, str. A. Șaguna, nr. 61	Cristian, DN1 km 321+400	Comerț cu amănuntul al carburanților ptr. auto	5050	98/21.02.08	57/21.02.08	
72	S.C. EXOTIC DINASTY SRL	Sibiu, str. Litovoi 1A	Criatian, str. X, nr. 38	comerț	5211	99/25.02.08	60/25.02.08	
73	S.C. AGRO SERA SRL	Cristian, str. XI, nr. 6	Activități de birou proprii societății	-		100/11.03.08	61/11.03.08	
74	S.C. SENIOR ACTIV CENTER SRL	Cristian, str. IX, nr. 36	Cristian, str. XI, nr. 30	Alte forme de învățământ	8552,8559 8560, 8891 9329	102/24.03.08	68/24.03.08	
75	S.C. FOREST IMPORT EXPORT SRL	Miercurea Sibiului, str. Pompierilor, nr. 235	Cristian str. XVI, nr. 4	Exploatare forestieră	0220	104/08.04.08	74/08.04.08	

Un număr de 46 de persoane fizice și asociații familiale legal înființate și un număr de 75 de societăți comerciale persoane juridice, respectiv filiale ale unor societăți comerciale (în aprilie 1990) situație ce reflectă realitatea constituirii unui mic sector de întreprinderi mici și mijlocii cu un profil foarte diversificat, de la producție de bunuri, comerț până la prestări servicii și activități de turism (cazare agroturism)

▪ Spațiul Rural - Potențialul rural - CREȘTEREA ANIMALELOR

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

"Însoțire de credit în Cristian" (Kereszténysziget, cottul Szeben)

Anul fondării: 1910

Capital social: 520 coroane în 26 părți fund. a 20 coroane.

Dreptul de votare în adunarea generală: fiecare parte fund. dă un vot;

Semnarea firmei se face în limba română și maghiară prin direcțiunea întregă.

Publicațiunile oficiale se fac în "Telegraful Român".

Direcțiunea: Prezident: Constantin Moldovan; Viceprez.: Andreiu Cașir; Ioan Crișan, Nicolae Brad, Izidor Dopp.

Comitetul de supraveghiere: Cosman Cascu, Ioan Pipernea, Constantin Voicu, Ioan Băra, Vasile Ghișoiu, Vasile Voicu, Ioan Voicu.

Funcționarii: Constantin Moldovan, dir. exec.; Gavril Crișan, cassar.

Distribuirea profitului net: Dividendă și supradividendă K 72. Fondul de rezervă 96.

Extras din Anuarul Băncilor Române din 191 (pag. 200).

ECONOMIA LOCALĂ

RESURSELE SUBSOLULUI

UNITATI AGRO - INDUSTRIALE EXISTENTE ÎN 1990:

- 1 secție construcții metalice și prefabricate beton
- 1 moară
- 1 brutărie
- 2 ferme ale I.A.S. Apoldu de Sus (culturi de câmp și porcine)
- 3 ateliere cismărie
- 2 ateliere fierărie
- 1 atelier dogărie

UNITAȚI COMERCIALE:

- 1 magazin universal
- 1 cofetărie
- 1 librărie

PĂMÂNTUL

Suprafața terenurilor în ha la 31.12.1996

DESTINAȚIA TERENULUI/	NUMĂR HECTARE
SUPRAFAȚA TOTALĂ	7116
Total suorafață agricolă	3302
SUPRAFAȚA ARABILĂ	1747
PĂȘUNI	962
FÂNEȚE	471
VII	14
LIVEZI	108
PĂDURI	3488
TERENURI NEAGRICOLE	326

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Sibiu

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Suprafața terenurilor în ha la 31.12.2005 – comuna Cristian

DESTINAȚIA TERENULUI	Total comună	Proprietate publică - total	Proprietate publică aparținând statului	Min. Agricultură și Dezvoltări Rurale	1)MIRA Jandarmeria 2) Min. Transport, constr. Și turism	Proprietate publică, din care aparținând: - județ (1) -comunei n(2)	Proprietate Privată total	Proprietate Privat. stat	Proprietate Privat. UAT	Proprietate Privat. juridice	Proprietate Privat. Fizice, Legea 18/91	Proprietate Privat. Obstecă și cooperativă
Suprafața arabilă	1760	184	179	174	5 (1)	5, din care: 1) -0 2) -5	1573	1	111	340	1121	3
Pășuni	944	89	88	87	1 (1)	1, din care 1) - 2) 1	855	-	739	-	116	
Fânețe	469	9	5	3	2 ha(2)	4 1)- 2) 4 ha	458	2	5	-	451	2
Vii	7	0	0	-	+	0	7	-	-	-	7	-
Livezi	77	0	0			0	77	-	-	39	38	
Total suprafață agricolă	3257	0				10 ha 1) - 2) 10 ha	2970	3	855	379	1733	5
Păduri	3492	22	22	16	6 ha - Min. Mediului	0	3470	-	3420	-	50	-
Ape	65	31	30	1	29 – Min. Mediului, Apelor	1 1) - 2) 1 ha	34	8	1	-	25	-
Comunicații	118	63	36	5	1 – Min. Mediu și 30 ha Min. Transport	27 1) 11 2) 16ha	55	2	21	-	32	
Cc	129	18	12	6	1 ha Min. Mediu, 3 ha Min. economiei, 1 ha Min. Transport, 1 ha MIRA	6 1) - 2) 6 ha	107	1	2	-	104	4
Alte terenuri	55	39	39	2	37	0	16	-	4	-	12	-
Terenuri neagricole	3859	173	139	30	74 Min. Mediu, 3 ha Min. Economiei, 31 ha – Min. Transport, 1 ha MIRA	34 1) 11 2) 23 ha	3682	11	3448	0	223	4
SUPRAFAȚA TOTALĂ	7116	455	411	294	74 – Min. Mediu, 3 ha-Min. Economiei, 33 ha – Min.	44 1) 11 2) 33 ha	6652	14	4303	379	1956	9

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

				Transport						
--	--	--	--	-----------	--	--	--	--	--	--

Sursa: Primăria comunei Cristian

Efective animaliere (număr capete) - la 1.01.1997

	Bovine	Porcine	Ovine	Caprine	Cabaline
Total comună	1079	510	4999	152	274
din care, în sectorul privat:	941	346	4108	-	273

Păsări:

	Păsări - Total	din care, în sectorul privat:
Comuna CRISTIAN	1500	1500

Familii de albine:

	Familii de albine - total	din care, în sectorul privat:
Comuna CRISTIAN	80	80

PRODUCȚIA AGRICOLĂ VEGETALĂ LA PRINCIPALELE PRODUSE ÎN ANUL 1997 (tone) în comuna CRISTIAN

	Grâu și seară	Porumb	Floarea soarelui	Sfeclă de zahăr	Cartofi	Legume
Total:	1352	581	12	9	580	345
din care: sector privat	994	474	12	9	400	244

Tabel statistic privind efectivul de animale la 1 ianuarie 2007

	Efective localitate	Proprietate	Cu domiciliul în alte localități	Persoane juridice
Bovine - total	450			

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Vaci și bivolițe	290			
Juninci gestante	-			
Tauri reproducători				
Boi și bivoli de muncă				
Tineret femei - total				
din care sub 6 luni				
Tineret mascul - total				
din care sub 6 luni				
Bovine la îngrășat				
Ovine – total:	4100			
- berbeci	110			
- oi fătătoare + mioare	3300			
Caprine total	60			
din care capre				
Porcine - total	600			
din care: scroafe de prăsilă	20			
-tineret femel de prăsilă (6-9 luni)				
-tineret din crescătorii 2-4 luni				
-vieri de reproducție autorizați				
Cabaline - total	150			
- asini	20			
- din care cabaline de muncă peste 3 ani				
- armăsari de reproducție autorizați	-			
- iepe	50			
- măgari și catări				
Iepuri de casă	95			
Animale de blană (vulpi, nurci, nutrii)				
Păsări - total	2300			
- găini	2100			
- curci	13			
-gâște	-			
- rațe	87			
Albine familii	250			
Câini și pisici	215			

Activități agricole - Structura suprafeței agricole - Structura culturilor

	Total localitate	Gospodării cu domiciliul în localitate	Gospodării cu domiciliul în altă localitate	Obs.
Total teren arabil, din care :				
Total suprafață arabilă cultivată				

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

și total suprafață neînsămânțată și ogoare				
Cartofi - total				
Legume în câmp și în solarii - total				
-tomate total				
-varză total				
-ardei total				
-alte legume				
Pepeni verzi și galbeni				
Plante nutreț				
- din care lucernă				
Alte culturi				

În comuna Cristian – există organizate două ciurde ce deservește locuitorii comunei.

Turismul

- **Turismul balneo climateric** – nu este specific localității dar se practică în apropiere la Băile Ocna Sibiului;
- **Turismul de afaceri** – nu se practică în comuna Cristian – neexistând marea industrie un parc industrial în apropiere
- **Turismul rural** – se practică la cele câteva pensiuni turistice existente. Pensiunile sunt vechile case unde s-a investit sistematic pentru crearea unor condiții civilizate în detrimentul demolării vechilor case tradiționale și adoptării unui aspect urbanizat, modern. Nu se valorifică -aproape deloc- resursele locale de alimente, iar în gospodăriile transformate în pensiuni, activități gospodărești tradiționale au dispărut

Transport public – este asigurat pentru ambele sate de S.C. TRANSMIXT S.A. Sibiu

- Se dorește creșterea calității confortului și asigurarea de servicii suplimentare pentru turiști ce doresc să viziteze Cristian – Orlat – Gura Râului

- încurajarea transportului local pe ruta Cristian – Orlat și Gura Râului (pe microbuze)

HOTEL: "SPACK HOTEL" - hotel privat de 3 stele, în str. III, nr. 9. În localitate s-au deschis o serie de pensiuni ceea ce reprezintă un semnal privind potențialul turistic al localității.

PĂDUREA - AURUL VERDE AL "MĂRGINIMII SIBIULUI"

Bibliografie: Ion V. Lungu - Prin pădurile Sibiului - Sibiu, 1991, pag. 27.

"Comuna Cristian, locuită de sași și mai ales de "dregătorii" acesteia, și-au însușit dreptul de a porunci și arenda bunurile comune ale gurenilor: munții, pădurile, pășunile, etc. care inițial erau folosite de-a valma, atât de gureni

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

cît și de cristiereni. De aici au pornit acele "necurmăte certuri de hotar" care se vor întinde pe o perioadă îndelungată, materializate prin numeroase proteste, petiții, jalbe, procese nesfîrșite, ș.a. În 1797 începe un proces între gureni și cristiereni consemnat în contul comunal, la poziția "Insinuarea apelațiunii în procesul cu cristiereni" care a durat pînă în 1882, încheindu-se în paguba gurenilor, cărora le-a pricinuit "spese mari" și "execuția militară".

În 25 iunie 1833, locuitorii din Gura Rîului, înaintează o petiție către împărat: "Oh prea înălțate Împărate și prea luminate și al nostru Dulce Taică".

În acest document plîngere, se prezintă starea de aservire a comunei Gura Rîului față de Cristian când cele mai multe hotare le-a fost luate: de arătură, de fîn, de pășunat, pădurile, bărcul pentru lemn de foc, etc. O parte din păduri - Măgura și Între Sibie - au fost contractate printr-o "apucătură șireată" pe 40 de ani, spre a fi tăiate de către baronul Fricdriech Hirling din Sibiu (inițial se începuse tăierea în Vadul Surdului). Au ajuns la judecată și tot gurenii au fost cei care au pierdut. Mai mult, au fost bătuți și întemnițați la "Tupt Haus" (Zuchthaus) între o lună și un an și jumătate.

Pentru exploatarea acestor păduri, conducătorii sașilor au adus o colonie de italieni ("tilieni") de lîngă Udine (Veneția). Ei au folosit plutitul sălbatic pentru exploatarea lemnului, construind acumulări - lacuri - pe rîul Cibin, care odată "slobozite" duceau lemnul cu totul la vale. Apa fiind foarte mare, când se revărsa producea pagube însemnate asupra instalațiilor meșteșugărești de pe mal și fînețelor din lungul rîului. Rămăneau numai "rîpile și pietrișul" pentru care ei trebuiau să dea dare. Adresându-se împăratului nutreau speranța că pentru pădurea pe care "Împăratul s-a milostivit și le-a dat-o, iar acum domnii ne-au luat-o", li se va face dreptate.

La fiecare plîngere, erau trimise "cinstite comisii" care fie că lăsau lucrurile în voia lor, fie că încercau prin diferite făgăduieli să-i împace. Din comisie făcea parte senatorul magistratului Sibiului, inspectorul local, comisărașul de dare, ș.a. În 1866, la un proces pentru pădurea Costeasa, actele prezentate de gureni au dispărut "în chip miraculos". La deplasarea comisiei, dregătoria din Cristian începea "lucrul cu de-ale mîncării și beuturi din greu" unde se "împărțășeau" și unii membrii ai dregătoriei gurenilor (uneori mai mult decît se cuvenea) iar granița și hîlmurile erau așezate tot pe unde voiau cristiereni.

La judecată, în lipsa documentelor, se puneau mare preț pe spusa martorilor ascultați sub prestare de jurămînt.

Cînd nu se ajungea la înțelegere și pentru a-i forța pe gureni să renunțe la pădurile lor, se recurgea la armată, obligându-i să iscălească (să "puie degetul în carte"). Cu toate acestea gurenii n-au acceptat să li se taie pădurile, spunând că "năcazul este că nu putem trăi fără Pădure". Drept urmare "domnii mînioși" au ales capii celor care se împotriveau, i-au băgat pe 3 luni la închisoarea Sfatului, iar pe alții i-au judecat și ținut în cătușe un an și jumătate.

Mult mai târziu, spre sfîrșitul secolului al XIX-lea se întrezărește o anumită libertate pentru folosirea în comun a pădurilor cînd încep să fie întocmite "planuri de exploatare" și să existe preocupări pentru grija față de pădure".

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

În cursul anului 2004 s-a înființat **Regia Publică Locală Ocolul Silvic « CINDREL »** - cu sediul în Cristian, str. IV, nr. 21 (spațiul proprietate a Primăriei Cristian). Ocolul Silvic este persoană juridică și funcționează pe bază de gestiune economică și autonomie financiară, exercitând și atribuții de serviciu public cu specific silvic.

Ocolul Silvic Cindrel RPL Cristian are ca scop gospodărirea durabilă și unitară, în conformitate cu prevederile amenajamentelor silvice și ale normelor de regim silvic, a fondului forestier proprietate publică a comunelor Cristian, Gura Râului și Orlat, în vederea creșterii contribuției pădurilor la îmbunătățirea condițiilor de mediu și la asigurarea economiei naționale cu lemn, cu alte produse ale pădurii și cu servicii specifice silvice.

Regia Publică Locală Ocolul Silvic Cindrel este constituită prin aportul social constând în suprafețe de fond forestier și pasuni împadurite ale celor trei consilii locale asociate după cum urmează: Consiliul Local Cristian cu fond forestier în suprafața de 3482,4 ha, Consiliul Local Gura Râului cu fond forestier în suprafața de 5437,7 ha și Consiliul Local Orlat cu fond forestier în suprafața de 3600,4 ha și pășuni împadurite conform amenajamentelor silvo-pastorale ce se vor depune ca anexa la prezentul statut și care face parte integrantă din acesta. Consiliile locale își vor desemna reprezentant în vederea susținerii intereselor în cadrul Regiei Publice Locale Ocolul Silvic Cindrel.

Ocolul Silvic Cindrel are ca domeniu principal silvicultura. Activitatea principală este: 0201 silvicultura și exploatarea forestieră,

În acest scop ocolul silvic aplică strategia națională în vederea silviculturii, acționând pentru apărarea, conservarea și dezvoltarea durabilă a fondului forestier proprietate publică a comunelor Cristian, Gura Râului și Orlat, pe care îi administrează pentru recoltarea și valorificarea prin acte și fapte de comerț a produselor specifice fondului forestier potrivit prevederilor legale în condiții de eficiență economică exercitând și atribuții de serviciu public cu specific silvic.

Ca activități secundare Regia Publică Locală Ocolul Silvic Cindrel desfășoară:

- 0202 Servicii auxiliare silviculturii și exploatarea forestieră
- 0112 Cultivarea legumelor și specialităților horticole și produselor de sera - cultivarea ciupercilor, culesul ciupercilor de pădure, a trufelor sau a bureților de pădure
- 0113 Cultivarea fructelor, nucilor a plantelor pentru băuturi și mirodenii - culesul fructelor sălbatice și a alunelor de pădure
- 2030 Fabricarea de elemente de dulgherie și tamplarie, pentru construcții
 - bârne, grinzi, suporturi pentru acoperiș
 - cofraje din lemn, șindrila
- 2051 Fabricarea altor produse din lemn
 - fabricarea de diverse produse din lemn
- 4511 Demolarea construcțiilor, terasamente și organizare de șantier
 - curățirea amplasamentelor
 - mutarea pământului
 - executarea de canale de scurgere pentru terenuri forestiere
- 4521 Construcții de clădiri și lucrări de geniu
- 4522 Lucrări de învelitori, șarpante și terase la construcții
 - realizarea structurii acoperișurilor
 - montarea elementelor de acoperire
- 5113 Intermedieri în comerțul de material lemnos și de construcții
- 5153 Comerț cu ridicata a materialului lemnos și de construcție inclusiv export
- 5190 Comerț cu ridicata a altor produse
- 5523 Alte mijloace de cazare cu excepția agroturismului
- 6024 Transporturi rutiere de mărfuri

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- activitatea tuturor transporturilor regulate si neregulate rutiere de mărfuri
- inchirieri de camioane cu șoferi

(2) Produsele specifice fondului forestier, precum si celelalte bunuri care se recoltează, se prelucrează si se valorifica din fondul forestier proprietate publica a comunelor Cristian, Gura Râului si Orlat sunt:

- a)masa lemnoasa pe picior, provenita din tăieri de produse principale , secundare, accidentale si de igiena ale pădurii si sub forma de sortimente, precum si produsele rezultate prin prelucrarea lemnului;
- b)alte produse lemnoase : arbori si arbuști ornamentali, pomi de Crăciun, puieti forestieri , mangal de bocșa si altele de aceasta natura;
- c)produsele nelemnoase din fondul forestier, cum sunt: fructele de pădure, semințele forestiere, ciupercile comestibile , plantele medicinale si aromatice , cultivate si din flora spontana , rășinași altele similare;

Ocolul silvic poate desfășura acțiuni de silvo -turism si agrement, folosind eficient capacitățile proprii; Ocolul silvic poate gospodari, pe baza principiilor enunțate suprafețe de fond forestier, proprietate privata sau aparținând unităților administrativ teritoriale, pasuni impadurite, perdele forstiere, pe baza de contract. Ocolul silvic poate obține venituri din vânzarea produselor specifice fondului forestier pe care il administrează precum si din alte activități si servicii; Ocolul silvic poate asigura transportul rutier de mărfuri si sa inchirieze autovehicule și șoferi. Prezentele informații au fost selectate din Statului RPL Cindrel. Toate pădurile comunei sunt administrate de Regie șef Ocol Silvic fiind ing. Brad Tiberiu . Datele de contact: tel: 0269/ 579.267; fax: 579570; e-mail: oscindrelro@yahoo.com
RPL Cindrel deține 15 cantoane silvice, din care Cristianul are 4 cantoane:

1. Cantonul spre Rusciori (de deal)
 2. Cantonul 3 Surdu – în zona Păltiniș
 3. Canton 4 Crăciuneasa – pe Valea Cibirului (Râul Mare)
 4. Cantonul 5 Beșineu – pe muntele Beșineu, (Râul Mare)
- Cantonul 2 Mărăjdie aparține și de Cristian și de Gura Râului

În Cristian – la sediu regiei există un solar ptentru producția puietului de molid pentru împăduriri (pentru toată regia).

În comuna Cristian nu există o pepinieră existând una la Măgură (pe teritoriul comunei Gura Râului) aceasta deservind toate cele trei comune.

În curs de retrocedare atât drumurile forestiere cât și cabanele.

Fondul de vânătoare este arondat la AJVP Sibiu contractul expirând în anul 2011 (pentru tot județul Sibiu).

De menționat că nu mai există un centru de colectare fructe de pădure și nici mica industrie legată de valorificarea fructelor de pădure, în pofida faptului că regia este autonomă și există un plan intern de recoltare, încheindu-se contracte ci firme specializate pentru afie, zmeură și alte fructe de pădure. Firmele specializate nu sunt din județ, aici remarcându-se societăți comerciale din alte județe.

Un exemplu pentru întreprinzătorii din localitate sau din zonă că nu se fructifică oportunitățile locale prelucrarea fructelor de pădure fiind o adevărată afacere (chiar dacă nu pe termen scurt).

Lista mijloacelor fixe din patrimoniul Direcției Silvice Sibiu a căror retrocedare în baza Legii 247/2005 art. 31 se poate face necondiționat (ref. la comuna Cristian) este următoarea:

-cabana muncitori Beșineu Ocolul Silvic VI Cibinului UP 6, ua 38C, nr. inv. 11039, Valoare inventar 39.253.843 lei amortizată integral. La categoria drumurilor forestiere – pentru comuna Cristian se pot enumera următoarele:

O.S. Săliște – drum Săcel UP3, ua 102D , nr. inv. 2042 total 3,7 ha

O.S. Săliște – drum Măru UP3, ua 103D, nrinv 2047, total 0,5 ha

O.S. Valea Cibinului UP4, ua 51D Mărăjdie, nrinv 2090, 2091, total 1,6 ha

O.S. Valea Cibinului UP5, ua 85D Baraj-R. Mare-tronson P.Moga-Dăneasa, nrinv 2100, total 3,6 ha

O.S. Valea Cibinului UP4, ua 86D Pod Dăneasa-Pr. Surdu, nrinv 2088, total 0,9 ha

O.S. Valea Cibinului UP6, ua 143D Pr. Crăciuneasa, nrinv 2099, total 0,5 ha

O.S. Valea Cibinului UP6, ua 144D Pr. Puciosu, nrinv 2097, total 1,5 ha

O.S. Valea Cibinului UP4, ua 145D Beșineu, nrinv 2098, total 2,2 ha

Un total în suprafață de teren de 14,5 ha.

I.3 POPULAȚIA ȘI LOCALITĂȚILE

(Populația - Forța de muncă -Localități - Dezvoltarea Rurală)

Studiul populației unei localități este de real interes pentru toți specialiștii în prognoze și mai ales în dezvoltarea unei strategii viabile pentru o unitate administrativ teritorială. Recensământul populației din 2002 este singurul instrument real în toate analizele noastre având în vedere că este un instrument științific elaborat pe baza unor norme clare, bine fundamentate. Prezentăm mai jos normele metodologice astfel încât toți cei ce vor dori să interpreteze aceste informații să înțeleagă esența indicatorilor cu care se operează.

NOTE METODOLOGICE LA RECENSĂMÂNTUL DIN 2002

NIVELUL DE INSTRUIRE - Pentru recensământul din anul 2002 s-a elaborat "Nomenclatorul instituțiilor de învățământ", structurat în conformitate cu Legea nr. 84M995 în baza căreia funcționează în prezent învățământul de toate nivelurile / gradele .

NIVELUL INSTITUȚIEI DE ÎNVĂȚĂMÂNT ABSOLVITE - Nivelul instituției de învățământ absolvite reprezintă cel mai înalt nivel al instituției de învățământ pe care persoana recenzată a absolvit-o, indiferent dacă acest fapt era atestat prin certificat sau diplomă de absolvire.

Nivelul instituției de învățământ absolvite s-a stabilit pentru toate persoanele de 10 ani și peste pe baza răspunsurilor înscrise în formularele de recensământ.

La "Fără școală absolvită" au fost incluse persoanele care au declarat că știu să citească și să scrie deși n-au absolvit nici o școală, cele care știu doar să citească, precum și persoanele care au declarat că nu știu să scrie și să citească.

POPULAȚIA ACTIVĂ - în populația activă s-au inclus toate persoanele apte de muncă în vârstă de 14 ani și peste care au constituit forța de muncă disponibilă pentru producerea de bunuri și servicii.

Populația activă cuprinde populația ocupată și șomerii.

Populația curent ocupată a cuprins toate persoanele în vârstă de 14 ani și peste , care în săptămâna de referință au avut o ocupație aducătoare de venit pe care au exercitat-o într-o activitate economică sau socială , în baza unui contract de muncă sau în mod independent.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Populația obișnuit ocupată a cuprins toate persoanele în vârstă de 15 ani și peste care în cea mai mare parte a anului anterior recensământului au avut o ocupație aducătoare de venit pe care au exercitat-o într-o activitate economică sau socială, în baza unui contract de muncă sau pe cont propriu.

În populația activă neocupată s-au cuprins următoarele categorii de șomeri: în căutarea unui alt loc de muncă, în căutarea primului loc de muncă.

POPULAȚIA INACTIVĂ - în populația inactivă au fost incluse persoanele, indiferent de vârstă, care au declarat că nu au desfășurat o activitate economico-socială și care în săptămâna de referință erau: elevi/studenți, pensionari, persoane casnice, întreținuți de alte persoane, întreținuți de stat sau de organizații private și alte situații, adică persoane care au declarat ca unică sursă de existență, veniturile provenite din închirieri, dobânzi, rente, ca și persoanele care la momentul recensământului se aflau în detenție

STATUTUL PROFESIONAL - Statutul profesional reprezintă poziția unei persoane în raport cu activitatea socio-economică desfășurată și cu modul de obținere a veniturilor pe baza ocupației exercitate la locul de muncă. În funcție de statutul profesional declarat, persoanele au fost încadrate în una din următoarele situații: salariat, patron, lucrător pe cont propriu, membru al unei societăți agricole / cooperative, lucrător familial în gospodăria proprie, altă situație.

POPULAȚIA DUPĂ STARE CIVILĂ, LA NIVEL DE COMUNĂ

	Total	Necăsătorite	Căsătorite	Divorțate	Văduve	Persoane care trăiesc în uniune consensuală
Cristian	3536	F - 740, M - 855	F- 799, M- 791	F - 70 M- 63	F -174, M -44	F - 74, M- 74

POPULAȚIA ACTIVĂ ȘI INACTIVĂ PE SEXE, LA NIVELUL COMUNEI CRISTIAN 2002

Sexul	Populația total	Pop. activă total	Pop. activă ocupată	Pop. activă șomeri total	Pop. activă șomeri în căutare a unui alt loc de muncă	Pop. activă șomeri în căutare a primului loc de muncă	Pop. inactivă total	Pop. inactivă Elevi studenți	Pop. inactivă pensionari	Pop. inactivă casnică	Pop. inactivă întreținuți de alte persoane	Pop. inactivă întreținuți de stat sau de organizații private	Alte situații
As	3536	1502	1337	165	124	41	2034	660	639	246	381	22	88
M	1753	877	766	111	82	29	876	329	273	8	192	11	63
F	1783	625	571	54	42	12	1158	331	366	238	189	11	23

POPULAȚIA OCUPATĂ PE SEXE ȘI ACTIVITĂȚI ALE ECONOMIEI NAȚIONALE, LA NIVELUL COMUNEI CRISTIAN 2002

Sexul	Pop. ocupată total	Agricultura și servicii anexe	Silvicultura, exploatare forestieră și economia vânat	Pescuitul și piscicultura	Industria extractivă	Industria prelucrătoare	Energie electrice și termică, gaze și apă	Construcții	Comerț cu ridicata și amănuntul	Hoteluri și restaurante	Transport și depozitare	Poșta și telecomunicații

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

As	1337	237	7	3	3	510	19	98	128	18	51	11
M	766	155	5	3	2	226	17	94	79	6	44	8
F	571	82	2	0	1	284	2	4	49	12	7	3

- continuare tabel precedent-

Activ. Financiar Bancare și de asigurări	Tranzacții imobiliare	Administrație publică	Învățământ	Sănătate și asistență socială	Alte activități de servicii colective, sociale și personale	Activități ale personalului angajat în gospodării personale	Activități ale organizațiilor și organismelor extrateritoriale
8	10	89	55	51	38	1	0
1	6	65	17	11	27	0	0
7	4	24	38	40	11	1	0

POPULAȚIA OCUPATĂ DUPĂ STATUTUL PROFESIONAL, LA NIVEL DE COMUNĂ

	Sexul	Populația ocupată total	Salariați	Patroni, întreprinzători	Lucrători Pe cont propriu	Membrii ai asociațiilor agricole, cooperativelor	Lucrători familiari în gospodăria proprie	Altă situație
Cristi an	As	1337	1101	26	49	3	124	34
	M	766	604	20	44	1	70	27
	F	571	497	6	5	2	54	7

CLĂDIRI, LOCUINȚE, GOSPODĂRII

1. Clădiri. La nivelul județului, recensământul din 2002 a scos în evidență existența a 88290 de clădiri cu locuințe, mai mare cu 2,7% (2375 clădiri) decât la recensământul din 1992. Creșterea în ritm mai lent a construcțiilor de locuințe în județ, este un fenomen relativ normal, având în vedere fondul locativ deosebit de mare de care a dispus Sibiu în comparație cu celelalte județe din țară.

Construcția celor 2375 clădiri în perioada 1992-2002 a avut o repartitie aproximativ egală pe cele două medii.

Nu același lucru este valabil pentru creșterea numărului de clădiri cu locuințe la nivelul țării, unde mai mult de 76,6% s-au construit în mediul rural.

Tabel – clădiri și locuințe la nivel de sat în 2002

Localitate	Clădiri total	Gospodării	Locuințe	Camere	Suprafața camerelor
Comuna Cristian	1139	1017	1175	3022	52.612

Notă : prin locuințe se înțeleg locuințele permanente și sezoniere

2. Locuințe Numărul locuințelor recensate în județ a fost de 156936, mai mare cu 3,3% decât la recensământul precedent. Creșterea de 5000 locuințe se localizează în proporție de 65,4% în mediul urban și doar 34,6% în cel rural.

Fenomenul la nivelul țării este același și anume, din creșterea cu 448111 a numărului de locuințe, 52,5% sunt în mediul urban, 47,5% regăsindu-se în mediul rural.

3. Camere de locuit. Creșterea numărului de locuințe față de anul 1992, în județul Sibiu, a atras după sine și creșterea numerică a camerelor de locuit. Astfel, dacă la recensământul precedent existau 359379 camere, în luna

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

martie 2002, au fost recenzate 384381 (+7,0%).

4. Suprafața totală a camerelor de locuit la recensământul din 2002 a fost de 6.518.624 mp., adică o suprafață medie pe cameră de 17,0 mp. Comparativ cu anul 1992 suprafața totală a crescut cu 13,2%, iar suprafața medie pe o cameră cu 1,0%. Analizând evoluția suprafeței medii a unei camere, comparativ cu nivelul mediu pe țara (14,7 mp) se constată că aceasta este mult mai mare în județul nostru, respectiv cu 2,3mp/cameră. Este de menționat și aspectul referitor la suprafața medie a unei camere în mediul urban, care este mai mare decât cel din mediul rural cu 0,4mp în județul Sibiu și cu 1,7mp la nivelul mediu al României.

Dacă suprafața medie a unei camere de locuit în județul Sibiu este mai mare decât cea înregistrată la nivelul țării, aceasta conduce la indici calitativ superiori atât în ce privește suprafața medie a unei locuințe (41,5mp), cât și suprafața medie ce revine unei gospodării (46,7mp) respectiv, persoane (15,7mp).

Toți acești indici calitativi privind dimensiunea unei camere, locuințe, suprafața pe gospodărie și suprafața pe o persoană sunt superiori în județul nostru, față de țară, cu procente cuprinse între 10,6% și 15,6%.

5. Numărul mediu de persoane ce revin la o locuință sau o cameră a scăzut față de anul 1992 astfel: la locuință de la 2,90 la 2,68 persoane/locuință, la camere de locuit de la 1,3 persoane/cameră la 1,1 persoane/cameră.

6. Gospodăriile. Numărul gospodăriilor înregistrează în martie 2002 față de ianuarie 1992 o scădere lentă la nivelul județului (-0,4%), iar la nivelul țării o creștere (+0,4%), atingând cifra de 139592 gospodării în județul Sibiu, respectiv 7320202 pe total țară.

Deși populația stabilă a scăzut, menținerea numărului de gospodării a fost posibilă în principal, datorită modificării mărimii unei gospodării, urmare a influenței unui complex de factori de ordin demografic și socio-economic.

Astfel, la nivelul județului Sibiu, numărul mediu de persoane dintr-o gospodărie a ajuns la 3,02 față de 3,15 persoane în 1992, iar la nivelul țării, 2,96 față de 3,07 persoane.

Ca și în anul 1992, în anul 2002 dimensiunea medie a unei gospodării a populației este mai mică în mediul urban (2,93 persoane/gospodărie) decât în mediul rural (3,22 persoane/gospodărie) fenomen vizibil și pe total țară.

Tabel – Clădiri după anul construirii, la nivelul comunei Cristian - 2002

Total clădiri	Până în 1900	1901-1914	1915-1929	1930-1944	1945-1960	1961-1970	1971-1975	1976-1980	1981-1985	1986-1990	1991-2000	2001-03.2002
1137	152	68	91	128	292	164	94	61	25	13	43	6

Tabel cu dotările cu dependențe și utilități la nivelul comunei Cristian – 2002

Număr locuințe permanente și sezoniere	Alimentare cu apă în locuință	Canalizare Din rețea publică	Canalizare din sistem propriu	Instalație electrică	Termoficare	Centrală termică	Bucătărie În locuință	Bucătărie în afara locuinței	Baie în locuință	Baie în afara locuinței
1175	637	5	537	1143	0	206	1028	93	541	17

Tabel cu gospodăriile populației pe tipuri, după numărul de persoane – la nivelul comunei Cristian (2002)

Tipul gospodăriei	Gospodării	Gospod din 1 pers.	Gospod din 2 pers	Gospod din 3 pers	Gospod din 4 pers	Gospod din 5 pers	Gospod din 6 pers	Gospod din 7 pers	Gospod din 8 pers	Gospod din 9 pers	Gospod din 10 pers și peste	Persoane din gospodării
Total	1017	126	192	216	252	122	65	18	9	7	10	3536
Gospodărie familială	874	0	177	214	252	122	65	18	9	7	10	3374

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Gospodărie nefamilială	143	126	15	2	0	0	0	0	0	0	0	162
---------------------------	-----	-----	----	---	---	---	---	---	---	---	---	-----

PUTEM EVALUA NIVELUL DE TRAI ÎN COMUNA CRISTIAN?

Recensământul din 1992 a înregistrat concomitent cu înregistrarea populației și fondul locativ existent. Principalele informații, pe care le-am considerat utile să fie publicate în această lucrare au fost cele care permit prelucrarea ulterioară în vederea caracterizării condițiilor de locuit și infrastructurii existente în comunitate:

Sate	GOSPODĂRII
Cristian	1153
Total comuna	1153

LOCUIŢE DUPĂ DOTAREA CU RACORDURI ŞI INSTALAŢII

Comuna Cristian

	CRISTIAN
Locuințe dotate cu:	
Racorduri și instalații:	
Instalație de alimentare cu apă	484
Instalație de apă caldă	131
instalație de canalizare	332
Instalație electrică	1063
Gaze la bucătărie	461
Mod de încălzire:	
Termoficare sau centrală termică	11
Sobe cu gaze	-
Dependințe	
Bucătărie	1031
Baie	375
Closet cu apă (WC)	41

Sursa: Direcția Județeană de Statistică, recensământul din 1992

De menționat că instalațiile de apă și canalizare identificate de recensământ nu reprezintă decât dotările strict gospodărești ale locuinței

NOTE METODOLOGICE UTILIZATE LA RECENSĂMÂNTUL DIN 2002 CLĂDIRI, LOCUINȚE, GOSPODĂRII

CLĂDIRE - S-a considerat clădire construcția permanentă care se ridică deasupra solului, formând un tot din punct de vedere constructiv și arhitectonic, izolată spațial sau

despărțită de altele, prin pereți exteriori, având acoperiș propriu și intrare separată din stradă, curte, grădină etc.

în numărul total al clădirilor au fost cuprinse :

- clădirile terminate și date în folosință populației pentru locuit;

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- clădirile de locuit nedate în folosință populației, dar care prin gradul de finisare puteau fi ocupate în întregime de populație;
 - clădirile de locuit în curs de construcție, dacă la data recensământului erau ocupate parțial de populație;
o clădirile evacuate în întregime în vederea demolării, dacă demolarea construcției nu începuse, precum și cele devenite libere prin mutarea locatarilor, neocupate la data recensământului de alți locatari;
 - clădirile cu altă destinație în care se aflau locuințe
 - barăcile construite din cărămidă folosite drept locuințe de către unele gospodării.
- în funcție de destinația pe care o aveau la data recensământului, au fost identificate următoarele categorii de clădiri:

- clădire de locuit - clădire folosită integral sau în cea mai mare parte pentru locuit;
- clădire cu altă destinație în care se află locuințe;
- clădire cu unități de locuit în comun în care se aflau locuințe de tip cămin (internate școlare.cămine studentești, cămine școlare, cămine de nefamiliști, case de copii, cămine spital, etc.)- de tip hotel (hoteluri, moteluri, cabane turistice, case de oaspeți, spitale, sanatorii.etc), în care se aflau locuințe.
- clădire cu unități de locuit în comun în care nu se aflau locuințe.

S-a considerat an al construcției clădirii, anul dării în folosință, respectiv anul în care s-a terminat complet construcția (inclusiv toate instalațiile și finisajele interioare).Pe baza anului construirii clădirii s-a stabilit perioada construirii clădirii, respectiv vechimea .

Vechimea sub 1 an s-a considerat de "o" ani, iar perioada construirii "2000 și peste"

RACORDURI ȘI INSTALAȚII ALE CLĂDIRII - Pe baza declarațiilor referitoare la dotările locuinței , cu ocazia prelucrării au fost determinate următoarele racorduri și instalații aferente clădirilor:

instalație de alimentare cu apă (rețea publică sau sistem propriu);

instalație de canalizare (rețea publică sau sistem propriu);

racord la rețeaua de energie electrică;

racord la rețeaua de distribuție a gazelor;

încălzire centrală (termoficare sau centrală termică proprie);

CLĂDIRE DE LOCUIT OCUPATĂ - Au fost considerate clădiri de locuit ocupate clădirile care la data recensământului, erau ocupate în întregime sau parțial de persoane aparținând populației stabile.

O clădire a fost considerată neocupată , dacă toate locuințele din clădire erau neocupate sau dacă toate persoanele care ocupau locuințele erau plecate pentru o perioadă de timp îndelungată în alte localități din țară (mai mult de 6 luni) sau străinătate (mai mult de 12 luni).

Dacă o gospodărie deținea două sau mai multe clădiri individuale cu o locuință, s-a considerat ocupată o singură clădire.

UNITATEA DE LOCUIT ÎN COMUN DE TIP CĂMIN - Prin unitate de locuit în comun de tip cămin s-a înțeles una sau mai multe clădiri distincte - aflate sub o administrație unică , la aceeași adresă - concepute și destinate pentru a fi locuite în comun de mai multe persoane, în general, nelegate între ele prin rudenie, dar care erau reunite în scopuri sau interese comune și care foloseau în comun unele spații sau instalații.

UNITATEA DE LOCUIT ÎN COMUN DE TIP HOTEL - Prin unitatea de locuit în comun de tip hotel s-a înțeles una sau mai multe clădiri distincte - aflate sub o administrație unică , la aceeași adresă - destinate a fi locuite temporar de mai multe persoane, de regulă temporar prezente în localitate, clădiri prevăzute cu spații și instalații folosite în comun.

LOCUIȚA - Locuința (apartamentul) - a fost considerată unitatea construită, formată din una sau mai multe camere de locuit situate la același nivel al clădirii sau la niveluri diferite, prevăzută, în general, cu dependențe sau alte spații de deservire independentă din punct de vedere funcțional, având intrare separată și care a fost construită, transformată sau amenajată în scopul de a fi folosită, în principiu, de o singură gospodărie.

Locuința reprezintă o unitate distinctă din punct de vedere funcțional, independentă de alte locuințe sau spații, care la momentul recensământului putea fi ocupată de una sau mai multe gospodării sau neocupată.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Locuințele au fost grupate după tipul lor în:

- locuințe permanente (principale) - ocupate sau neocupate;
- locuințe sezoniere/secundare.

Locuința principală a fost considerată locuința în care persoanele din gospodărie locuiau în mod obișnuit.

În categoria locuințelor sezoniere/secundare au fost cuprinse casele de vacanță, a doua locuință care era neocupată sau ocupată temporar, precum și casele din vii, odăile etc. care corespundeau definiției dată pentru locuință.

Nu au fost considerate locuințe, dar au fost înregistrate distinct, ca unități locuite din necesitate, spațiile care nu erau destinate pentru locuit, dar care la momentul înregistrării erau locuite permanent de gospodăria care nu deținea o altă locuință permanentă.

CAMERA DE LOCUIT - Cameră de locuit - s-a considerat încăperea dintr-o locuință care servește pentru locuit, având suprafața de cel puțin 4 mp (spațiul fiind destul de mare pentru a cuprinde un pat de adult), înălțimea de cel puțin 2 m pe cea mai mare parte a suprafeței sale și care primește lumină naturală fie direct prin ferestre și/sau uși exterioare, fie indirect prin verande cu ajutorul ferestrelor și/sau ușilor sau prin alte camere de locuit cu ajutorul glasvandurilor.

S-au considerat camere de locuit camerele de dormit, sufrageriile, camerele de musafiri, birourile, camerele mansardate, pivnițele locuibile, camerele de serviciu, precum și holurile care îndeplineau condițiile de suprafață, înălțime și lumină ale unei camere de locuit și erau utilizate pentru locuit, nefiind folosite numai ca spații de trecere.

Nu s-au considerat camere de locuit: bucătăriile a căror suprafață era de peste 4 mp, precum și grupurile sanitare, chiar dacă suprafața lor era mai mare 4 mp; coridoarele, verandele, încăperile utilitare și vestibulele; dependințele și alte spații de locuință, chiar dacă erau locuite.

Camera utilizată în scopuri profesionale, comerciale etc. s-a considerat camera din cadrul unei locuințe, destinată prin construcție a fi locuită, dar care la data înregistrării era folosită de gospodăriile care ocupau locuința sau de către firme, societăți comerciale (pe baza unui contract încheiat cu titularul locuinței) în alte scopuri decât cele de locuit.

SUPRAFAȚA CAMERELOR DE LOCUIT - Suprafața camerelor de locuit, precum și suprafața camerelor utilizate în scopuri profesionale, comerciale etc, s-a calculat în mp pe baza dimensiunilor interioare ale încăperilor, măsurate la nivelul pardoselii.

GOSPODĂRIA - Prin gospodărie a populației s-a înțeles grupul de două sau mai multe persoane care locuiau împreună în mod obișnuit, având, în general, legături de rudenie și care se gospodăreau în comun, participând integral sau parțial la bugetul de venituri și cheltuieli.

S-a considerat gospodărie a populației și grupul de două sau mai multe persoane între care nu există legături de rudenie, dar care au declarat că, prin înțelegere, locuiau și se gospodăreau în comun, participând integral sau parțial la bugetul de venituri și cheltuieli.

Persoanele care la data recensământului nu aparțineau de o gospodărie, declarând că locuiau și se gospodăreau singure, au fost considerate gospodării de o singură persoană.

La fel au fost considerate și persoanele care, deși ocupau o locuință împreună cu alte persoane, au declarat că se gospodăreau singure. Într-o locuință pot exista una sau mai multe gospodării.

GOSPODĂRIA INSTITUȚIONALĂ - Gospodăria instituțională reprezintă colectivitatea constituită într-o unitate de locuit în comun de tip cămin sau hotel, formată din mai multe persoane aparținând populației stabile, care, în general, nu erau legate între ele prin legături de rudenie, dar care erau reunite în scopuri sau interese comune, având, de obicei, același regim de trai, folosind în comun unele spații și instalații din clădirea în care se află unitatea de locuit în comun.

În această categorie au fost incluse și alte gospodării, acestea cuprinzând persoanele fără adăpost, iar la repartizarea gospodăriilor instituționale după felul unității de locuit în comun, aceste alte gospodării apar la unitățile de locuit în comun de tip hotel.

Gospodăriile au fost clasificate după tipul lor, astfel:

- gospodării ale populației, care cuprind:

- gospodării familiale - acele gospodării formate din nuclee familiale (1,2,3 nuclee și peste);
- gospodării nefamiliale - cele în cadrul cărora nu exista nici un nucleu familial; aceste gospodării

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

o pot fi de o singură persoană sau o 2 persoane
și peste

- gospodării instituționale.

Indiferent de tipul lor, gospodăriile cuprind numai persoane din populația stabilă, iar persoanele din gospodăriile populației și cele din gospodăriile instituționale alcătuiesc întreaga populație stabilă.

Se impune executarea de urgență a rețelelor de apă și canalizare cât și de gaz la nivelul tuturor localităților.

De asemenea se impune încurajarea inițiativei particulare în domeniul micii producții sau a prestărilor de servicii și a activității agro-turistice.

I.4 ECHIPAREA TERITORIULUI

(Căi de comunicație -Gospodărirea complexă a apelor - Echiparea hidroedilitară a localităților- Termoficare - Echiparea energetică - Alimentare cu gaze naturale - Telecomunicații)

Planul Urbanistic General al comunei Cristian a fost elaborat conform Legii 50/91 (republicată) și a anexelor acesteia, fiind rezultatul efortului comun al beneficiarului - Primăria comunei Cristian și proiectantului S.C. PROIECT S.A. Sibiu.

În cadrul PUG s-au analizat următoarele componente:

- 1.delimitarea intravilanului
- 2.organizarea zonelor funcționale
- 3.potențialul uman
- 4.populația și aspecte sociale
- 5.fondul construit
- 6.organizarea circulației
- 7.echiparea tehnico-edilitară
- 8.protecția și conservarea mediului construit și natural

PUG-ul a fost aprobat prin Hotărârea nr. 35 din 2002 ulterior proiectantul recomandând aprofundarea planului de amenajare a teritoriului prin :

-elaborarea unor planuri urbanistice zonale pentru zonele de locuit propuse pentru parcelări de locuințe individuale

-definitivarea dreptului de proprietate asupra terenului în concordanță cu legile în vigoare

Se recomandă ca în limitele intravilanului propus să nu se elibereze autorizații de construire acolo unde sunt zone noi introduse (conform plan A3) până la elaborarea unui plan urbanistic zonal și sa se respecte zonificarea teritoriului.

După consultarea publică și analiza prevederilor PUG. Consiliul Local va emite avizul său cuprinzând eventualele observații și propuneri.

După eliberarea avizelor tuturor factorilor interesați, PUG-ul urmează a fi aprobat de Consiliul Local al comunei Cristian.

Odată aprobat, PUG a căpătat valoare juridică fiind opozabil între organismele administrative ce urmăresc aplicarea lui și diverși solicitanți ai autorizațiilor de construire.

I.4.1. Căi de comunicație - Infrastructura rutieră – Circulația

**UNIC ÎN ROMÂNIA!
EXISTĂ O ASEMĂNARE ÎNTRE CRISTIAN ȘI NEW-YORK?**

Se pare că da și aceasta nu poate fi decât faptul că denumirea străzilor este în cifre, fiecare stradă având nume dat de populație (atât în limba germană, cât și în limba română), dar nemarcat pe plăci:

strada

- I - Ulița Poplăcii - Straussenburggasse
- II - "Ulița a nouă" - Neugasse
- III. - "În cânepi" - Kletitengassehen
- IV - nu are nume în limba română - Brückengase
- V - "În piață" - Marktgasse
- VI - "La răstoacă" - "Fless"
- VII - nu are nume
- VIII - "În cureche" - Krautgasse
- IX - "În luncă" - Wiesengasse
- X - str. bisericii - Kirchgasse
- XI - "Ulița răilor" - Harnischgasse
- XII - str. Viilor - Weingasse
- XIII - "Râul îl mic" - Hinterbach
- XIV - "În unghet" - In den Weiden
- XV - "În pietriș" - Steingasse
- XVI - "În cloștoră" - Klostergasse
- XVII - str. Lungă - Langgasse
- XIX - Grădina Popii - Pfarrengarten
- XX - Ulița Poplăcii (În țigani) - Bei den Zigeunern
- XXI - Drumul Gurenilor - Gurenerweg
- XXII . - Zigeunerschneeberg
- XXIII - "În cînepi" - Hanfparzellen
- XXIV - "Pe insulă" - Auf der Insel

Subiectul denumirilor străzilor din comuna Cristian are o mare importanță turistică _ putând constitui baza dezvoltării unui „brand”.

Localitatea Cristian este așezată la 10 Km de Sibiu în direcția Sibiu - Sebeș.

Rețeaua stradală a localității Cristian este formată din străzi de categoria-a III - a și de a - IV - a având lungimea totală de 14.402 km din care 4,282 km modernizate și 10,120 km nemodernizate. **Rețeaua majoră a localității este fonnată din minatoarele străzii:**

-strada XIII suprapune DN1(DN7) în lungime de 1,882 km.

-străzile II, IV, X suprapune DJ106E în lungime de 1,800 km.

-strada XI care leagă DN1 dinspre Sebeș cu DJ106E în lungime de 250 m permite un acces

mai ușor din această direcție în localitate.

-strada VIII care leagă DJ106E cu DNI spre Sibiu în lungime de 600 m asigură o vizibilitate mai bună și permite accesul mai ușor în DNI spre Sibiu. Străzile de la punctele c și d în prezent nemodernizate permit accesul din DNI în localitate mult mai ușor decât la intersecția DNI cu DJ106E, precum și-o ieșire în DNI spre Sibiu de asemenea mai bună decât intersecția DNI cu DJ106E. Numărul total al străzilor este de 24, inclusiv traseul D.N.I,D.J. 106E.

Limita intravilanului existent spre Sibiu pe DNI se găsește la Km 318+618 și se propune extinderea limitei intravilanului la Km 317+348 .

Limita intravilanului existent spre Sebeș pe DNI se găsește la Km320+500 și se propune extinderea limitei intravilanului la Km 322+668.

Limita intravilanului existent pe DJ.106E spre Orlat se găsește la Km 1+800 și se propune la Km 2+020.

Întrucât se propune mărirea intravilanului în lungul drumului național, la elaborarea prezentului P.U.G. s-a ținut cont de zona de siguranța a drumului național, necesară amplasării semnalizării rutiere, trotuarelor, pistei de bicicliști, amenajarea rigolelor, șanțurilor, asigurării vizibilității în curbe și în intersecții.

Drumul național D. N. 1 traversează comuna pe direcția est - vest pe o lungime de 1,882 km sub denumirea de strada XIII. În momentul de față se execută reabilitarea D. N. 1 conform pr . nr 403 - 1.P.T.A.N.A București iar profilele transversale caracteristice s-au întocmit în conformitate cu proiectul amintit anterior.

Drumul național D. N. 1 are o intersecție cu drumul județean D. J. 106 E la "Km 183,32. Drumul județean D. J.106 E face legătură cu localitatea Orlat-Sibiul-Vale- Săliște unde se intersectează cu DJ106D. Prin modernizarea DNI se îmbunătățește circulația auto pe relația Sibiu-Sebeș Alba.

Intersecția între DJ106E - DNI reprezintă un punct conflictual care nu se rezolvă nici după modernizarea DNI. Rezolvarea acestei intersecții presupune cheltuieli foarte mari. De asemenea un punct conflictual îl reprezintă intersecția cu calea ferată pe DJ106E, dat fiind traficul redus nu se pune problema unui pasaj denivelat.

DJ106E în Cristian se găsește sub denumirea de stradă II,IV, X,și are o lungime de 1,8 km.

În sudul localității pe direcția est - vest trece calea ferată Sibiu -Sebeș.

Comuna Cristian este așezată în zona de luncă a râului Cibin - având o rețea stradală formată din străzi de categoria a III-a și a IV-a. Lungimea străzilor existente este de 14.402 Km. Lungimea străzilor de categoria a III-a este de 6,952 km , de categoria a IV-a este de 7,450 km.

În ceea ce privește îmbrăcămintea suprafețelor carosabile avem următoarele tipuri:

a) **Străzi de categoria a III-a:** - îmbrăcăminte din beton asfaltic 3,682 km

- beton de ciment 0,600 km

- împietrite 0,850 km

-pământ 1,820 km

b) **Străzi de categoria a IV-a:** - împietrite 1,550 km

- pământ 5,900 km

Numărul străzilor de categoria a III-a este de 11, iar al străzilor de categoria a IV-a este 13.

Razele de racordare ale aliniamentelor au valori scăzute ceea ce reduce capacitatea de circulație a străzilor. Intersecțiile străzilor au racordări cu raze care nu corespund categoriei de străzi: astfel circulația

rutieră este îngreunată. În momentul de față traseul drumului național trece prin localitatea Cristian, ca urmare circulația majoră din localitate se suprapune cu circulația de tranzit.

Până la realizarea arterei ocolitoare a Sibiului (vechi pr. IPTANA în curs de proiectare) respectiv a autostradei Sibiu – Deva, circulația rutieră în localitatea Cristian se va desfășura cu dificultate. După construirea centurii ocolitoare a municipiului Sibiu va fi soluționat transportul de tranzit și traficul greu ce străbate - în prezent - localitatea

Infrastructura feroviară este reprezentată de magistrala 200 Brașov – Curtici

Gara CFR CRISTIAN – situată în limita intravilanului. Poate reprezenta un pol de creștere economică (atât pe linia dezvoltării treptate a microîntreprinderilor cât și a industriei mari, respectiv pentru dezvoltarea turismului)

Infrastructura aeroportuară – în partea de est a teritoriului s-a dezvoltat zona aeroportului internațional Sibiu, zonă cu un potențial de dezvoltare excepțional legat de toate facilitățile de dezvoltare a activităților economice cu mare rulaj economic internațional.

AUTOSTRADA SIBIU-ALBA pleacă din dealul Cucului pleacă cu două benzi în Hula Săcelului de unde se ramifică fiind lacurile de la Săcel și ieșind la gara Aciliu și continuând spre Apoldu de Jos pe direcția Miercurea Sibiului – Orăștie. Vor exista trei puncte de acces pe autostradă:

1. În dealul Cucului –la intersecția cu Rusciori
2. la Săliște – la gara Săliște
3. La Miercurea Sibiului – între Miercurea și Apoldu de Jos

Pe teritoriul Cristianului trece prin spatele campusului școlar.

CENTURA OCOLITOARE a municipiului Sibiu – se va construi pe drumul spre Rusciori-Dealul Cucului ce se transformă în Drum Național și continuă pe actualul drum Sibiu Ocna în DN1. Ruta propusă final este Dealul Cucului – cursul superior al pârâului Sălcii (între pădurea Răzilor și ferma pomicolă Horticola) și coboară pe Hula Largă a Cristianului spre Sebeș la antena Tv. Pe varianta aceasta s-au achiziționat deja terenurile necesare construcției autostrăzii. Centura ocolitoare este programată a fi finalizată cel mai târziu în anul 2009-2010.

Ambele căi rutiere sunt oportunități de dezvoltare pentru comuna Cristian, în condițiile în care sunt valorificate corespunzător posibilitățile dezvoltării unor investiții comunitare în conexiune cu traseele acestor autostrăzi.

Alunecări de teren - ZONE DE RISCURI NATURALE

Pe teritoriul comunei nu există zone cu riscuri naturale. Zonele din lunca Cibinului cu pericol de inundații au fost rezolvate prin regularizarea râului în amonte de localitate.

1.4.2. Gospodărirea complexă a apelor

Localitatea Cristian este amplasată în lunca Cibinului. Râul străbate localitatea de la vest la est. În amonte de localitate, râul Cibin este parțial regularizat prin lucrările de extrageri de balast executate în timp (în ultimele 4 decenii).

În cadrul localității, albia este regularizată și consolidată cu ziduri de sprijin și cu praguri de stabilizare.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

În conformitate cu prevederile STAS 4273/83, localitatea Cristian se încadrează în clasa de importanță III și se prevăd lucrări de apărare de categoria 3. Supuse inundațiilor sunt terenurile din amonte și aval de localitate pe o distanță de 1 km.

1.4.3. Echiparea hidroedilitară a localităților (Apă – canal)

Ținându-se cont de dezvoltarea localității, social, turistic și industrie locală, în virtutea respectării Legii Apelor 107/96, a Legii Protecției Mediului 137/85 și al Ordinului Ministrului Sănătății nr. 536/97, Primăria Cristian a solicitat ca în faza PUG să fie propuse lucrări hidroedilitare necesare pentru apă și canalizare.

Până în anul 2005, localitatea Cristian nu deținea un sistem de alimentare și canalizare rezolvat la nivel centralizat.

Alimentarea cu apă se făcea din fântâni în gospodării, apa respectivă fiind necorespunzătoare normelor sanitare prezentând depășiri importante la conținutul de azotați, amoniu, azotiți și coli/litru.

Pânza freatică subterană este puternic poluată datorită grajdurilor, closetelor uscate și în unele locuri a unor puțuri absorbante.

Localitatea fiind amplasată în lunca râului Cibin, circulația pânzei freactice este mai intensă, astfel că poluarea fântânilor era și este mult facilitată.

Rețeaua de alimentare cu apă s-a propus a se face folosind ca sursă apă brută din aducțiunea Gura Râului - stația de tratare a municipiului Sibiu, aducțiunea fiind din oțel și tuburi PREMO 011=1000 mm, în acest sens Primăria comunei Cristian primind acordul REGIEI APELOR ROMÂNE Sistemul de Gospodărie a Apelor Sibiu prin adresa nr. 961/04.10.2002. Soluția inițială propusă a fost ca sursa de apă să fie considerată captarea de la Gura Râului cu stație amplasată în apropierea lacului de acumulare(vezi referatul 1593/24.06.2002 al sistemului de Gospodărie a Apelor Sibiu).În documentația finală, apa se va lua direct din aducțiunea Dn=1000 mm (Gura Râului - Sibiu), apa brută fiind tratată într-o stație amplasată pe dealul localității Cristian, la cota 480,0, cu rezervor de înmagazinare V = 600 mc, amplasat la cota 487,0 m.

Necesarul la sursă, la priza de captare din aducțiunea Dn = 1000 mm, este $Q_{szimax} = 1651,31 \text{ mc/zi}$ (19,119 l/s).

În stația de tratare amplasată la cota 480,0 m se va trata apa pentru potabilizare.

Rețelele de distribuție pe localitate cca 21 km pe toate străzile simt din polietilenă de înaltă densitate.

În cursul lunii noiembrie 2007 Consiliul Local al Comunei Cristian, întrunit în ședința ordinară din data de 27.11.2007, analizând proiectul de hotărâre inițiat de către primarul comunei împreună cu referatul nr. 3846/2007; și având în vedere faptul că la nivelul județului Sibiu se va înființa Asociația de dezvoltare intercomunitară "Asociației de Apă Sibiu" lucru necesar în vederea asocierii Consiliului Local al comunei Cristian,

In conformitate cu prevederile Legii nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice, precum și ale Legii nr. 241/2006 privind serviciul de alimentare cu apă și de canalizare, a hotărât asocierea comunei Cristian, prin Consiliul Local Cristian, în cadrul Asociației de dezvoltare intercomunitară "Asociația de Apă Sibiu", persoană juridică de drept român, înființată conform art. 11 și următoarele din Legea nr. 215/2001 republicată. (a se vedea Hotărârea nr. 92/ 27.11.2007 privind asocierea CL Cristian la Asociația de Apă Sibiu)

Rețelele de canalizare

Se fac numai pentru apa uzată provenită din gospodării, unități social-culturale și industria locală.

Canalizarea se va executa din tuburi PVC 60 - amplasate subteran la adâncimi 2+4 m.

Apele uzate în final sunt colectate într-o stație de epurare amplasată aval de localitate (cea 900 m) pe malul drept al râului Cibin.

Stația de epurare respectă normativul NTPA 001/2002 aliniat la normele comunității europene.

Deversarea apelor epurate se face în râul Cibin, cota de amplasare a stației este la un nivel protejat de viituri pe râu la asigurarea 5% cu verificare la 1%.

Debitul de apă uzată ce se va epura este: $Q_{c\text{zimax}} = 1321,056 \text{ mc/zi} = 15,29 \text{ l/s}$

1.4.4. Termoficarea - Alimentare cu căldură

Încălzirea locuințelor se face pe sistem individual cu lemne au cu gaz. În localitate nu există instalații de termoficare – cu excepția instalațiilor de încălzire centrală private ce echipează construcții – investiții efectuate după 1990.

1.4.5. Echiparea energetică - Rețele electrice

Ca sursă de alimentare cu energie electrică este Sistemul Energetic Național, prin rețele de distribuție de medie tensiune existente în zonă.

Alimentarea consumatorilor se face prin interaiediu posturilor trafo de 20/0,4 Kv în cabine zidite sau aeriene, a căror amplasamente sunt indicate în planul de situație.

Alimentarea acestor posturi se face prin rețele de medie tensiune aeriene sau subterane.

Distribuția energiei electrice se face prin rețele aeriene sau subterane de joasă tensiune.

Traseul acestora rețele urmărește în general traseul străzilor din localitate.

În general strategia dezvoltării acestor rețele – în occident – se recomandă a fi efectuată în subteran, motivațiile fiind multiple. Cea mai importantă o reprezintă imaginea dezorganizată a rețelilor aeriene ce împietează imaginea rustică și medievală a localităților din sudul Transilvaniei.

1.4.6. Alimentarea cu gaze naturale

În prezent în comuna Cristian există o distribuție de gaze naturale, formată din conducte stradale, branșamente și instalații de utilizare individuale.

Alimentarea cu gaze naturale a comunei se realizează din conducta de transport diametru de 8 țoli Ocna Sibiului - Cristian prin intermediul unui racord presiune înaltă cu diametru de 4 țoli.

Reducerea presiunii gazelor se realizează prin intermediul unei stații de predare reglare - măsurare, amplasată la marginea localității în zona fermei de berbecuți.

Conductele de distribuție urmează sistemul stradal existent fiind pozate atât subteran cât și aerian.

Introducerea distribuției de gaze naturale, s-a făcut de către locuitorii comunei, prin contribuție bănească individuală. În acest sens, conductele de distribuție, au fost dimensionate numai pentru alimentarea cu gaze naturale a imobilelor existente.

1.4.6. Telecomunicații

În prezent rețea de telecomunicații a fost modernizată prin introducerea cablurilor moderne, fapt care a condus la creșterea / numărului de abonați.

Abonații existenți în prezent sunt conectați la centrala telefonică digitală din localitate.

De asemenea există arii de acoperire pentru toate sistemele de telefonie digitală. Trebuie subliniat faptul că în prezent pe amplasamentele propuse pentru dezvoltare se găsesc instalații de telecomunicații (cabluri telefonice intermediere) de a căror prezență trebuie ținut seama la amplasarea de construcții noi.

1.4.7. Gospodăria comunală

Gospodărie comunală Resturile menajere sunt colectate individual în gospodării și duse la depozitul ecologic din apropierea localității, situat în partea de nord a teritoriului administrativ.

1.5 INFRASTRUCTURA DE SUSȚINERE A ACTIVITĂȚILOR ECONOMICO - SOCIALE

Administrație publică – PATRIMONIU

Inventarul bunurilor care aparțin domeniului public al comunei Cristian cf. Inventarului întocmit de Comisia specială pentru întocmirea inventarului bunurilor care alcătuiesc domeniul public al Comunei – a se vedea Anexa nr. 26 și însoțit de Consiliul Local prin Hotărârea nr. 22/24.04.2001 (de verificat M.O: nr. 689 Partea I – 19 septembrie 2002 – Anexa 59)

Nr. crt	Cod clasificare	Denumirea bunului	Elemente identificare	Anul dobândirii sau al dării în folosință	Valoarea de inventar	Observații
1	1.6.4.	Clădirea Primăriei Cristian din cărămidă cu șarpantă de lemn și învelitoare de țiglă	Cristian, str. I, nr. 1, CF 899 top 1030, 1031, 1032	1909, prin construire	457.400	Trebuie introduse grupuri sociale (2009)
2	1.6.2.	Căminul cultural din cărămidă cu șarpantă din lemn și învelitoare țiglă	Cristian, str. XI, nr. 30 CF4646, nr. top 618/1	1976, prin construire	1392.060	Sala de spectacole necesită reabilitare integrală, RK + încălzire centrală (2010)
3	1.6.2.	Clădirea muzeului sătesc din cărămidă cu șarpantă din lemn și învelitoare țiglă	Cristian, str. IV, nr. 27, CF 3542, top 125, 126	1887, prin naționalizare	40.000	Trebuie reabilitată (în 2009)

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

4	16.2.	Școală generală din cărămidă cu șarpantă din lemn și învelitoare de țiglă	Cristian, str. V, nr. 8, CF 6731, top 938, 939, 940	1909, prin construire	1168850	Este revendicată, în litigiu cu biserica evanghelică
5	1.6.2.	Școala generală din cărămidă cu șarpantă de lemn și învelitoare din țiglă	Cristian, str. V, nr. 17, CF 6371, top 949, 950, 951	1909, prin construire	451.540	Este revendicată, în litigiu cu biserica evanghelică
6	1.6.2.	Clădire din cărămidă cu șarpantă din lemn și învelitoare din țiglă	Cristian, str. XI, nr. 50, CF 6731, top 637, 637/A/2,617	1937, prin construire	314.550	Vechea școală românească – între 2008-2009 SF, proiect, în 2010 RK
7	1.6.2.	Grădinița din cărămidă cu șarpantă din lemn și învelitoare din țiglă	Cristian, str. XI, nr. 30, CF 6731, top 618/2	1909, prin construire	360.300	Igienizare anuală și soluționare etanșeități 2012
8	1.6.2.	Dispensar veterinar din cărămidă cu șarpantă din lemn și învelitoare din țiglă	Cristian, str. I, nr. 18, CF 2104, top 110A, 110	1940, prin Decreat 223/1974	79.570	A fost vândută prin privatizare medic veterinar Dumitru Câmpean
9	1.6.2.	Dispensar uman din cărămidă cu șarpantă din lemn și învelitoare din țiglă	Cristian, str. IV, nr. 15, CF989, top 138, 139	1920, prin construire	342.000	Necesită reabilitare și modernizare (în 2008)
10	1.6.2.	Baia comunală – din cărămidă cu șarpantă din lemn și învelitoare și țiglă	Cristian, str. XI, nr. 9, top 418 A/1	1952, prin construire	200.000	A fost transformată în cantină socială – aici se țin botezurile. Necesită reabilitarea în 2010 (execuția)
11	2.14.5	Moara comunală – din cărămidă cu șarpantă din lemn și învelitoare din țiglă	Cristian, str. IV, nr. 28, CF 989, top 980, 981	1920, prin construire	206.442	A fost închisă în 2006; este în stare de funcționare dar nerentabilă – în prezent
12	2.14.5	Moara din cărămidă cu șarpantă din lemn și învelitoare din țiglă	Cristian, str. XVIII, nr. 15, CF 989, top 875/1, 876	1909, prin construire	206.442	Moara a fost transformată în secție de tractoare și vândută în 1995
13	1.8.1.	Fântâni publice 5 buc	Str. I, nr. 1; str. XXI, str. XXII	1952, prin construire	10.000	Fântânile există și apa este potabilă. Necesită igienizare periodică
14	1.3.17.2	Punți de beton 4 buc	Str. XVI, XV, VII, VII	1971, prin construire	12120000	
15	1.3.17.2	Jgheab de beton 24 buc	Pășune, 2,5 x0,8 m	1993, prin construire	849.209	

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

16	1.3.17. 2.	Podete din beton 24 buc	288 m	1985, prin construire	2.400.000	
17	1.2.7.	Stâne din lemn 2 buc	Pășunea „Beșineu”	1994,	1.119.000	Există, sunt concesionate
18	1.2.7.	Saivan din cărămidă 2 buc	Pășunea „RAZI” „VALEA SĂLCII”	1977, prin construire	1.900.000	„
19	1.2.7.	Adăpost ciurdar	Pășunea „RAZI”	1993, prin construire	141.800	Există, este utilizabil
20	1.3.7.2.	Străzi de la I-XXIV	S= 110.836 mp	înființare		
21	1.6.2.	Baza sportivă cu vestiare	Cristian, str. IX, nr. 12, parcela cadastrală nr. 920, s=16.598 mp	1947, prin expropriere		Necesită reabilitarea și modernizarea vestiare și grupuri sociale (2014)
22	1.3.7.	Drumuri vicinale	L= 7235 m, L 4 m, S= 28.940 mp	Legea nr. 18/1991		

Inventarul mijloacelor fixe necesită completări și clarificări, administrația actuală propunând ca termen de finalizare anul 2009.

DESCRIEREA OBIECTIVELOR CLASATE MONUMETE ISTORICE

din

COMUNA CRISTIAN

MONUMENTE ISTORICE: CELE DOUĂ BISERICI:

- biserica ortodoxă cu hramul "Buna Vestire"
- biserica evanghelică "Sf. Servatius"

BISERICA ORTODOXĂ CRISTIAN cu hramul "Buna-Vestire" - 1790, pictată în 1790-1805, 1971 de I. Zugravu, Ciobanu Firmilian Gh. și Trăsculescu L. A fost restaurată pictura.

MUZEUL LANDERILOR DIN JUDEȚUL SIBIU. Landerii au fost saxoni veniți din Austria (după 1730); urmașii acestora locuiesc în prezent în România - numai în trei sate din Județul Sibiu - Apoldu de Sus, Cristian și Turnișor (fost sat, în prezent cartier al municipiului Sibiu) . De menționat că în Cristian s-au stabilit și sași și landeri. În Transilvania, landerii s-au stabilit numai în cele 3 localități. **Muzeul sătesc a fost reorganizat în "Muzeul Landerilor" prin Hotărârea Consiliului Local din 1997**

LISTA MONUMENTELOR ISTORICE-SIBIU 2003

PATRIMONIUL CULTURAL DIN COMUNA CRISTIAN

LISTA MONUMENTELOR ISTORICE DIN COMUNA CRISTIAN 2004

Conform Ministerului Culturii și Cultelor

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Institutul Național al Monumentelor Istorice

Nr. Crt.	Cod LMI 2004	Denumire	Localitate Adresa	Datare
	Situri arheologice			
1	SB –I-s-B-11958	Cetate țărănească	Cristian	Sec. XIV-XV epoca medievală
2	SB –I-s-B-11959	Așezare rurală	Cristian	Sec. II-III Epoca romană
	Monumente istorice			
3	SB-II-m-B-12368	Casă, azi Muzeul Sătesc	Cristian, str. IV 27	Sec. XVIII
4	SB-II-a-A-12369	Ansamblul bisericii evanghelice fortificate	Cristian, str. X 44	Sec. XIII-XVIII
5	SB-II-m-A-12369.01	Biserica evanghelică	Cristian, str. X, 44	Sec.XIII, 1480-1495 (transf.); sec. XVIII
6	SB-II-m-A-12369.02	Incintă fortificată interioară (fragmente)	Cristian str. X 44	Cca 1500
7	SB –II-m-A-12369.03	Turnul octogonal	Cristian, str. X 44	Cca 1580
8	SB –II-m-A-12369.04	Incintă fortificată exterioară, cu trei turnuri,poartă	Cristian, str. X 44	Cca 1500
9	SB –II-m-A-12369.05	Zwingerule cu casa parohială evanghelică	Cristian, str. X 44	Cca 1550
10	SB –II-m-B-12370	Biserica ortodoxă „Buna Vestire”	Cristian, str. XIII, 6	1790
11		Casă de locuit	Cristian, str.	

Notă: pentru o bună marcare se vor amplasa plăcuțe de identificare standardizate a monumentelor istorice

ZONE DE PROTECȚIE DE ARHITECTURĂ

Evaluarea generală a zonelor de protecție

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Pentru evaluarea calității de suprafețe protejate și implicit, conservarea și folosința sa, trebuie avute în vedere considerente de natură artistică, etnografică sau urbană.

Ansamblurile istorice se compun din construcții individuale, părți ale patrimoniului construit, dar cuprind și părți ale peisajului (grădini, cimitire).

Un ansamblu poate fi valoros datorită arhitecturii, unității sau integralii în peisaj.

Cuprinzând un concept mai larg decât înțelesul tradițional al termenului, cuprinzând toate elementele cu o încărcătură istorică: rețea stradală, imagini de sate, silueta așezării, ansambluri de străzi sau cartiere, grupuri de gospodării, aliniament stradal, ansambluri arhitectonice.

În pofida revoluției tehnice de după cel de al II-lea război mondial, în Transilvania s-au păstrat structuri rurale istorice. În asemenea situații este nevoie de a fi ocrotite de zone rezervate. Cea mai mare parte a gospodăriilor este situată pe parcelarul istoric, păstrat fără modificări esențiale.

Se poate constata însă o înlocuire a clădirilor vechi, nu neapărat în momentul acesta, ci de-a lungul timpului, datorită invaziei armatelor dușmane, epidemiilor, incendiilor sau alte calamități.

Cea mai gravă înlocuire a tradiției se întâmplă prin modificarea golurilor la fațadă, a acoperișurilor, a finisajelor.

La începutul sec. XX și în perioada interbelică (1920-1935) se observă construirea de locuințe cu elemente decorative specifice, dar care păstrează gabaritele și modul de amplasare pe parcelă.

La baza evaluării au stat hărțile localităților din „Ridicarea Francesco -Josefină”, (1914) se. 1:20.000, „Ridicarea Josefină”, (1975) se. 1:20.000, și „Sibiul și împrejurimile sale”, (1838), se. 1:20.000 furnizate de Institutul de cercetări socio-umane Sibiu precum și hărțile topografice, se. 1:5.000 furnizate de O.J.C.G.C. Sibiu.

SITURI ARHEOLOGICE

Anul primei atestări scrise: 1223; în descrierea limitelor de hotar ale localității Cisnădioara apare

Insula Christiana

Denumirile comunei de-a lungul vremurilor

Cristian (Keresztenysziget, Grossau, Au, Grisaa, Grusaa, Insula Cristiani), comună

1. Din pădurea de mai sus de *Schleifengraben* provine un răzuitor, probabil neolitic. O ceașcă plată de lut fără fund s-a descoperit în același punct (MNB).
2. Pe teritoriul localității se află o așezare Coțofeni. Perieghezele Cercului de istorie veche și arheologie al ULBS au dus la găsirea unei așezări Coțofeni, la N de localitate, pe un deal.
3. Așezarea de la *Gara CFR* se află pe terasa înaltă a râului Cibin. Materialele ceramice sunt preistorice. S-a descoperit și un topor de piatră șlefuită.
4. În partea de S a localității, la punctul *In Văi I*, aflat pe o terasă cu o pantă domoală, s-au descoperit fragmente ceramice aparținând culturii eneolitice Coțofeni (?).
5. Pe malul din stânga al pârâului Lupului, la punctul *In Văi II*, situat tot la S de localitate, s-au recoltat materiale ceramice ce pot aparține bronzului timpuriu.
6. La E de sat, pe malul Cibinului, se află urmele unor construcții romane marcate prin cărămizi și ceramică (punctul este localizat greșit de Marțian în satul Cristian, județul Brașov, cu precizarea topografică *Steinberg*, care este, de fapt, numele medicului care a semnalat descoperirile).
7. În partea de NV a satului, către fostele vii terasate, se află o așezare daco-romană în care s-a descoperit și o monedă de secolul III

8. Dintr-un loc neprecizat provine un fund de vas cu marcă de olar compusă dintr-o cruce încadrată într-un cerc. Vasul poate fi datat în perioada secolelor VIII-IX.

9. Biserica luterană, o fostă bazilică romanică purtând hramul *Sf. Servatius*, mai păstrează câteva părți originale din secolul XIII, și anume: etajele de jos ale clopotniței cu tribuna de la etaj, câteva travee cu bolți în cruce din nava laterală de N și urmele ferestrelor semicirculare ale navei centrale, astupate ulterior.

Sub influența șantierului de la Cluj s-a refăcut, după mijlocul secolului XIV, partea de E a monumentului, executându-se aici un cor gotic flancat de altare laterale.

Spațiul central are trei travee, iar cele laterale au câte două travee și o înălțime ceva mai redusă.

Spre sfârșitul secolului XV s-a procedat la reconstruirea navelor, realizându-se o hală amplă cu patru travee. Din această perioadă, respectiv din 1480, s-a păstrat un contract cu meșterul sibian Andreas Lapidica, referitor la lucrările de pietrărie. Noua biserică hală în stilul goticului târziu este terminată în anul 1495.

Biserica a fost înconjurată, probabil, încă din secolul XIII de o curtină simplă, însă construcția puternicei cetăți poate fi plasată în jurul anului 1500. Fortificația este o incintă dublă ce urmează un traiect pentagonal neregulat și este întărită cu turnuri. Distanța păstrată între cele două ziduri este de 3 m.

În jurul anului 1550 este construită o incintă secundară, situată la N de incinta principală, iar în anul 1580 este ridicat turnul mare octogonal. După unele păreri, acest turn ar fi fost o veche capelă transformată doar în secolul XVI.

În colțul de SE al casei parohiale, orientat spre incinta secundară, se mai află un *amvon de ciumă*, un amvon din care preotul predica în vremuri de epidemii credincioșilor adunați sub cerul liber.

Sursa: Universitatea Lucian Blaga, Sabin Adrian Luca, Zeno Karl Pinter, Adrian Georgescu - Repertoriul arheologic al județului Sibiu, Situri, Monumente arheologice și istorice – Editura Economică Sibiu, 2003, pag. 90-92

CETATEA ȚĂRĂNEASCĂ DIN CRISTIAN

Este compusă din biserică fortificată și incinta de apărare. Biserica este monument istoric și are hramul "Sf. Servatius". A fost ridicată în a doua jumătate a sec. al XIII-lea ca o basilică romanică cu trei nave. De la această construcție s-au păstrat partea de jos a turnului - clopotnița cu empora de turn; partea de vest a navei laterale nordice, care era înzestrată cu o boltă în cruce, partea de vest este despărțită de biserică și mai prezintă resturi de console; un rest de zid al navei laterale sudice și un capitel de la prima arcadă.

Între 1480-1495 această bazilică romanică a fost transformată de meșterul Andreas Lapidica (care a reclădit și biserică din Moșna în stilul gotic târziu), într-o biserică-sală cu trei nave și trei altare, cel al colateralei nordice fiind transformat ulterior în sacristie. Nava centrală a fost acoperită cu o boltă cu nervuri, așezată pe șase pilaștri octogonali. Bolțile cu lunete de azi ale navelor laterale datează din sec. al XVIII-lea, Biserica este luminată de ferestrele gotice. În scopuri de apărare, cele patru arcade ale turnului de vest au fost zidite, turnul fiind supraînălțat cu încă două etaje. În anul 1805 este supraînălțat cu încă o dată și înzestrat cu patru turnuri mici.

La sfârșitul sec. al XV-lea și începutul sec. al XVI-lea, cetatea bisericească a fost mărită cu un zid dublu de incintă. Dintre cele cinci turnuri clădite s-au păstrat numai patru. Al cincilea, de deasupra vechii intrări în cetate a fost dărâmat de apele Cibinului. Pe la mijlocul sec. al XVI-lea se adugă părții de nord a curtinei două curți. În jurul anului 1580 se clădește între incinta interioară și cea exterioară un turn pentagonal cu o galerie de apărare pe console. Mai târziu s-a dărâmat incinta interioară pe părțile de nord, est și sud-est, galeria de apărare a turnului pentagonal, acoperișul fiind așezat pe ziduri.

Altarul cu răstignirea, ca tablou principal, datează din anul 1719 și este un document al artei baroce din țară. Încadrarea altarului în stil rococo a fost adăugată la sfârșitul sec. al XVIII-lea.

Casa parohială cu etaj a fost construită din piatră și cărămidă pe la 1500. Este un monument istoric.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Notă CR:

Andreas (Andrei) (sec. 15), meșter pietrar și constructor originar din Sibiu. A construit și a decorat bisericile din Moșna (1480-1486) și Cristian (1486-1498); tot el a efectuat lucrările de transformare ale bisericii din Așel în 1499. Stilul său, stufos și înflorit, este specific goticului târziu.

Bibliografie: *Vasile Drăguț - Dicționar enciclopedic de artă medievală românească - Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976.*

Biserica ortodoxă română "Buna Vestire" din Cristian

Se cunoaște că la 1790 biserica era terminată, deși altarul este mult mai vechi. Dintr-o biserică veche s-a păstrat numai altarul, corpul actualei biserici construindu-se în continuarea lui. Monumentul de proporții reduse ale unui paraclis se leagă de tradiția bisericilor romanice ale Transilvaniei înălțate între sec. XIII și XV. Turnul clopotniță este deasupra intrării, la apus. Întreaga biserică este pictată în frescă de Vasile și Ioan Zugrav. Pictura a fost refăcută între 1960-1961 și 1969-1971.

Cetatea țărănească din mijlocul comunei cuprinde mai multe monumente construite în etape:

Biserica evanghelică, inițial romanică (s-a păstrat numai partea inferioară a turnului vestic), a fost reconstruită gotic, de către meșterul Andreas din Sibiu care i-a dat înfățișarea unei hale cu trei nave, corul fiind flancat de două capele de două capele (1486-1498). În sec.16, a fost construită incinta fortificată, de plan poligonal, cu două rânduri de curține întărite cu turnuri. Pe latura de nord a fost adăugată o incintă secundară;

Biserica ortodoxă (sec.18) este un frumos exemplu de arhitectură barocă adaptată exigențelor de cult și artistice ale populației autohtone (plan navă, naosul boltit cu cupolă elipsoidală, pronaosul boltit "a vela", turn vestic.) Picturi murale din 1790, executate de Ion Zugrav, și din 1805.

Bibliografie:

Dicționar enciclopedic de artă medievală românească - Vasile Drăguț - Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976, pag. 113

REGULAMENT DE URBANISM ZONĂ DE PROTECȚIE

REGULAMENT LOCAL DE URBANISM

Regulamentul Local de Urbanism este o documentație de urbanism cu caracter de reglementare care cuprinde prevederi referitoare la modul de utilizare a terenurilor, de realizare și utilizare a construcțiilor pe întreg teritoriul localității - în cazul Regulamentului aferent Planului Urbanistic General (PUG).

Regulamentul Local de Urbanism **constituie act de autoritate al administrației publice locale** și se aprobă de către Consiliul local, pe baza avizelor obținute, în conformitate cu prevederile Legii nr. 50/1991-republicată (*după aprobare, în Regulament se specifică numărul și data aprobării*). Dacă prin prevederile unor documentații de urbanism (Planuri Urbanistice Zonale) pentru părți componente ale localității se schimbă concepția generală care a stat la baza Planului Urbanistic General aprobat pentru localitatea CRISTIAN, este necesară modificarea Planului Urbanistic General, conform legii.(trebuie specificat faptul că se vor aduce modificări legislației de întocmire a PUG-urilor și PUZ-urilor)

Modificarea Regulamentului Local de Urbanism aprobat se va face numai în spiritul prevederilor Regulamentului General de Urbanism; aprobarea unor modificări ale Planului Urbanistic General și implicit, ale

Regulamentului Local de Urbanism, se poate face numai cu respectarea filierei de avize-aprobare pe care a urmat-o și documentația inițială.

La baza Regulamentului Local de Urbanism stau în principal: **Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării construcțiilor și unele măsuri pentru realizarea locuințelor (republicată în 2001), HGR nr. 525/1996 (aprobat în 2002) pentru aprobarea Regulamentului General de Urbanism, Ordinul MLPAT nr. 91/1991 privind formularele, procedura de autorizare și conținutul documentațiilor, precum și celelalte acte legislative specifice sau complementare domeniului. În cadrul Regulamentului Local de Urbanism se preiau toate prevederile cuprinse în documentații de urbanism sau amenajarea teritoriului aprobate conform legii: Planurile de Amenajare a Teritoriului Național, Planuri de amenajare a unor teritorii zonale, Planul de Amenajarea Teritoriului Județean, Planuri Urbanistice Zonale sau de detaliu aprobate, întocmite anterior elaborării Planurilor Urbanistice Generale.**

Regulamentul este întocmit pe baza Planului Urbanistic General - etapa finală-, proiect nr. 34006/2002, elaborat de S.C. PROIECT S.A. SIBIU.

Planul Urbanistic General împreună cu Regulamentul Local de Urbanism aferent, cuprinde norme obligatorii pentru autorizarea executării construcțiilor pe orice categorie de terenuri, atât în intravilan cât și în extravilan, în limitele teritoriului administrativ al localității. Se exceptează construcțiile și amenajările cu caracter militar și special, care se autorizează și se execută în condițiile stabilite de lege. Intravilanul este format din suprafețele de teren destinate construcțiilor și amenajărilor din localitate - trup de bază și trupuri izolate.

Autorizarea directă a executării construcțiilor pe teritoriul intravilan și extravilan al localităților rurale se va face de către autoritățile administrației publice locale potrivit competențelor stabilite de Legea 50/91 (republicată în 2001) privind autorizarea executării construcțiilor și unele măsuri pentru realizarea locuințelor, de Legea administrației publice locale nr. 69/91 (republicată).

Intravilanul aprobat conform legii și figurat în planșa de REGLEMENTARI a Planului Urbanistic General, va fi marcat pe teren, prin borne, potrivit Legii cadastrului și publicității imobiliare nr. 7/1996.

Zonificarea funcțională a localității se stabilește în funcție de categoriile de activități pe care le cuprinde localitatea și de ponderea acestora în teritoriu, în conformitate cu prevederile art. 14 din Regulamentul General de Urbanism:

Localitatea CRISTIAN este împărțită convențional în unități teritoriale de referință astfel:

C - zona centrală (zonă constantă protejată CP)

Lm, Lp, L - unități teritoriale de locuit

IS - zona industrie și servicii

A - zonă unități agricole

GC - zonă de gospodărie comunală și cimitir

TE - zona pentru echipare tehnico-edilitară

CC - zonă pentru căi de comunicație și construcții aferente

P - zonă teren sportiv și perdele de protecție

Zonele funcționale stabilite sunt puse în evidență în proiectul " PLAN URBANISTIC GENERAL- ETAPA FINALĂ - CRISTIAN", proiect nr. 34006/2002, planșa nr. A5 - 44916, elaborat de S.C. PROIECT S.A. SIBIU.

Tipurile de zone funcționale din interiorul localității CRISTIAN sunt următoarele:

C - ZONA CENTRALĂ

Zona centrală este delimitată de limita proprietăților cu front la: strada I, de la nr. 2 și nr. 1 la nr. 22 și nr. 23 strada II, de la nr. 2 și nr. 1 la nr. 16 și nr. 15 strada IV strada X, strada XIII, de la nr. 23 și nr. 47 la nr. 40 și nr. 44 strada IX de la nr. 2 la nr. 10 și nr. 5; 7 și 9

LM - ZONA DE LOCUIRE SI FUNCȚIUNI COMPLEMENTARE

Zona cuprinde *intravilanul* localității. Este alcătuită din unitățile teritoriale de referință:

- Lp - zonă cu locuințe mici de tip rural cuprinse în zona de protecție a monumentelor istorice
- Lm - zonă de locuințe de tip rural
- L — zone propuse pentru locuințe
- Lv - trup case de vacanță pe Valea Mărăjdiei

IS - ZONA UNITĂȚILOR DE INDUSTRIE SI SERVICII

Zona I este amplasată în partea de vest a localității, delimitată de calea ferată și limita intravilanului.

Zonele IS sunt zone propuse de introducere în intravilan pentru industrie nepoluantă și servicii (autoservice, benzinării, moteluri, restaurante).

A - ZONA UNITĂȚILOR AGRICOLE A1 și A2 - amplasate în estul localității A3 și A4 - amplasate în nordul localității A5 și A6 - amplasate în vestul localității A7 - amplasată în trup în estul localității

GC - ZONA DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ / CIMITIRE

GC 1 - cimitir ortodox amplasat în nordul comunei GC 3 - cimitir evanghelic amplasat în vestul localității

GS 1 - chmtir de animale

GS2 - saivane IAS și depozit ecologic deșeuri menajere și industriale în trup 2

TE - ZONA PENTRU ECHIPARE TEHNICO-EDILITARĂ

TE 1 - stație epurare la sud-est de localitate

TE 2 - stație tratare și rezervor de apă

CC - ZONA PENTRU CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI CONSTRUCȚII AFERENTE

CC r - subzona căi rutiere :

drum național DN1 - străzile XI și strada XIII

drumul județean DJ 106 E - strada II, strada IV și strada X CCf - subzona căi ferate: traversează localitatea de la est la vest, delimitată de zona industrială și zona de locuit

CCf1 în sudul localității

CCf2 în estul localității CCa - zona cu pista aeroportului Sibiu aflată la limita estică a teritoriului intravilan.

P - ZONĂ TEREN SPORTIV ȘI PERDELE DE PROTECȚIE

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Ps - teren sport - amplasat în estul localității. Pp - perdele protecție

În Regulamentul local de urbanism la nivel de zone funcționale s-au stabilit reglementări specifice pe articole grupate în trei capitole: generalități, utilizare funcțională, condiții de amplasare și conformare a construcțiilor.

Unitățile teritoriale de referință sunt evidențiate în planșa nr. A5-44916 din proiect nr. 34006/2002.

De interes major pentru dezvoltarea localității este:

Zona Centrală delimitată de limita proprietăților cu front la: strada I, de la nr. 2 și nr. 1 la nr. 22 și nr. 23 strada II, de la nr. 2 și nr. 1 la nr. 16 și nr. 15 strada IV strada X strada XIII, de la nr. 23 și nr. 47 la nr. 40 și nr. 44 strada IX de la nr. 2 la nr. 10 și nr. 5; 7 și 9. **Funcțiunea dominantă a zonei:** instituții și locuințe. Funcțiunea dominantă este locuirea.

Zona cuprinde locuințe cu caracter rural (gospodării individuale) cu regim de înălțime majoritar subsol înălțat și parter. Zona centrală cuprinde locuințe din zona de protecție a monumentelor istorice.

Fondul construit existent este alcătuit din construcții datând din secolul XVII -XVIII și se prezintă în stare bună sau mediocră.

Lista monumentelor istorice cuprinde la pozițiile: 33B208 - Cetatea țărănească cu biserica evanghelică sec. XIV-XV. 33B281 - Casă - muzeu sătesc sec. XVIII

Funcțiuni complementare admise zonei

Zona centrală cuprinde următoarele funcțiuni complementare:

- unități pentru instituții și administrație publică:
 - Primărie, CEC, Poșta Română, Oficiul Romtelecom și Poliție
- unități de învățământ
 - Școala generală
 - Grădiniță
- unități comerciale: brutărie, magazin, bufet + baruri, restaurant + hotel
- unități sanitare: dispensar uman + farmacie
- culte: -Biserica evanghelică cu cetatea sătească și casa parohială
- cultură: cămin cultural + muzeu sătesc+ librărie
- prestări servicii și producție: moară+ reparații radio – TV

În **zona centrala C** se pot autoriza locuințe cu regim de înălțime P +1E cu unități de comerț și prestări de servicii și utilitate publică în construcțiile autorizate și vor avea înscrise în autorizația de funcționare condiții care să asigure protecția acustică a zonelor limitrofe. Funcționarea acestora este condiționată de obținerea autorizației de mediu, autorizației PSI și Inspectoratul de Poliție Sanitară și Medicină Preventivă - după caz. Utilizarea funcțională a terenurilor specifică utilizări permise, utilizări permise cu condiții și utilizări interzise

ZONĂ DE LOCUIT CU CLĂDIRI DE TIP RURAL (LM)

Tipuri de subzone funcționale

Tipurile de subzone funcționale care se întâlnesc în cadrul zonei de locuit a localității sunt:

- a) **Lp - Subzona locuințe protejate** - locuințe cuprinse în zona de protecție monumente istorice

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Lp1 - este în partea de est, între zona centrală și Lm2, și cuprinde str. VI de la nr. 5 la nr. 12, str VII de la nr. 2 până la 9 și str. VIII nr. 2.

Lp2 - este între zona centrală și Lm3 și cuprinde str. I de la nr. 11 și 12 la nr. 31 și 30

Lp3 - este între zona centrală, Lm6 și râul Cibin și cuprinde str. XVI de la nr. 1 la 24, str. XV nr. 2,4 și str. V nr. 12A

Lp4 - este limitată de râul Cibin la sud, zona centrală la est și o porțiune din DN1 la nord. Cuprinde străzile XIX între numerele 14 -60 până la 54 și străzile XI și XII.

b.) Lm - Subzona locuințe de tip rural

Lm1 - este amplasată pe DN1 la limita estică a localității, cuprinde str. XIII de la nr. 41 la 44 și str. VIII între nr. 39 - 41 și 49 - 50

Lm2 - cuprinde str. VIII între numerele 2-3 până la 36-38, str. IX, str. VII nr. 11 și str. VI nr. 12.

Lm3 - este amplasată în sud estul localității între zona agricolă și CF. Cuprinde str. I de la 32 la 35 și str. XX.

Lm4 - este între zona centrală și CF. cuprinde str. II de la 1 la 18 și 30 -36, str. XXIII și str. III

Lm5 - cuprinde zona construită la sud de CF până la limita perimetrului

Lm6 - la vest de zona centrală, între râul Cibin și cimitirul evanghelic. Cuprinde străzile XVI partea vestică, XIX, XVIII, XVII, V și XV.

Lm7 - în partea de vest a localității între râul Cibin și actualul perimetru la nord. Cuprinde str. XIII de la nr. 63 la 56

Lm8 - la sud de cimitirul ortodox. Cuprinde DN1 între Poliție și nr. 50 și 60.

Lm9 - în partea de nord a localității până la limita perimetrului constructibil. Pentru zona Lm9 a fost întocmit un plan urbanistic zonal.

c.) L - Zone propuse pentru lotizare

L1 - lângă Institutul de Montanologie

L2 - în spatele terenului de sport - zona Livezile mici

L3 - lângă CF la est pe str. XX - în sudul localității între CF și limita teritoriului intravilan pe drumul DJ spre Orlat.

L5 - în partea de vest în spatele cimitirului evanghelic.

L6 - în continuarea actualului perimetru în zona vestică pe DN1 și lunca Cibinului.

L7 — în partea de nord lângă zona agricolă.

L8 - deasupra bisericii ortodoxe. Este cuprinsă în zona de protecție a monumentului având condiții deosebite.

Funcțiunea dominantă a zonei este locuirea. Fondul construit existent se compune din locuințe cu specific rural (gospodării individuale) cu regim de înălțime parter, subsol înălțat + parter sau subsol + parter + etaj. **Funcțiuni complementare admise zonei**

în zona de locuit avem și funcțiuni complementare astfel:

-în Lm3 - unitate de producție S.C. CRISTIANA SD3 S.A.

-în Lm8 - Poliția

-în Lp2 - Dispensar veterinar

-în Lp3 - școală

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

-în Lp4 - cămin cultural, grădiniță, pensiune, biserica ortodoxă „Buna Vestire” cu cimitir care este monument istoric, cuprinsă în listă la poziția 33B-280

ZONA UNITĂȚILOR AGRICOLE (A)

Zonele agricole din localitatea Cristian sunt:

A1 - este amplasată în estul localității și este delimitată de malul drept al râului Cibin, zona centrală și zonele Ip2, Lm2 și Lm3.

A2 - este adiacentă lui A1 la est și este propusă pentru extinderea zonei

A3 - este amplasat în nordul localității cuprinde Institutul de Montanologie.

A4 - este deasupra cimitirului ortodox

A5 - la vest de A4 - zonă propusă pentru extindere

A6 - la vest de localitate, delimitat de Lm6 și L5 și cuprinde serele

A7 - trup 7 la est de localitate.

Funcțiunea dominantă a zonei: Se păstrează funcția existentă de producție agricolă, zootehnică și depozitare A3 - are și funcție de învățământ - Institutul de montanologie

Se vor autoriza construcții parter, P+1.

Se va respecta distanța minimă de protecție între zona de locuit și unitățile care produc disconfort (unități zootehnice conform Ordinului Ministerului Sănătății, referitor la Nonnele de Igienă și Recomandările privind mediul de viață a populației nr. 536/1997.

ZONA UNITĂȚILOR DE INDUSTRIE ȘI SERVICII (I)

Comuna Cristian are o singură zonă industrială amplasată în partea de vest a localității, delimitată de calea ferată și limita intravilanului.

Se propun zone de industrie și servicii amplasate astfel:

I51- zonă la nord de DN1, la intrarea dinspre Sibiu.

I52- zonă la sud de DN1, la intrarea dinspre Sibiu.

I53- la vest de localitate în partea sudică a DN1 înspre Săcel.

I54- zonă adiacentă viitoarei ocolitoare a Sibiului în partea de nord-vest a localității destinată în special dotărilor și serviciilor.

Funcțiunea dominantă a zonei: Se păstrează funcțiunea industrială: întreprinderea de prefabricate electromontaj, iar în zonele propuse a fi introduse în perimetru vor fi amplasate *unități* industriale nepoluante și servicii: autoservice, benzinării, moteluri, restaurante.

ZONA DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ / CIMITIRE (GC)

Delimitări:

GC 1 - cimitir ortodox amplasat în nordul comunei

GC 2 - cimitir evanghelic amplasat în vestul localității, delimitat de zona centrală

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

GS 1 - cimitir de animale - amplasat în sud vestul localității în trup 8

GS 2 - saivane IAS și depozit ecologic deșeuri menajere și industriale la nord este de localitate în trup 2

Se păstrează amplasamentele cimitirelor. Extinderea lor se poate realiza numai pe bază de P.U.D. (Plan Urbanistic de Detaliu). S-a păstrat actualul amplasament al cimitirului de animale. Odată cu darea în folosință a depozitului ecologic, resturile menajere s-au depozitat aici.

In zona de gospodărie comunală(GC):

-distanța minimă de protecție sanitară a gropii de gunoi este de 1000 m;

-distanța *minimă* de protecție sanitară între cimitir și zonele de locuit este de 50 m de la limita cimitirului la limita lotului.

Distanțele de mai sus pot fi modificate pe baza studiilor de impact avizate de institute specializate.

La amplasarea și organizarea sistemului de salubritate se va urmări:

-gospodăriile individuale și locuințele colective vor avea amenajări pentru colectarea deșeurilor menajere (în pubele sau saci de plastic);

-se vor asigura platforme gospodărești și recipiente de sortare a materialelor adecvate valorificării (metal, hârtie, sticlă, lemn, textile, plastice);

-organizarea sistemului de salubritate se va face în funcție de destinația clădirilor aflate în zonă precum și a obiectivelor de utilitate publică propuse;

-amplasarea punctelor de colectare a gunoiului astfel încât funcțiunea, compoziția și aspectul arhitectural - urbanistic al zonei să nu fie afectat;

-organizarea corespunzătoare a colectării și depozitării gunoiului stradal;

-interzicerea depozitării întâmplătoare a gunoaielor, mai ales în zonele verzi, de-a lungul apelor, în păduri, etc.

Pentru zonele de gospodării comunale se prevăd împrejmuiri – pentru cimitir (împrejmuiri transparente) iar pentru stația de epurare, groapa de gunoi – împrejmuiri opace;

ZONA PENTRU ECHIPARE TEHNICO-EDILITARĂ (TE)

TE 1 - stație reglare gaz în nordul localității

TE 2 - stație epurare în trup 5 la sud-est de localitate

TE 3 - stație de tratare și bazin de apă la nord de localitate în trup 10

TE 4 - stație pompe trup 15 în nordul localității

Utilizări permise: în zona pentru echipare tehnico-edilitară (TE) se pot autoriza orice fel de construcții și amenajări care se pot racorda la infrastructura edilitară existentă cu capacitate corespunzătoare sau pentru a cărei extindere sau realizare există surse de finanțare asigurate de administrația publică, de investitori interesați sau care beneficiază de finanțări atrase potrivit legii.Orice construcție trebuie racordată la rețelele tehnico-edilitare existente.

În absența rețelei publice de canalizare a apelor menajere, s-a admis evacuarea apelor în sistem individual - fose septice vidanjabile periodic.

Apele rezultate din ploi și topirea zăpezii se vor dirija către șanțul de pe marginea drumului public.

ZONA, PENTRU CĂI DE COMUNICAȚIE ȘI CONSTRUCȚII AFERENTE (CC)

Tipuri de zone funcționale:

CC r - subzona căi rutiere :

- drum național DN1 - străzile XI și strada XIII
- drumul județean DJ 106 E - strada II, strada IV și strada X

CCf - subzona căi ferate: traversează localitatea de la est la vest, delimitată de zona industrială și zona de locuit: **CCf1 în sudul localității cu funcțiunea de gară, CCf2 în estul localității cu funcțiunea de canton**

CCa - zona cu pista aeroportului Sibiu aflată la limita estică a teritoriului intravilan.

ZONA, PENTRU TEREN DE SPORT ȘI PERDELE DE PROTECȚIE (P)

PS 1 - Terenul de sport amplasat în estul localității pe strada IX și delimitat de zona de locuit Lm2.

Pp 1 - Zonă verde pe malul râului Cibin

Pp 2 - Perdea de protecție de-a lungul căii ferate

Pp 3 - Zonă de protecție a stației de tratare a apei în trup 5

Funcțiunea dominantă: Teren de sport și serbări.

Perdele de protecție din plantație de pomi.

Note: Din analiza documentațiilor existente referitoare la Regulamentul Local de Urbanism și comparația acestuia cu alte materiale similare (a se vedea PUG- Regulamentul local de urbanism Zona Istorică al Municipiului Sibiu) sunt necesare îmbunătățiri substanțiale necesare perfecționării acestuia:

- îmbunătățirile trebuie aduse conținutului – zona centrală (perspective, case susceptibile de a fi clasate monumente)

-clarificări legate de rețelele de apă, canalizare (pluvială sau menajeră), gaz, curent electric (îngroparea acestora și revizuirea traseelor acestora)

-clarificări legate de aspectul exterior al construcțiilor (cu interdicțiile de rigoare)

-stabilirea unor reguli speciale privind fațadele comerciale, firmele, materialele utilizate și culorile

-clarificări legate de spațiile libere existente și amenajarea lor (parcări, locuri de joacă pentru copii, etc)

-perspectivele localității (porțile de intrare în localitate, panoramele localității – din turnul bisericii evanghelice și din perspectiva stațiunii de montanologie)

I.6. SISTEMUL DE EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT - CULTURA

(Educație-Învățământ-Cultura)

REPERE ÎN ISTORIA EDUCAȚIEI DIN CRISTIAN

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- 1540 prima pomenire a unui "dascăl"
- Înainte de 1570 se pomenește o școală particulară în localitate la care a predat un oarecare Simon Kuntschius.
- 1736 Preotul Andreas Eckhardt menționează în cartea de conturi că curțile școlii și ale predicatorilor se află într-o stare deplorabilă.
- 1750 Angajații comunității sunt preotul local, 2 predicatori, un rector, un "dascăl al fetelor" și un cantor. Acești trei dascăli predau la trei școli unde își au totodată și locuințele.
- 1850 Rectorul este propus spre a fi demisionat deoarece vrea să renunțe la latinescul "quem pastores laudavere". Se restaurează școala veche.
- 1898. În "Casa Domneasca" aparținând comunității politice a comunei se inaugurează o "creta" evanghelică, care funcționează până în 1920.
- 1844? Se construiește „școala veche,,
- 1896, ministerul culturii inițiază sărbătorirea „Mileniului,, în școlile din toată țara, pentru data de 9 mai (1000 de ani de existență a statului maghiar)
- 1904-1905 se construiește școala nouă
- 1913 ministrul cultelor Jankovich în. Cristian.
- 1919 pentru Cristian se mai scot la concurs încă două posturi de învățători pentru români.
- 2003- 15 septembrie, ministrul învățământului deschide anul școlar și ține o conferință de presă la Școala Cristian

Istoricul școlii noastre începe la fel ca istoricul multor școli din țara noastră. Acolo unde era un lăcaș de rugăciune, fie și într-o casă acoperită cu paie. era și școală. Preotul era și învățător, sau dacă nu cantorul.

În Cristian, comună preponderent germană timp de sute de ani, școala a avut titulatura de Școala Germană (1905- Elementar Volksschule) și Școală Românească (1905- Școală greco-orientală). De-a lungul timpului, în funcție de reformele administrative educaționale denumirea școlii s-a schimbat (...), în prezent fiind de „ Școala cu clasele I-VIII".

Școala germană din Cristian

Documente despre prima școală germană cu toate eforturile depuse nu au fost regăsite.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

În anul 1540 este atestat documentar pentru prima dată un dascăl în Cristian. Înainte de 1570 se amintește chiar de o școală particulară la care predă un oarecare Simon Muntius.

Episcopul Georg Daniel Teutsch vorbește în a sa „Istorie a sașilor” despre turnuri-școală. Există un asemenea turn și în Cristian, ce aparține bisericii evanghelice. În el există o încăpere de 16 mp, care pentru acele vremuri și la numărul mic de elevi ar fi fost adecvată scopului școlar. Acest turn a fost folosit pentru învățământ nu doar în vremurile de asediu ci și în vremurile de pace.

Turnul aflat încă în partea de vest a zidului de apărare se numește "Turnul - Școală". În ci se pătrunde din grădinița de „laxus”, pe o scară exterioară. Această scară astăzi nu mai există. Ni s-a spus că în vremea sosirii Landlerilor (1735) se făcea școală în trei încăperi, care astăzi nu mai pot fi găsite.

O încăpere cu uz școlar s-a aflat și în clădirea poștei de azi. Camerele se află doar în interiorul zidului de apărare, doar intrarea în poștă este în afara acestuia. În jurul anului 1880 au fost folosite ca și clase, încăperi ale caselor X/10 și IV/12.

Apoi a fost construită școala veche, care a fost renovată și etajată la mijlocul secolului XIX -1856. În aceeași clădire se țineau cursurile școlare dar cele mai multe încăperi au fost folosite ca locuințe pentru dascăli și predicatori. În prezent, în această clădire funcționează ciclul primar (6 clase).

În anul 1904/05 a fost construită școala nouă sub conducerea preotului Josef Georg Konnerth.

UNITAȚI CULTURALE SI DE INVATAMANT (existente la 1996)

- 1 Școală Generală clasele I-VIII, cu 3 corpuri de clădiri - dir. prof. Fanea Lazăr
- 1 grădiniță, dir. Scripcaru Rodica
- 2 cămine culturale: dir. Bălan Maria
- 2 biblioteci publice (în școală și în căminul cultural)

Bibliotecă cu 10.188 volume (la 31.12.1998) și 619 cititori înscriși; responsabilă Daniela Șerban Paler - tel: 559101 (Biblioteca ASTRA)

Librărie particulară: Jurca Paraschiva

Populația de 10 ani și peste – după nivelul școlii absolvite – la nivel de comună Cristian (2002)

Localitate	Total	Învățământ superior 1) de lungă durată 2) de scurta durată	Postliceal și de maiștri	Liceal	Profesional și de ucenici	Secundar inferior (gimnazial)	Primar	Fără școală Absolvită: a) total b) din care analfabeți	Școala absolvită nedeclarată
Cristian	3065	1)104 2) 10	59	474	715	1018	566	117- 51	2

Sursa: Direcția Județeană de Statistică – Recensământul 2002

Există în Cristian Asociația Sportivă Cibinul Cristian – asociație de fotbal în divizia județeană. Președinte Ovidiu Rusu

I.7 SĂNĂTATEA ȘI ASISTENȚA SOCIALĂ

I.7.1. Situația existentă în domeniul sanitar-medicină umană

La nivelul anului 1996 existau în Cristian :

1 DISPENSAR UMAN - în Cristian, str. IV, nr. 15, - 5 medici și 4 asistente: dr. Bălan Mihai

1 DISPENSAR VETERINAR - în Cristian, str. I, nr. 18, 2 medici și 2 tehnicieni veterinari; medic veterinar Buțiu Mircea

1.7.2. Situația existentă în domeniul medicinei veterinare

Pe teritoriul comunei se desfășoară anual două târguri autorizate în temeiul Ordinului nr. 147/2002 pentru aprobarea normei sanitare veterinare privind organizarea târgurilor de animale, precum și art. 31 și art. 39 iit. (c) din Legea nr. 60/1974 privind legea sanitară veterinară, cu modificările și completările ulterioare. Astfel prin H.C.L. nr. 28/ 24.04.2007 s-au aprobat următoarele date de desfășurare a târgului de animale Cristian, astfel:

1.prima duminică din luna mai;

2.ultima duminică din luna septembrie.

Prin aceeași hotărâre s-a aprobat și Regulamentul de funcționare al târgului de animale Cristian.

S-a stabilit că sumele necesare amenajării unei cabine la poarta de intrare pentru administrația târgului și pt. medic veterinar, precum și a dezinfectoarei la intrarea în târg vor fi suportate din bugetul local al comunei Cristian.

Se prezintă mai jos Regulamentul de funcționare al târgurilor de animale

REGULAMENT DE FUNCȚIONARE AL TÂRGURILOR DE ANIMALE ÎN CRISTIAN

Târgul este zona de atracție comercială locală, cu o suprafață împrejmuită de aproximativ 10000 mp, situat în partea de vest a comunei pe platforma dintre râul Cibin și DNI într-un spațiu special amenajat destinat comercializării în principal a animalelor și în secundar a unor produse industriale de uz casnic, gospodăresc agricol și produse artizanale și meșteșugărești, articole de îmbrăcăminte și încălțăminte, furaje, pe o suprafață limitată de până la 10% din suprafața totală de prezentare și vânzare. Târgul se identifică potrivit planului de situație cadastral număr parcelă

Târgul constituie domeniul public din patrimoniul comunei și se află sub autoritatea Primăriei comunei Cristian, având un responsabil numit în condițiile legii.

Prin animale în contextul prezentului regulament se înțelege toate mamiferele și păsările domestice.

Târgul se ține în prima duminică din luna Mai și ultima duminică din luna Septembrie. Este dotat cu grup social din lemn și apă potabilă de la rețeaua stradală. Colectarea gunoaielor se face într-un container special amenajat.

Taxe pentru accesul și închirierea suprafețelor de târg, precum și pentru folosirea altor servicii și mijloace puse la dispoziția utilizatorilor sunt cele stabilite prin hotărârea Consiliului Local Cristian și se află afișate în permanență la sediul Primăriei comunei Cristian.

Cap. II. AMENAJĂRI, DOTĂRI ȘI CONDIȚII DE UTILIZARE. Întreaga suprafață a târgului destinată transportului, depozitării, manipulării, expunerii, vânzării animalelor și furajelor este acoperită cu un strat de balast, iar pentru expunerea și vânzarea produselor industriale de uz casnic și gospodăresc agricol (produse artizanale, meșteșugărești de îmbrăcăminte și încălțăminte) există o alee amenajată în acest sens.

Vânzarea, cumpărarea sau alt mod de înstrăinare a animalelor fără acte care să ateste sănătatea acestora și titularul dreptului de proprietate asupra lor este interzisă.

De asemenea vânzarea, cumpărarea sau alt mod de înstrăinare a oricăror produse fără acte care să ateste proveniența legală a acestora este interzisă.

Cap. III ADMINISTRAREA TÂRGULUI. Remizierul târgului are următoarele obligații, responsabilități: să folosească întreaga suprafață a pieții în condiții cât mai eficiente. să încaseze taxa legală conform hotărârii Consiliului Local Cristian pentru desfacerea produselor în incinta pieții să folosească toate mijloacele din dotarea pieții să întrețină în condiții cât mai bune întreaga dotare să asigure curățenia pieții, a grupurilor sanitare și a zonei limitrofe să depună încasările la casieria Primăriei în ziua următoare desfășurării târgului

să informeze Primăria pentru orice nereguli constatate în legătură cu activitatea de comerț desfășurată în cadrul pieții

să ceară sprijin organelor de poliție de câte ori situația o cere respectarea normelor

PSI

verificarea cântarelor la expirarea termenului de garanție și ori de câte ori acestea necesită reparații

să impună comercianților respectarea legilor sanitare veterinare aflate în vigoare asigură aplicarea măsurilor dispuse de organele de inspecție și control dispune măsuri de protecție, de evitare sau limitare a unor pagube ce se pot produce asupra patrimoniului din administrare în situații fortuite ia măsuri de îndepărtarea din piață și sesizarea organelor abilitate despre agenții economici care vând substanțe toxice de orice fel, care impurifică mărfurile vândute în piață.

Prezentul regulament a fost aprobat în ședința Consiliului Local Cristian din data 24.04.2007.

În prezent doctor veterinar. Dumitru Câmpean

Pe teritoriul administrativ al comunei funcționează un Comandament antiepidemic, în baza HCL nr. 82/ 22.02.2005

Astfel, Consiliul local Cristian intrunit în ședința ordinară în data de 14.06.2005 Analizând proiectul de hotărâre întocmit de primarul comunei Cristian, Având în vedere prevederile art.26 alin.4 din Legea nr.215/2004 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 42/2004 privind organizarea activității veterinare, precum și necesitatea sprijinirii acțiunilor de prevenire și combatere a bolilor transmisibile la animale și de la animale la om, art.3 din Ordinul 26/2005 al Autorității Naționale Sanitar Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor, în baza art.38 alin.3 și art.46 alin.1 din Legea nr.215/2001 privind administrația publică locală, a hotărât ca să se completeze componenta Comandamentului antiepidemic la nivelul comunei Cristian cu dl. Prodan Radu Virgil, medic veterinar oficial al Circumscripției Sanitare veterinare zonale, comisia având următoarea componentă:

- 1)Seucea Ioan(primar)-presedinte
- 2)Campeanu Dumitru(medic veterinar)-secretar tehnic
- 3)Sacarelis Daniela-director Scoală gen.Cristian
- 4)Brad Tiberiu-sef Ocol Silvic „Cindrelul”
- 5)Dobrin Gheorghe-sef Post de Politie
- 6)Topircean Meluzina-agent agricol

- 7)Gligor Ioan-viceprimar
- 8)Manzat Vasile-secretar
- 9)Bozdoc Constantin- medic veterinar
- 10)Badulescu Adrian -medic veterinar
- 11)Brad Constantin-tehnician veterinar
- 12)Beju Ioan-administrator cămin cultural
- 13)Ghisoiu Ion-consilier local
- 14)Ihora Ioan-consilier local
- 15) Prodan Radu Virgil -medic veterinar oficial

Hotărîrea necesită reactualizarea anuală sau ori de câte ori se modifică componența comisiei prin plecare unui membru sau schimbarea unor funcționari ai administrației.

I.8 PROTECȚIA ȘI CONSERVAREA MEDIULUI NATURAL ȘI CONSTRUIT

(Calitatea factorilor de mediu și sursele de poluare. Măsurile de protecție)

DISFUNȚIONALITĂȚI LA NIVELUL TERITORIULUI

-PROBLEME DE MEDIU

Localitatea Cristian este amplasată în lunca Cibinului. Râul străbate localitatea de la vest la est. În amonte de localitate, Cibinul este parțial regularizat datorită lucrărilor de excavații. În cadrul localității albia râului este regularizată și consolidată cu ziduri de sprijin și cu praguri de stabilizare. În zona de protecție a albiei minore nu se admit construcții - aceasta fiind pentru râul Cibin de 15 m. În lungul râului vor fi prevăzute zone verzi sau de agrement

În conformitate cu prevederile STAS 4273/83, localitatea Cristian se încadrează în clasa de importanță III și se prevăd lucrări de apărare categoria 3.

Pentru evitarea pericolului de inundații vor fi prevăzute lucrări hidrotehnice de regularizare a albiei pe 1 km amonte și în aval de localitate.

Se vor prevedea praguri de fund/pentru fixarea albiei și consolidarea malurilor pe o lungime de 300-400 m. În localitatea Cristian este în curs de investiție un sistem centralizat de rețele de apă și canalizare prevăzut a se finaliza cel mai târziu în anul 2009.

Alimentarea cu apă s-a făcut din fântânile din gospodăriile cetățenilor iar apele uzate erau evacuate în sol prin intermediul puțurilor absorbante, la suprafața solului în rigole și în apele de suprafață. Din 2006 au demarat investițiile la rețeaua de canalizare (fiind dată în folosință și stația de epurare), respectiv la rețeaua de apă cu rezervor de apă propriu.

În localitatea Cristian nu există industrie poluantă și nici nu se prevede.

Există ferme de animale în cadrul localității care necesită amenajări pentru depozitarea gunoierului de grajd ca să nu fie poluată apa sau solul.

DISFUNȚIONALITĂȚI LA NIVELUL TERITORIULUI ȘI LOCALITĂȚII

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Localitatea Cristian este preponderent agricolă. Este necesară dezvoltarea unei industrii nepoluante pentru relansarea economiei și păstrarea forței de muncă în localitate și stoparea navetei.

Localitatea Cristian are o istorie bogată. Se impune păstrarea patrimoniului construit și protejarea monumentelor arhitectonice.

Principala disfuncționalitate în circulație este intersecția dintre drumul național și cel județean.

Până la edificarea rețelelor de apă-canalizare lipsa unei echipării tehnico-edilitare este cea mai importantă problemă a localității. În prezent traficul prin localitate reprezintă cea mai gravă problemă, fiind reclamat de majoritatea cetățenilor chestionați.

NECESITĂȚI ȘI OPTIUNI ALE POPULAȚIEI (după prelucrarea chestionarelor aplicate)

- Sunt necesare locuințe atât din fondurile populației, cât și locuințe sociale pentru tineri și familii defavorizate.
- Concesionarea de terenuri pentru construcția de locuințe.
- Este necesară eliminarea traficului greu din localitate care se va produce odată cu executarea centurii ocolitoare a orașului Sibiu, care va ocoli și Cristianul.
- Este necesară asfaltarea de urgență a comunei și asigurarea de trotuare pentru pietoni; parcări pentru autovehicule;
- Încurajarea inițiativei particulare în domeniul micii producții sau a prestărilor de servicii prin concesionarea de terenuri în acest scop.
- Elaborarea unei strategii culturale a localității pentru păstrarea identității și a specificității localității; organizarea graduală a unor evenimente anuale cu participarea cetățenilor impune o abordare pragmatică și concentrată pe satisfacerea nevoilor de divertisment ale tinerilor (se invocă lipsa locațiilor pentru tineret: disco-baruri dar și lipsa unei săli de sport sau a unui bazin de înot/ ștrand sau a unei săli de fitness)
- Soluționarea problemelor din domeniul asistenței medicale, cetățenii solicitând creșterea calității și profesionalismului cabinetelor existente. În prezent o bună parte preferă soluționarea problemelor medicale în municipiul Sibiu datorită lipsei de dotări și a lipsei de profesionalism existent pe plan local; s-au propus crearea unui azil de bătrâni pentru îngrijirea persoanelor vârstnice dar și crearea unui departament/serviciu pentru protecția copiilor și a persoanelor cu dizabilități.
- Probleme similare există și în domeniul educativ și de învățământ, fapt ce va conduce treptat la pierderea identității sistemului de învățământ propriu;
- Se solicită deschiderea unei cantine sociale și a unei băii comunale, dar și a noi parcuri pentru copii respectiv a grădiniței cu program prelungit
- se solicită suplimentarea gardienilor publici și optimizarea iluminatului public;
- se solicită crearea de asociații agricole și deschiderea unui centru de mașini agricole de care să dispună toată comuna;
- În domeniul protecției mediului se solicită amplasarea coșurilor de gunoi pe străzi pentru curățenia arterelor de circulație;

Notă: s-au chestionat 140 de persoane dintr-un total de 3536 locuitori (populația stabilă) respectiv un procent de 3,59%, un procent reprezentativ raportat la nivelul populației comunei. S-a remarcat

creșterea nivelului de confort și civilizație respectiv gradului de așteptare pe care populația și-l dorește de la administrația publică locală: o mai mare implicare în soluționarea problemelor curente legate de educație, sănătate, confort dar și de agrement și civilizație (apă curent și canalizare)

Este de remarcat faptul că dacă în 1990 se putea discuta despre comuna Cristian ca o comună cu o dezvoltare suburbană, la nivelul anului 2008 nivelul de percepție a evoluat spre necesitatea asigurării unor condiții de civilizație urbane cu nimic mai prejos decât în municipiul Sibiu.

Perspectivile asigurate de C.L. și Primăria Cristian sunt pentru asigurarea unui confort civilizat situație ce impune o serie de pași spre sensibilizarea opiniei publice locale și zonale spre conștientizarea necesității și oportunității unor investiții punctuale în comuna Cristian, investițiile private putând crea posibilitatea depășirii treptate de decalajelor evidente existente în plan cultural, educativ, sanitar și social.

SITUL NATURA 2000 – VALEA FRUMOASEI

ORDIN nr. 1964 din 13 decembrie 2007 privind instituirea regimului de arie naturala protejata a siturilor de importantă comunitara, ca parte integranta a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România

Având în vedere avizele Academiei Române nr. 2.256 din 25 aprilie 2007, al Ministerului Internelor și Reformei Administrative nr. ADTIE/3.059 din 10 decembrie 2007, al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 154.370 din 26 noiembrie 2007, al Ministerului Transporturilor nr. 6.468/RT din 22 noiembrie 2007, al Ministerului Dezvoltării, Lucrarilor Publice și Locuintelor nr. 51.973 din 20 noiembrie 2007, precum și cel al Ministerului pentru întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale nr. 763 din 27 noiembrie 2007, în baza prevederilor art. 8 alin. (1) lit. c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, în temeiul art. 5 alin. (7) din Hotărârea Guvernului nr. 368/2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile, cu completările ulterioare, ministrul mediului și dezvoltării durabile emite următorul ordin:

Art. 1 Se instituie regimul de arie naturala protejata ca situri de importanta comunitara pentru ariile prevazute în anexa nr. 1.

Art. 2

(1) Delimitarea regiunilor biogeografice de pe teritoriul României, realizata la scara 1:100.000, este prevazuta în anexa nr. 2*).

(2) Hartile cu limitele siturilor de importanta comunitara, delimitate la scara 1:100.000, sunt prevazute în anexa nr. 3*).

(3) Hartile prevazute la alin. (2) se pun la dispozitie factorilor interesati, de catre autoritatea publica centrala pentru protectia mediului, pentru vizualizare, prin intermediul paginii de internet <http://maps.biodiversity.ro/sci>, ca serviciu ArcIMS, având ca fundal vectorii aferenti cadastrului apelor din România, hartile Directiei topografice militare, editia 2000, scara 1:100.000 și 1:50.000, precum și mozaicul de imagini satelitare Landsat2000.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

(4) Limitele siturilor de importanta comunitara aprobate prin prezentul ordin, în format digital, ca vectori cu referinta geografica în sistemul national de protectie Stereografic 1970 se pun la dispozitie de catre autoritatea publica centrala pentru protectia mediului tuturor institutiilor si persoanelor interesate, prin intermediul paginii de internet, în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentului ordin.

(5) În termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentului ordin, autoritatea publica centrala pentru protectia mediului va delimita siturile de importanta comunitara la precizia necesara corelarii cu sistemul informational folosit de autoritatea publica centrala pentru agricultura si silvicultura, pentru realizarea platilor compensatorii Natura 2000, precum si în vederea cresterii preciziei limitelor si a calcularii suprafetelor acestor situri.

Art. 3

Agentiile teritoriale pentru protectia mediului iau masurile necesare pentru ca autoritatile administratiei publice locale sa prevada în mod obligatoriu încadrarea siturilor de importanta comunitara declarate prin prezentul ordin în planurile de amenajare a teritoriului si de urbanism.

Art. 4

(1) Pentru toate planurile, programele si proiectele care urmeaza sa se desfasoare în siturile de importanta comunitara, precum si în vecinatatea acestora, se aplica prevederile legale în vigoare referitoare la procedura de realizare a evaluarii de mediu pentru planuri si programe si la procedura-cadru de evaluare a impactului asupra mediului.

(2) Raportul de mediu, respectiv raportul de evaluare a impactului asupra mediului, trebuie sa evidentieze toate speciile si/sau tipurile de habitate de interes comunitar pentru a caror conservare s-a desemnat situl respectiv si sa propuna masuri de reducere a impactului asupra acestora, masuri de conservare si/sau masuri compensatorii, dupa caz.

(3) Lista speciilor si/sau tipurilor de habitate de interes comunitar pentru care au fost declarate siturile de importanta comunitara este prevazuta în anexa nr. 4*).

(4) Tipurile de habitate de interes comunitar, împreuna cu codurile aferente, corespund Manualului de interpretare a habitatelor, versiunea EUR-27, aprobat de Comisia Europeana.

Art. 5

Lista de referinta a tipurilor de habitate si a speciilor de interes comunitar pentru care au fost propuse siturile de importanta comunitara este prevazuta în anexa nr. 5*).

Art. 6

(1) Se aproba formularele standard Natura 2000 completate pentru siturile de importanta SintACT® EON Programming SA - Ordinul 1964/2007, M.Of. 98 din 07-feb-2008 comunitara declarate la art. 1, prevazute în anexa nr. 6*).

(2) Autoritatea publica centrala pentru protectia mediului va transmite formularele standard Natura 2000 aprobate conform alin. (1) la Directia Generala de Mediu din cadrul Comisiei Europene.

Art. 7

Anexele nr. 1-6 se pot modifica prin ordin al conducatorului autoritatii publice centrale pentru protectia mediului, în baza recomandarilor Comisiei Europene si ca urmare a negocierilor dintre autoritatea publica centrala pentru protectia mediului si Comisia Europeana.

Art. 8

Anexele nr. 1-6 fac parte integranta din prezentul ordin.

Art. 9

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abroga Ordinul ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 776/2007 privind declararea siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 615 și 615 bis din 5 septembrie 2007.

Art. 10

Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Anexele nr. 2-6 s-au publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 bis în afara Abonamentului.

ANEXA Nr. 1: LISTA SITURILOR DE IMPORTANȚA COMUNITARĂ

Denumirea sitului, unitățile administrativ-teritoriale în care este localizat situl și suprafața unității administrativ-teritoriale cuprinsă în sit (în procente)

85. ROSCI0085 Frumoasa

SintACT® EON Programming SA - Ordinul 1964/2007, M.Of. 98 din 07-feb-2008

Pag. 6 din 15

Județul Vâlcea: Brezoi (5%), Căineni Mari (6%), Malaia (4%), Voineasa (48%)

Județul Sibiu: Boita (88%), Cisnădie (52%), **Cristian (78%)**, Gura Râului (54%), Jina (84%),

Orlat (29%), Poplaca (30%), Rasinari (42%), Râu Sadului (44%), Sadu (19%), Saliste (22%),

Talmăciu (85%), Tilișca (15%) Județul Alba: Cugir (22%), Pianu de Sus (1%), Sugag (72%)

Județul Hunedoara: Beriu (<1%), Orăștioara de Sus (10%), Petrila (<1%), Petrosani (<1%)

FORMULARUL STANDARD NATURA 2000 pentru ariile de protecție specială (SPA)

1.1 Tip H

1.2 Codul sitului **ROSPA0043**

1.3 Data completării: 200612

1.4 Data actualizării

1. IDENTIFICAREA SITULUI

1.5 Legături cu alte situri Natura 2000:

ROSCI0085 H Frumoasa

ROSCI0132 D Oltul Mijlociu - Cibin - Hârtibaciu

ROSCI0188 D Parâng

Grupul de lucru Natura2000

1.6 Responsabili

1.7 NUMELE SITULUI : Frumoasa

Data propunerii ca sit SCI

Data confirmării ca sit SCI

Data confirmării ca sit SPA:

Data desemnării ca sit SAC

1.8 Datele indicării și desemnării/clasificării sitului

2. LOCALIZAREA SITULUI

2.1. Coordonatele sitului E 23° 51' 44"

2.2. Suprafața sitului (ha) 131 182.0

2.3. Lungimea sitului (km) Min. 351

Max.2254 Med.1450

Latitudine Longitudine

2.4. Altitudine (m) Alpină X

Continentală Panonică Pontică Stepică

2.6. Regiunea biogeografică N 45° 35' 34"

2.5 Regiunile administrative NUTS Numele județului %

RO071 Alba 18

RO076 Sibiu 62

RO045 Vâlcea 20

Cod Specie Populație: Rezidentă Cuibărit Iernat Pasaj Sit Pop. Conserv. Izolare Global

3.2.a. Specii de păsări enumerate în anexa I a Directivei Consiliului 79/409/CEE

A241 Picoides tridactylus 250-300 p C B C B

A104 Bonasa bonasia 500-600 p B B C B

A217 Glaucidium passerinum 80-100 p B B C B

A223 Aegolius funereus 300-350 p B B C B

A220 Strix uralensis 70-80 p C B C B

A224 Caprimulgus europaeus 50-60 p D

A236 Dryocopus martius 300-400 p C B C B

A239 Dendrocopos leucotos 150-230 p C B C B

A320 Ficedula parva 1200-2000 p C B C B

A321 Ficedula albicollis 7000-12000 p B B C B

A108 Tetrao urogallus 300-500 i B B C B

Cat. Specia Populație Motiv

3.3. Alte specii importante de floră și faună

B Aegolius funereus B C B Bonasa bonasia B C

B Caprimulgus europaeus D C B Dendrocopos leucotos C C

B Dryocopus martius C C B Ficedula albicollis B C

B Ficedula parva C C B Glaucidium passerinum B C

B Pernis apivorus D C B Picoides tridactylus C C

B Picus canus C C B Strix uralensis C C

B Tetrao urogallus B C

Cod % CLC Clase de habitate

4.1. Caracteristici generale ale sitului

4. DESCRIEREA SITULUI

Tufișuri, tufărișuri 3 N08 322

Pajiști naturale, stepe 14 N09 321

Păduri de foioase 9 N16 311

Păduri de conifere 61 N17 312

Păduri de amestec 9 N19 313

5. STATUTUL DE PROTECȚIE AL SITULUI ȘI LEGĂTURA CU SITURILE CORINE BIOTOP

5.1. Clasificare la nivel național și regional

6. ACTIVITĂȚILE ANTROPICE ȘI EFECTELE LOR ÎN SIT ȘI ÎN VECINĂTATE

6.1. Activități antropice, consecințele lor generale și suprafața din sit afectată

Habitat de păduri (păduri în tranziție) 4 N26 324

5.3. Relațiile sitului descris cu siturile Corine biotop Cod Suprapunere % Nume

J048SB TALMACEL * 1.13 J048SB LOTRIOARA + 17.3

J048SB IEZERELE CINDRELULUI + 1.28 J046AB OASA * 6.57

J072VL OBARSIA LOTRULUI - LATORITA * 0.09

- Activități și consecințe în interiorul sitului

Cod Activitate Intensitate % Infl.

166 B 5 + Indepartarea arborilor uscati sau in curs de uscare

167 B 2 0 Exploatare fara replantare

170 C 0 + Cresterea animalelor 171 C 1 + Furajare stocuri de animale

190 C 0 0 Activitati Pasunat agricole si silvice care nu se refera la cele de mai sus

220 C 0 0 Pescuit sportiv

230 B 100 - Vanatoare 243 C 2 - Braconaj, otravire, capcane

403 C 0 0 Habitare dispersata 501 B 1 - Poteci,trasee, trasee pentru ciclism

600 C 2 - Structuri (complexe) pentru sport si odihna 622 C 1 + Plimbare,calarie si vehicule nemotorizate

625 B 0 - Planorism, delta plan, parapanta, balon. 960 A 0 + Relatii interspecifice ale faunei

972 C 0 - Parazitismul 967 B 0 - Antagonism cu animalele domestice

- Activități și consecințe în jurul sitului

Cod Activitate Intensitate % Infl

100 C 0 + Cultivare 102 C 0 + Cosire/Taiere

140 C 0 + Pasunatul 160 B 0 - Managementul forestier general

Alte caracteristici ale sitului:

4.2. Calitate și importanță:

C6 – populații importante din specii amenințate la nivelul Uniunii Europene – 2 specii cocoș de munte (*Tetrao urogallus*), ciocănitoare de munte (*Picoides tridactylus*).

Regiune de munte cu păduri de conifere, mai puțin mixte și cu zone descoperite-alpine. Este o zonă valoroasă peisajistică cu un impact antropic nesemnificativ. În pădurile întinse de conifere găsim efective importante la cocoșul de munte și la ciocănitoarea de munte.

În număr mai mic întâlnim și specii ca ierunca (*Bonasa bonasia*), minunița (*Aegolius funereus*) și ciuvica (*Glaucidium passerinum*).

4.3. Vulnerabilitate:

1. defrișările, tăierile ras și lucrările silvice care au ca rezultat tăierea arborilor pe suprafețe mari
2. tăierile selective a arborilor în vârsta sau a unor specii
3. adunarea lemnului pentru foc, culegerea de ciuperci
4. turismul necontrolat
5. amenajări forestiere și tăieri în timpul cuibăritului speciilor periclitare
6. vânătoarea în timpul cuibăritului prin deranjul și zgomotul cauzat de către gonaci
7. vânătoarea în zona locurilor de cuibărire a speciilor periclitare
8. braconaj

9. practicarea sporturilor extreme: enduro, motor de cross, mașini de teren
10. distrugerea cuiburilor, a pontei sau a puilor
11. deranjarea păsărilor în timpul cuibăritului
12. prinderea păsărilor cu capcane
13. scoaterea puilor pentru comerț ilegal

4.4. Desemnarea sitului (vezi observațiile privind datele cantitative mai jos):

4.5. Tip de proprietate:

Aproximativ 45% se află în proprietate privată iar restul suprafeței se află în proprietatea statului.

4.6 Documentație:

4.7. Istoric (se va completa de către Comisie – nu s-a prezentat formularul !)

- 161 C 0 + Plantare de pădure 162 B 0 + Plantare artificiala
- 164 B 0 + Curatarea padurii 167 C 0 - Exploatare fara replantare
- 170 B 0 + Cresterea animalelor 230 C 0 - Vanatoare
- 243 C 0 - Braconaj, otravire, capcane 403 C 0 0 Habitare dispersata
- 502 A 0 - Drumuri, drumuri auto 622 B 0 0 Plimbare, calarie si vehicule nemotorizate
- 623 B 0 - Vehicule motorizate 960 C 0 + Relatii interspecifice ale faunei
- 961 C 0 0 Competitia (exemplu: pescarus/chira) 965 C 0 0 Predatorismul
- 972 C 0 - Parazitismul

Organismul responsabil pentru managementul sitului:

6.2. Managementul sitului

Planuri de management ale sitului:

7. HARTA SITULUI

Harta fizică, Scara, Proiecție : Harta digitală a României (raster și vector), 1:50.000, Stereo 1970

Specificați dacă limitele sunt disponibile în format digital : Da, în format digital ESRI .shp, în proiecție națională Stereo 1970 *Specificați dacă se includ fotografii aeriene:* Nu se includ aerofotograme

Lista siturilor de importanță comunitară

Anexa nr. 1 Denumirea sitului, unitățile administrativ teritoriale în care este localizat situl și suprafața unității administrativ teritoriale cuprinsă în sit (în procente)

ROSCI0085 Frumoasa 85 .

Județul Vâlcea: Brezoi (5%), Căineni Mari (6%), Malaia (4%), Voineasa (48%)

Județul Sibiu: Boița (88%), Cisnădie (52%), Cristian (78%), Gura Râului (54%), Jina (84%), Orlat (29%), Poplaca (55%), Rășinari (42%), Râu Sadului (44%), Sadu (19%), Săliște (>99%), Tălmăciu (85%), **Cristian (>99%)**

Județul Alba: Cugir (22%), Pianu de Sus (1%), Șugag (72%)

Județul Hunedoara: Beriu (<1%), Orăștioara de Sus (10%), Petrița (<1%), Petroșani (<1%)

Anexa nr. 4 - Lista tipurilor de habitate și a speciilor de interes comunitar pentru care a fost declarat fiecare sit de importanță comunitară

Frumoasa 85 .

4060 - Tufărișuri alpine și boreale; 4070* - Tufărișuri cu Pinus mugo și Rhododendron

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

myrtifolium; 4080 - Tufărișuri cu specii sub-arctice de salix; 6150 - Pajiști boreale și alpine pe substrat silicios; 6230* - Pajiști montane de Nardus bogate în specii pe substraturi silicioase; 6410 - Pajiști cu Molinia pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase (Molinion caeruleae); 6520 - Fânețe montane; 9110 - Păduri de fag de tip Luzulo-Fagetum;

91E0* - Păduri aluviale cu Alnus glutinosa și Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae);

91V0 - Păduri dacice de fag (Symphyto-Fagion);

9410 - Păduri acidofile de Picea abies din regiunea montana (Vaccinio-Piceetea)

Tipuri de habitate:

1352* - Canis lupus (Lup); 1355 - Lutra lutra (Vidră, Lutră); 1361 - Lynx lynx (Râs);

1354* - Ursus arctos (Urs brun)

Specii de mamifere:

1193 - Bombina variegata (Buhai de baltă cu burta galbenă); 1166 - Triturus cristatus (Triton cu creastă)

Specii de amfibieni și reptile:

1138 - Barbus meridionalis (Moioagă); 1163 - Cottus gobio (Zglăvoc); 9903 - Eudontomyzon danfordi (Chișcar)

Specii de pești:

1085 - Buprestis splendens (Gândacul auriu); 1078* - Callimorpha quadripunctaria;

1088 - Cerambyx cerdo (Croitor mare); 4046 - Cordulegaster heros (Calul dracului); 1065 - Euphydryas aurinia;

1060 - Lycaena dispar; 4039 - Nymphalis vaualbum; 1037 - Ophiogomphus cecilia; 4024* - Pseudogaurotina excellens (Croitor); 1087* - Rosalia alpina (Croitor de fag); 1927 - Stephanopachys substriatus (Gândac)

Specii de nevertebrate:

4070* - Campanula serrata (Clopoțel); 1381 - Dicranum viride; 1393 – Drepanocladus vernicosus; 1389 - Meesia longisetia; 4116 - Tozzia carpathica (Iarba gâtului)

Specii de plante:-

PREZENTARE GENERALĂ SIT NATURA 2000 – FRUMOASA

Locația: Munții Parâng (județele Sibiu, Alba și Vâlcea). Suprafața: 137.061 ha

Teritoriul administrativ: 14 comune din județele Alba, Sibiu și Vâlcea

Situl propus de către Agenția pentru Protecția Mediului Sibiu are o suprafață de aproximativ 137.061 ha și cuprinde zone importante din masivele Cindrel, Lotru și Șureanu, ce fac parte din grupa Munților Parâng (județele Sibiu, Alba și Vâlcea).

Aceste formațiuni muntoase sunt despărțite de râurile Sadu, Frumoasa și Sebeș. Forma întregului relief este rotunjită ca urmare a sculpturii într-o alcătuire geologică uniformă din șisturi cristaline. Situl prezintă un relief glaciatic bine păstrat, Iezerul Mare, Iezerul Mic și Iezerul Șureanu fiind cele mai reprezentative circuri glaciare din zonă. Situl propus constituie una dintre cele mai importante regiuni pastorale din Carpații

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

românești, această activitate tradițională fiind practică din cele mai vechi timpuri fără a se aduce prejudicii semnificative patrimoniului natural.

Motivația propunerii sitului:

- prezența pe mari suprafețe a unor păduri naturale compacte;
- existența unor pășuni deosebit de valoroase păstrate în urma practicilor agro-pastorale tradiționale;
- zona deține un potențial agroturistic ridicat, încă nevalorificat economic;
- diversitate biologică ridicată;
- populații mari și viabile de carnivore mari.

Avantajele desemnării sitului

- produsele agro-alimenta-re obținute în Mărginimea Sibiului vor avea o valoare mai mare pe piață;
- posibilitatea accesării fondurilor structurale în siturile Natura 2000;
- conservarea valorilor naturale printr-o dezvoltare durabilă, fără să se aducă prejudicii comunităților locale;
- pentru respectarea măsurilor de agro-mediu care mențin valoarea biodiversității se vor acorda plăți compensatorii;
- imaginea de marcă (brand) a unei zone Natura 2000 conduce la creșterea vânzărilor produselor tradiționale.

Ce obligații au administratorii terenurilor?

- menținerea practicilor tradiționale de utilizare a terenurilor prin respectarea principiului dezvoltării durabile;
- respectarea strictă a normelor silvice;
- **evitarea activităților ce aduc prejudicii speciilor pentru care a fost desemnată zona:**
 - utilizarea îngrășămintelor chimice;
 - suprapășunatul;
 - braconajul;
 - abandonarea terenurilor.

GESTIONAREA DEȘEURILOR

În 1996 nu era o haldă de gunoi - nu exista amenajată; ulterior a existat o groapă de gunoi, amplasată în strada XII, resturile menajere fiind depozitate la est de localitate (amplasamentul nu era corespunzător) Problema deșeurilor s-a soluționat odată cu darea în folosință a depozitului ecologic de deșeuri menajere și industriale amplasat în nordul comunei pe teritoriul administrativ ale acesteia. În cursul anului 2008-2009 va crește exponențial traficul cu gunoi menajer datorat colectării selective a gunoaielor menajere din Mărginimea Sibiului.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Protecția mediului include ca problematică și problema gestionării deșeurilor. În anul 2007 s-au făcut pași importanți în abordarea acestei probleme. Astfel, Consiliul Județean Sibiu a demarat întocmirea unui Plan Județean de Gestionare a Deșeurilor (conform metodologiei). De asemenea Consiliul Județean Sibiu, întrunit în ședință publică la data de 9 august 2007 a luat Hot. Nr. 86 privind aprobarea participării CJ Sibiu în calitate de partener la proiectul « Gestionarea integrată a deșeurilor menajere în 20 de localități ale zonei Mărginimea Sibiului » în cadrul programului Phare 2005 Coeziune Economică și Socială – Schema de investiții pentru sprijinirea inițiativelor sectorului public în sectoarele prioritare de mediu.

Prin această hotărâre se aprobă convenția de colaborare a CJ Sibiu încheiată cu Consiliile Locale : Săliște (cu localitățile componente : Amnaș, Aciliu, Galeș, Fântânele, Mag, Sibiul, Vale, Săcel), Miercurea Sibiului (cu localitățile Apoldu de Sus, Dobârca), Jina, Poiana Sibiului, Tilișca (cu Rod) , Apoldu de Jos (cu localitatea Sîngătin), Ludoș (cu localitatea Gusu). S-a stabilit contribuția CJ Sibiu la cofinanțarea proiectului la suma de 50.000 euro.

Colectare deșuri - Necesități și oportunități:

Dezvoltarea zonei imprimă două tipuri de consecințe:

- consecințe benefice, cu rol asupra bunăstării locuitorilor zonei și creșterii economice, în general;
- consecințe negative, prin creșterea cantității de deșuri.

Aceste consecințe se suprapun peste următoarele puncte slabe ale zonei:

- inexistența unui sistem eficient de colectare a deșeurilor (a se vedea raportul tehnic referitor la sistemul existent în capitolul 1.7.2);
- existența unor locuri de depozitare necontrolate, în localitățile în care sistemul de colectare este inexistent.
- distanța relativ mare (aprox 20 km. față de rampa ecologică amplasată în localitatea Cristian.

Toate aceste elemente, determină necesitatea ecologizării zonei prin următoarele acțiuni:

- implementarea unui sistem de colectare a deșeurilor, eficient, organizat, ce presupune inclusiv dotarea cu utilaje specifice ;
- acțiuni educative și de marketing, în vederea scăderii cantității de deșuri depozitabile și gradului de recuperare a deșeurilor.

Oportunitățile implementării unui proiect de gestionare a deșeurilor derivă și din:

- existența unei legislații ce impune astfel de acțiuni, aceasta derivând din cerințele UE și implementării Aquisului Comunitar;
- existența planurilor naționale, regionale și locale de mediu și de gestionare a deșeurilor ce impun acțiuni de acest gen
- creșterea interesului localnicilor și posesorilor de case de vacanță, în privința punerii în valoare a zonei.

Grupuri țintă

Grupurile țintă, beneficiari ai acestui proiect sunt:

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- Cetățenii zonei Mărginimea Sibiului, în număr total de 21574. Menționăm că interesul acestora este amplificat de faptul că zona are un potențial turistic major, valorificat și în prezent, însă nu suficient. Beneficiile directe ale cetățenilor, inclusiv materiale sunt direct proporționale cu dezvoltarea în continuare a turismului și a serviciilor conexe acestuia (sectorul terțiar).

Din punct de vedere numeric există (detalierea pe zone se găsește în secțiunea date demografice din capitolul 1.7.2.):

- 8448 gospodării individuale; agenți economici (cea 350); Instituțiile publice de interes local (beneficiari direcți): 7 primării; 7 secții de poliție; 23 școli generale, grădinițe; 2 licee;
- 2 biblioteci orășenești; case de cultură; 3 muzee; 1 spital; piețe agroalimentare și târguri.
- Turiștii români și străini, care frecventează unitățile de cazare din zona agroturistică a Mărginimii Sibiului, în special din localitățile Săliște, Galeș, Sibiel, Fântânele, Tilișca, Rod, Poiana, Jina, Miercurea Sibiului, Apoldu de Sus, (beneficiari indirecti).

Acțiuni necesare

Având în vedere obiectivele, generate de necesitățile descrise și susținute prin oportunități, se impun următoarele acțiuni:

- acțiuni informative, de conștientizare a populației cu privire la oportunitatea și importanța acestei acțiuni și la beneficiile rezultate;
- acțiuni de educare în vederea micșorării cantității de deșeuri necontrolate (scop principal) prin:
 - renunțarea la gropile necologice (neamenajate);
 - creșterea gradului de recuperare a deșeurilor;
 - creșterea cantității de deșeuri compostate natural și valorificate în gospodării;
- acțiuni de marketing de amploare;
- acțiuni de organizare la nivelul administrațiilor publice locale, conforme cu necesitățile proiectului;
- acțiuni de dotare tehnică conform cerințelor proiectului.

Rezultate așteptate

Acțiunile prevăzute vor genera:

- schimbarea imaginii zonei;
- dezvoltarea turismului;
- protecția mediului, creșterea importanței acordate acțiunilor de mediu;
- modele de bună practică, ce pot fi extinse în alte zone sau localități;
- un sistem inovativ de management operațional (menționat în capitolul 1.7. în secțiunea privitoare la echilibrarea fluxului);
- creșterea nivelului de educație al populației.

Descrierea tehnologică și funcțională, studii și rapoarte de specialitate

În vederea stabilirii tehnologiei și a funcționării sistemului de colectare sunt necesare baze de informații, date de intrare de diverse tipuri și specialități, utilizate în concepția întregului proiect. Aceste date se referă la:

- date socio-economice;

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

- raport tehnic - previziuni privind cantitatea de deșeuri generată;
- analiza capacității de operare;

Aceste date sunt prezentate în cap. 1.7.2., sub forma rapoartelor și studiilor de specialitate. (...)

De asemenea după o analiză criterială făcută pe variantele:

Varianta 1: colectare cu sortare la sursă și depozitarea deșeurilor recuperabile în amplasamentele zonale;

Varianta 2: colectare fără sortare sau recuperare, și depozitare în totalitate la haldă;

Varianta 3: colectare cu sortare în 5 pubele distincte direct în gospodării;

rezultă că varianta 1 se conformează scopul proiectului și de aceea este cea selectată pentru analiză.

Generarea deșeurilor este realizată de gospodăriile individuale și de agenții economici, instituții iar pe de altă parte de activitatea stradală.

După faza de generare, are loc faza a doua, cea de separare a lor direct la sursă, astfel:

- Deșeurile biodegradabile vor fi separate la sursă, de către producător, parțial în compost, utilizabil ca îngrășământ, sau parțial ca hrană pentru animale. Acest lucru se realizează și în acest moment, cunoscând faptul că locuitorii zonei locuiesc în gospodării cu curte, fiind în mare majoritate crescători de animale sau agricultori.
- Un alt material recuperabil utilizat în gospodăriile proprii, este lemnul, neluat în calcul ca și generator de venit întrucât acesta va fi utilizat pentru încălzire (în cea mai mare parte a zonei - 90% - încălzirea se realizează cu lemne, gazul nefiind instalat).
- Celelalte tipuri de deșeuri recuperabile sunt hârtia, sticla, metalul și plasticul, (A, B, C, D — din schemă) ce se vor separa direct de la sursă, depozitate inițial pe sortimente în saci de plastic, apoi depuse în amplasamentele prevăzute cu câte 4 containere de sortare. Depozitarea pe sortimente la amplasamentele de colectare cu deșeuri recuperabile va fi realizată individual de către populație; acestea sunt amplasate la distanțe optime din punct de vedere ergonomic, din punct de vedere numeric, dar mai ales optim din punct de vedere al esteticii vizuale. Menționăm că amplasarea lor se va realiza mai ales în zone cu școli, grădinițe, biserici, primării, dar și la intersecții de drumuri, în locații cu trafic pietonal și auto intens, obligatoriu în apropierea unei surse de lumină (specificațiile tehnice și de amplasare referitoare la amplasamentele de containere se prezintă la capitolul date tehnice - cap 2); amplasamentele au fost localizate și stabilite de primării în funcție de situațiile din teren, importanța locului în comunitatea respectivă, conform schițelor de amplasare din anexa 4. în sporirea interesului și importanței acordate de către cetățeni pentru acțiunea de sortare și colectare, ne bazăm pe răspunsul comunității ca rezultat al activităților de marketing corespunzătoare, acțiunilor educaționale sistematice, acțiuni ce vor imprima o imagine pozitivă a întregii acțiuni.
- Periodic (conform graficului reieșit în urma calculelor din capitolul 1.7.2), aceste containere vor fi deversate distinct, (T1, T2, T4) pe sortimente, în autocompactoarele prevăzute în dotarea tehnică, apoi transportate pe sortimente spre valorificare către agenții economici specializați (Remat, Plastic, etc, conform tabelului din capitolul 1.7.2). Așa cum prevăd specificațiile tehnice din cap. 1.7.2, autocompactoarele, vor colecta periodic, conform graficului, în câte o cursă pentru fiecare sortiment, deșeurile recuperabile din toate amplasamentele. Menționăm că în urma calculelor tehnico-economice, și datorită limitelor tehnice ale autocompactoarelor, reiese că pentru metal este mai adecvat transportul periodic (T3) cu o autoutilitară, care va fi achiziționată în cadrul proiectului. Autoutilitara va fi folosită și pentru transportul persoanelor implicate în procesul de control sau alte activități pe teren.
- Deșeurile nerecuperabile, rămase în urma selectării, se vor depozita în pubelele din dotarea fiecărei

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

gospodării (8.800 buc. cu o capacitate de 120 l.). Acestea vor fi preluate de 3 autocompactoare, repartizate pe 3 zone distincte, în funcție de apropierea dintre localități (conform studiului de echilibrare de flux din ^capitolul 1.7.2). Ulterior deșeurile vor fi deversate la halda ecologică Cristian, singurul depozit din județul Sibiu, din cele două ale regiunii centru (așa cum prezintă Planul Regional de Gestionare a Deșeurilor). În urma studiului s-a reușit echilibrarea în funcție de limita timp și spațiu (distanța mare de deplasare a autocompactoarelor a impus acest calcul), asigurându-se pentru fiecare utilaj timpul necesar pentru igienizare în vederea transportului deșeurilor recuperabile. După descărcare, autocompactoarele se vor întoarce în Săliște, la locul de parcare special amenajat. În concluzie alegerea acestui flux prezintă următoarele avantaje:

- nu necesită dotarea suplimentară a gospodăriilor cu pubele pentru deșeuri recuperabile pentru fiecare sortiment, ceea ce ar genera un surplus al investiției;
- cetățenii ce primesc ajutor social vor fi implicați în procesul de supraveghere și corecție a sortării, după un grafic stabilit în funcție de numărul acestora și de numărul de amplasamente. Menționăm că în urma evaluării numărului de asistați din fiecare localitate, se constată un excedent al forței de muncă, ce poate fi utilizat pentru activitățile de colectare.

Trebuie menționat că utilajele existente (autogunoierile) sunt într-o stare avansată de uzură fizică și morală. Se impune de asemenea renunțarea la depozitările necontrolate sau în depozite neamenajate și adoptarea soluției de depozitare la groapa ecologică Cristian.

Principalul element util în calculul cantității de deșeuri generate este numărul de locuitori și numărul de agenți economici existenți în zona studiată.

b. Calculul cantității de deșeuri generate:

Din studiul documentelor cuprinse în:

- Planul Național de Gestionare a Deșeurilor;
- Planul Regional de Gestionare a Deșeurilor;
- Planul local de acțiune pentru mediu;

precum și din recomandările Inspectoratului de Mediu, rezultă următorii parametri ce stau la baza calculului cantității de deșeuri menajere generate.

- cantitatea de deșeuri generată de o persoană din mediul urban pe zi este de circa 0.8 kg. - în cazul de față, doar orașul Săliște și orașul Miercurea Sibiului pot fi încadrate la această valoare. Menționăm că valoarea cantității de deșeuri generată / pers are un grad de relevanță asupra calității vieții (cantitatea de deșeuri / pers în SUA este de « 1,2 kg/pers);
- în mediul rural, cantitatea este diferită, 0,2 - 0,3 kg/zi/pers, cu mențiunea că cifrele pot diferi în funcție de nivelul de dezvoltare economică, de densitatea populației a zonei respective, etc. În absența unui studiu de mediu axat pe generarea de deșeuri în această zonă, se impune o adoptare a valorilor în funcție de situația de pe teren. Baza adoptării coeficienților din tabelele 1.6, 1.7, 1.8, stă în chestionarea agenților de salubritate (acolo unde aceștia există), în declarațiile administrațiilor locale, ale localităților implicate, de aprecierea stadiului de dezvoltare economică, extinderea cadastrală a localităților, din studiul socio-economic întreprins.

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Cantitatea de deșeuri generată de agenții economici mari, depinde de la caz la caz, în funcție de specificul zonei, de nivelul de dezvoltare economică, de numărul agenților economico sociali și de mărimea acestora. În analiza realizată și din declarațiile agenților de salubritate, reiese existența unui număr de 350 de agenți economico sociali, repartizați astfel: 200 în zona Săliște și 150 în zona Miercurea Sibiului. Cantitatea de deșeuri generată de aceștia luată în calcul se ridică la 900 kg / zi în zona Miercurea Sibiului, la care se adaugă 300 kg deșeuri stradale și de 1200 kg / zi plus 300 kg deșeuri stradale în zona Săliște.

Componența procentuală a deșeurilor reieșită din documentele privind gestiunea deșeurilor în zona 7 „Centru” și Planul Local de Acțiune pentru Mediu sunt prezentate în tabelul 1.9.

Tab. 1.9. Componența procentuală a deșeurilor

Sortimente	Procente reieșite din Planul Regional de Gestiune a deșeurilor		Procente reieșite din Planul Local de acțiune pentru Mediu, Jud. Sibiu	
	Urban	Rural	Urban	Rural
Hârtie	9	7	11	7
Sticlă	5	4	6	4
Metal	3	2	3	2
Plastic	8	8	8	8
Lemn	3	4	3	4
Biodegradabile	60	53	53	67
Altele	12	16	16	8

Din studiul tabelului de mai sus rezultă mici diferențe între cele două abordări, ceea ce indică diferențierea inclusiv pe județe sau zone din interiorul județului. Deoarece în regiunea Mărginimea Sibiului nu există un studiu zonal, axat pe situația cantității de deșeuri generate, în calcule vom adopta rezultatele procentuale ale județului Sibiu, cu specificația că în zonă se utilizează lemnul în proporție de 90%, ca și combustibil și vom considera că acesta va fi recuperat și utilizat direct de producătorul de deșeuri.

Un alt element de bază în calculul cantității și sortimentelor de deșeuri generate este gradul de recuperare pe sortimente. Planul Local de Acțiune pentru Mediu are în atenție gradul de recuperare într-un mod progresiv (conform tabelului 1.10). Este de remarcat faptul că la întocmirea acestui studiu, nu s-a luat în calcul necesitatea existenței unui sistem de colectare selectivă începând cu anul 2007. De asemenea, trebuie menționate diferențele față de procentele țintă conținute în Planul Național, ceea ce lasă loc unei aprecieri zonale a procentelor țintă, cu condiția de îndeplinire a limitei inferioare date de HG 349/2002. Gradul de recuperare al deșeurilor depinde de factori precum: educația, procesul de dezvoltare zonală, eficiența sistemului de colectare și selecție, dotarea specifică, gradul de cointeresare al populației.

Calculul distanței medii/ zi / cursă pentru colectarea deșeurilor recuperabile

Traseul de colectare a deșeurilor recuperabile presupune deplasarea către toate cele 81 amplasamente din localitățile vizate. Conform anexei 2, numărul total de km necesar a fi parcurși la o cursă este de:

$$215 \text{ km ext} + 46 \text{ km int} = 261 \text{ km}$$

Strategia de dezvoltare a comunei Cristian

Cifra rezultată este necesară în justificarea consumurilor.

Valorificarea deșeurilor – există agenți economici implicați în acțiunea de valorificare a deșeurilor cunoscându-se și dotarea acestora cu echipamente. Oportunitățile unor afaceri pe linia valorificării deșeurilor există atât pentru întreprinzătorii privați din localitățile emitente cât și în cele receptoare.

Consiliul Local Cristian a adoptat HCL nr. 53/ 11.04.2005 privind stabilirea amenziilor și măsurilor referitoare la depozitarea gunoaielor în locuri interzise. Astfel, Consiliul local Cristian întrunit în ședința ordinară în data de 11.04.2005 analizând proiectul de hotărâre întocmit de primarul comunei și comisia juridică, de disciplină și protecția mediului,

Având în vedere faptul că începând cu data de 1 martie 2004 s-a pus în funcțiune depozitul ecologic din comuna Cristian care deservește municipiul Sibiu, comuna Cristian și unele localități limitrofe,

Ținând seama de faptul că pe raza comunei Cristian există două firme de salubritate și colectare a gunoaielor, SC Schuster Ecologic și Getesib SA care colectează periodic deșeurile menajere ale populației și societăților de pe raza comunei, iar o parte din cetățeni nu dețin contract cu aceste firme, arunca și depozitează gunoaiile menajere, resturile vegetale și deșeurile provenind din demolări, în locuri interzise mai ales pe marginea riului Cibin, în Lunca Mare, ferma SC Scandia SA, în albia unor piriuri, pe marginea șanțurilor de la ieșirea din comuna și a altor zone verzi,

Pentru încadrarea în normele de mediu, pentru evitarea poluării atmosferice, a pinzei freatice și a asigurării aspectului plăcut și curat al comunei,

În baza art.38 al.2, lit.f și r și art.46 al.1 din Legea nr.215/2001 a Administrației publice locale și a art. 2 alin 2, art.8 alin 2 lit .din Legea 180/2002 privind aprobarea OG nr. 2/2001, referitoare la regimul juridic al contravențiilor,

Se sancționează cu amenda contravențională depozitarea gunoaielor menajere și a altor deșeuri în locurile interzise sus enunțate după cum urmează:

- a) Depozitarea gunoaielor în locurile interzise folosind ca mijloc de transport orice vehicol cu tracțiune manuală, cu amenda între 250.000-500.000 lei
- b) Depozitarea gunoaielor în locurile interzise folosind ca mijloc de transport orice vehicol cu tracțiune animală și remorci auto mici, cu amenda între 500.000-1.000.000 lei
- c) Depozitarea gunoaielor în locurile interzise folosind ca mijloc de transport autocamioane, autobasculante și remorci peste 1 tonă cu amenda între 5.000.000— 10.000.000 lei. Hotărârea va fi dusă la îndeplinire de viceprimarul comunei.

Actualizarea acestor hotărâri privind nivelul amenziilor și adaptarea lor la situațiile dinamice privind nivelul de colectare și gradul de curățenie ca urmare a activităților în construcții/ pe șantierele administrației sau pe cele private este strict necesară, inclusiv includerea unor clauze speciale privind autorizările de construcții noi sau reparații capitale.